nina cassian

Autoportret

ISBN 972-21-0377-9

1404

Lei 1000

Editura Minerva

INSCRIPȚIE

Chiar de voi fi îngropată
într-o străină țarină,
tot Învîa-voi odată
în limba română.

NINA CASSIAN

1404

tondată in 1895 bpt serie nouă

nina cassian

nina cassian

bpt

cearta cu haosul

CUBUL CĂRȚII DIGITALE

BIBLIOTECA ALEPH

Ilustrația copertei de DUMITRU VERDEȘ

nina cassian

cearta cu haosul

VERSURI ȘI PROZĂ (1945–1991)

ANTOLOGIE, PREFAȚĂ ȘI TABEL CRONOLOGIC DE NINA CĂSSIAN

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1993
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Pentru această ediţie toate drepturile rezervate Editurii Minerva (BPT).

ISBN: 973-21-0377-9

CUVÎNT ÎNAINTE

Nu se prea obișnuiește ca un autor să-și pre-cuvînteze cărțile, cu atît mai puțin pe aceea pe care și-ar dori-o reprezentativă, în compoziția ei, pentru (aproape) o viață. Cred însă că pot încerca s-o descriu *dinlăuntru* pentru a ușura cititorului înțelegerea unui drum cu destule meandre și diferite forme de relief care, dacă i-a derutat și (sau) i-a iritat pe unii critici, constituie, mi se pare, însăși consecvența destinului meu.

Volumul de debut, *La scara* 1/1 (1947) a fost rezultatul unor acumulări de lecturi preferențiale și experiențe plasate mai ales pe orbita poeziei franceze moderne (de la Rimbaud și Mallarmé la Desnos și Max Jacob), tutelate de spiritul ludic al lui Christian Morgenstern și, bineînțeles, de pasiunea mea pentru Tudor Arghezi și Ion Barbu.

În plină libertate a fanteziei, metaforele aparțineau mai degrabă percuțiilor decît suflătorilor de lemn („Ochii [...] circulă sub asfalt ca niște ganglioni"; „Pe cadranul inutil gradat, timpul fuge cu piciorul ridicat"; „Și era lumină [...] ca-ntr-un pahar cu ceai în care-a explodat o albină"; „Mîna ta e rece ca o furculiță" etc.), iar rimele, mai degrabă asonanțe („regi — poteci", „să mintă — oglindă", „munți — burgunzi", „verzi — șters", „sus — auz", „sting — zinc", „epitaf — grav" etc.)

Fac aceste precizări pentru că din citate de acest fel au fost formate unele din acuzațiile celui mai stupefiant comentariu care mi-a anunțat și mi-a schimonosit temporar cariera — mă refer la seria de articole apărute în „Scînteia" sub iscălitura lui Traian Șelmaru cu

privire la volumul meu de debut și mă refer de asemenea la articolul critic aferent publicat în „Contemporanul" de Ovid S. Crohmălniceanu.

Anul 1948 a marcat căderea cortinei de fier în cultură, în literatură și artă. Nu numai „conținutul" trebuia remaniat și acordat la cîteva teme dominante (dragostea și peisajul trebuiau eliminate ca evaziuni de la politic, subiectele erau exclusiv lupta pentru pace, lupta de clasă, lupta anti-imperialistă, întrecerile în muncă, proslăvirea Partidului și a conducătorilor „în frunte cu Stalin" etc.), dar ceea ce făcea principalul obiect de șicană al așa-numiților „îndrumători", cenzori cu foarfeca, obtuji și perverși, ai manuscriselor, erau tocmai „forma", „stilul", vocabularul. Astfel, treptat, au fost condamnate și izgonite din poezie neologismele, metaforele (pînă și adjectivele erau epurate dacă evadau din rama banalității).

Din această perspectivă, volumul meu de debut era „eretic" în toate privințele. Am fost acuzată de formalism, de decadentism de dispreț față de popor, versurile „m-am deplasat la fața locului / fața locului era umflată", considerate o respingere a noii realități socialiste, drept care volumul a fost taxat „dușmănos".

În consecință, el a dispărut de pe piață, dar eu am rămas în for și, în anii care au urmat, am încercat să „scriu pentru popor", adică „pe înțelesul poporului", ceea ce, în concepția estetică respectivă (dacă putea fi vorba de așa ceva) însemna în fond „dispreț pentru popor". Ce putea avea poporul împotriva asonanțelor, cînd poezia populară e plină de ele: „Foaie verde, firul ierbii / mă suii în dealul Cernii / unde cîntă puiul mierlii / la mîndra cu ochii negri"? Simplificarea limbajului eșua în cea mai agresivă „limbă de lemn", tonul epocii mergea de la pomposul găunos la festivul declamator sau la voioșia factice cu tentă folclorică.

Adaptarea mea (chinuită dar parcursă — hélas! — cu deplină bună-credință) m-a costat o gravă pierdere de sînge artistic, într-un amestec de adeziune, anxietate și contrarietate, rele conducătoare de inspirație.

Cu toate eforturile mele, am fost învinuită în continuare, pe durata a încă șapte ani, că nu m-am debarasat cu totul de „rămășițele decadente" (constînd probabil în urmele de „profesionalism", încă vizibile), ba chiar cea mai „proletcultistă" plachetă a mea, *Horea nu mai este singur*, a fost taxată de Paul Georgescu drept „o virulentă manifestare de formalism".

În 1955 m-a cuprins o inapetență pentru poezie — definitivă, mă temeam eu. Nu și sterilitate, întrucît literatura pentru copii (în care se mai tolera un dram de umor și de imaginație) și muzica erau refugiile mele.

Am insistat mai mult asupra debutului meu, pentru că împrejurările în care s-a produs și consecințele lor de profunzime m-au însoțit încă un timp — poate chiar încă zece ani! — pierzîndu-și treptat din nocivitate, contrabalansate fiind de o certă prospețime a elanului poetic, dar suficient de îndărătnice pentru a-și mai pune posomorîta amprentă pe unele texte.

După *Sufletul nostru*, *An viu nouă sute și șaptesprezece*, *Horea nu mai este singur* și *Tinerețe* — cărțile perioadei 1948—1953 — (perioadă în care, totuși, a apărut și *Nică fără frică* și fabula satirizînd metode curente *Critica de jos*) — am publicat, în 1957, *Vîrstele anului*.

Se „dăduse drumul la dragoste". Și la peisaj. Ape freatice, zăgăzuite atîta amar de vreme, au erupt și am scris atunci zeci și zeci de poezii spre slava iubirii și a anotimpurilor, filon care a continuat și în volumul următor, *Dialogul vîntului cu marea*, și în *Sărbătorile zilnice*, și în *Spectacol în aer liber* și încă mult dincolo de ele.

Chiar dacă exultanța s-a mai calmat cu vîrsta, dragostea a continuat să-mi cutreiere cărțile (ca și marea — altă stihie constantă) de la *„Sărutările noastre, / sute, mii / sau milioane, cîte-au fost — / niciodată nu le-am știut pe de rost: / fructele mele, veveriţele mele, garoafele mele, / izvoarele mele, cuțitele mele!"* la *„Ce vis, Doamne, ce vis / mi-a fost dat, mi-a fost scris: / tu și cu mine, / mai pătimași ca nicicînd, / iubindu-ne / ca prima pereche de pe pămînt / — și eram frumoși, sălbatici și goi / — și eram morți amîndoi"*, între care citate vuiesc decenii...

Trebuie spus însă că, raportat la psihologia autoarei, numeroasele poeme de dragoste din *Vîrstele anului* ar fi trebuit să aparţină mai degrabă adolescenţei ei (chiar şi estetice) şi nu cuvenitei maturităţi. Dacă evoluţia mea poetică n-ar fi fost atît de brutal întreruptă şi deviată în 1948, altfel ar fi arătat — stilistic şi nu numai — volumele mele ulterioare. Nu neapărat mai bine sau mai rău — dar altfel.

Luînd-o, deci, într-un fel, din nou, de la capăt, mi-am constatat cu acest prilej o trăsătură de care nu fusesem conştientă cu ani în urmă şi anume: refuzul de a mă consacra unei *formule*, oricît de reuşită s-ar fi dovedit ea.

După masiva „producţie" de poezii de dragoste (care a obţinut adeziunea lui Perpessicius, aşa cum *La scara 1|1* o obţinuse pe a lui Ion Barbu), am trecut, cu intermitenţe, la ceea ce alţi critici au numit „poezia cotidianului", apoi — mult mai riscant! — la ceea ce a fost considerat „poezie cerebrală".

Aceste transformări răspundeau necesităţii interioare pomenite mai sus şi nicidecum unui plan anume sau vreunei teorii directoare.

Eticheta de „poetă cerebrală" obligă la o paranteză. A scrie o poezie cu o anumită încărcătură meditativă sau intelectuală (de una filosofică nici nu putea fi vorba), incluzînd terminologia de rigoare, era un act „riscant" pentru o *femeie*, în cadrul prejudecăţii după care sexului slab, apărut tîrziu în mod convingător la ospăţul artei şi literaturii, i se cuvine o „comportare" corespunzătoare. Temele de predilecţie să fie dragostea şi maternitatea, exprimarea emoţională sau exclamativă etc. A ieşi din clişeul „poeziei feminine" însemna, pentru unii critici, a-ţi părăsi condiţia, a recurge la o postură artificială, dacă nu chiar la im-postură.

Semnele intelectualităţii, ca să folosesc o expresie pretenţioasă, se iviseră în mod spontan şi în „faza emoţională" a *Vîrstelor anului* (*„Ce încremenită paraginâ. | Sub plajă-n cămara adîncă | de veacuri, nisipuri se macină: | Cronos feciorii-şi mănîncă"; „luna ieşită în for | ţine caste prelegeri"* sau *„rezolv uneori ecuaţii"*) precum şi în volumele imediat următoare (de pildă, *Bach* din *Sărbătorile zilnice*). Poezii ale „cotidianului" pot fi de asemenea întîlnite în mai toate volumele mele (poate mai frecvent în *Să ne facem daruri* din 1963). Dar ceea

ce vreau să subliniez e că însăși organizarea pe cicluri a aproape tuturor cărților mele de poezie atestă coexistența mai multor fațete (în primele, poeziile politice dețineau și rolul de „armătură ideologică", pentru a-mi fi îngăduite și celelalte, „intimele", „personalele"...).

Dar cerebralitatea li s-a părut mai accentuată (poate chiar mai ostentativă) unora în *Disciplina harfei* (1965), nu știu de ce asociată cu un tip de „răceală" (poezia lui Bertolt Brecht mi se pare de o fierbinte cerebralitate!), iar epitetul aplicat a început să sune, dacă nu infamant, oricum reprobator.

Acestui volum citat i-a urmat, ce-i drept, *Singele* (1966), treizeci de poezii neorganizate în cicluri, care, după părerea mea, denotă o intensitate unitară a excursului. Ceea ce l-a incitat pe Marian Popa să scrie o notă critică, foarte unitară de asemenea, al cărei silogism ar putea fi expus în felul următor: „Pînă acum, Nina Cassian scria prost. Volumul *Singele* e foarte prost. Este clar că, de acum încolo, Nina Cassian va scrie tot mai prost". Consider că e indecent și inadecvat să polemizezi cu cei care te contestă, întrucît o asemenea situație ți-o asumi din clipa intrării în arenă. Nu fac decît să consemnez un punct de vedere pentru a arăta că, într-adevăr, n-am fost răsfățată de critică — poeții m-au tratat mai bine — din, incontestabil, motive împărțite.

În 1967 am publicat *Destinele paralele* unde, alături de reproducerea *Scării 1/1* — vingt ans après! — se află șapte poeme lungi, un tur de forță, eu suspectîndu-mă că, după *Bach*, n-aș mai avea capacitatea de a scrie poeme de largă respirație. Deci, din nou, o aparentă inconsecvență, un neastîmpăr, o perpetuă punere la încercare pe care mi-o impuneam — dar tot cu spontaneitate — vrînd să-mi depășesc inerțiile, rutinele (chiar cu pericolul rezultatelor nesatisfăcătoare), în prezența tuturor îndoielilor.

În 1969, apare *Ambitus*, compus din patru cicluri, care, parcă pentru prima oară, pare să se bucure de o bună primire (fie și neentuziastă) a lui Nicolae Manolescu și unde vechi și noi obsesii s-ar zice că-și găsesc o expresie de impact sporit.

Ciclurile numeau patru registre ale „ambitus"-ului unei voci: *Făpturi* (zona instinctelor), *Lamento* (zona sentimentelor), *Polemici* (zona raționamentelor) și *Vrajă-n vrajă* (zona stărilor de grație), o posibilă cale de la fizic la metafizic, fără rigoare sau rigiditate, în ordinea fanteziei (și a nesațiului trării complete!).

În același spirit, volumul *Marea conjugare* (1971) trece aproape neobservat. Apoi, tot în 1971, am publicat *Recviem* și *Loto-poeme*. Primul are ca temă moartea și, desigur, în corolar, sunetul grav, atitudinea reculeasă; al doilea mi-a atras un nou epitet ornant, acela de „poetă ludică".

Cercetarea la suprafață a acestor metamorfoze succesive, alternative sau simultane, a dus, nu rareori, la concluzia că autoarea își caută cu înfrigurare glasul, în ezitări sau convulsii, că nu are forța de a se concentra pe o viziune și o emisie unică și că acestea ar fi, pînă la urmă, simptomele unei derute proprii, dacă nu chiar ale unui alent lipsit de adîncime.

De-abia volumele ulterioare, *Suave* (1977), *De îndurare* (1981) și *Numărătoarea inversă* (1983) par să instaleze o recunoaștere moderată a contribuției mele poetice. (Trec peste volumele de proze scurte *Atît de grozavă și adio*, 1971 și *Confidențe fictive*, 1976, rămase total fără ecou, cu excepția unei consemnări a Danei Dumitriu.)

Intervalul de timp dintre 1971 și 1977, de relativă pauză poetică, a fost acoperit mai mult de volume antologice (*Cronofagie*, *Spectaco în aer liber — o altă monografie a dragostei*, *O sută de poeme*, — împlinisem 50 de ani), și, mai ales, de activitatea mea componistică la care mă întorsesem cu fervoare.

Ultimele trei volume publicate în România prezintă, spre deosebire de *Sîngele*, *Ambitus* și *Marea conjugare*, o expresie mai puțin explozivă, mai interiorizată, metaforele manifestîndu-se mai rarefiat, ritualul mai ascuns în cuvinte.

„Prea sfintele, cuvintele..." Fără să fac o judecată de valoare, cred că am sărbătorit limba română pe cît mi-a stat în puteri, în sonurile și dinamica ei, de la susur la orgia de litere și pînă la invențiile în „spargă". Poate că aceasta este și principala trăsătură de unire a variatelor mele cărți, de la debut și pînă în ziua de azi.

În *Virstele anului*, intonam: *„Dragostea mea,/ ancoră grea,/ ține-mă strîns, / Toate mă dor, / gura, de dor,/ochii, de plins...“* în *Ambitus*, ziceam: *„Joc / în soliloc: / calfa / scrie alfa, / teta/ scrie beta, / mama / scrie gama, / doi copii / scriu pi... / Hîrtie, sicrie, / scrie, scrie, scrie...“* și apoi, în *Loto-poeme*, dintr-o *Oraţie de nuntă* în limba spargă: *„Custuliță, custă naţă, / voian de sîmbinică, sîmbineaţă, / felitul Cinere, / fetelite să-i fie trinele, / de simbineaţă s-a goitat, / arva și-a turnutat, / suză nouă a cîrmotat, / cu flaniţă s-a zîtat“*, iar, în volumul neapărut, *Nocturne: „Toarce Parca./Toarce motanul negru./Sfîr... sfîr... /sfîrșit...“*

Între 1985 și 1991, printr-un „accident al istoriei“, am fost catapultată pe alt meridian. Am publicat de atunci cîteva volume de poezii în Anglia și în America, unde n-am încetat să scriu românește. Deci nu mi-am părăsit niciodată patria.

Nădăjduiesc că, la capătul acestor însemnări, autoarea se va fi dovedit, dacă nu total obiectivă, ceea ce ar fi fost imposibil, măcar capabilă să se privească de la oarecare distanţă, fără narcisism dar și fără masochism, la vîrsta cînd, atît de tîrziu, ajunge să apară în această mult rîvnită colecţie.

Pe rînd, sau în același timp, poetă a dragostei, senzuală, cerebrală, consemnatoare de aspecte cotidiene, festivă, gravă, ludică (asemeni unei strofe vechi de peste 30 de ani: *„Mă ceartă (asceţii) că port un ac la cravată / și o garoafă în păr / că sînt cînd băiat cînd fată / și nu mai știu ce-ntr-adevăr!“*) — îmi perind cărţile prin faţa cititorilor, copii și adulţi, care, spre deosebire de instanţe (culturale sau ba) m-au primit cu înţelegere, fiecare alegîndu-și culorile pe potrivă, după minte, după inimă, după literatură.

NINA CASSIAN

TABEL CRONOLOGIC

1924 *27 noiembrie.* Se naşte la Galaţi Renée-Annie, unica fiică a lui Iosif Cassian-Mătăsaru, funcţionar comercial, apoi traducător, membru al Uniunii Scriitorilor (1896—1981) şi a Janei (1895—1970), casnică.

1926 Familia se mută la Braşov, unde Nina Cassian frecventează şcoala primară, apoi liceul Principesa Elena.

1935 Familia se stabileşte definitiv la Bucureşti. Nina Cassian urmează în continuare studiile secundare la Institutul Pompilian.

1940 Primele legături cu mişcarea revoluţionară.

Pentru verificarea vocaţiei poetice, care (la fel ca şi cea muzicală ori plastică) s-a făcut simţită devreme, Nina Cassian prezintă, prin Iosif Cassian, un caiet de versuri lui Tudor Arghezi, la Mărţişor: „Talent incontestabil. Vocaţie sigură", notează pe manuscris, printre altele, marele poet.

1942 Dă ultimele două clase de liceu într-un singur an şi trece examenul de bacalaureat.

Înainte şi după 1942, ia lecţii de desen cu G. Loewendal şi M. H. Maxy, de actorie cu Beate Fredanov, Al. Finţi, de pian şi compoziţie muzicală cu Th. Fuchs, Paul Jelescu, Mihail Jora, Constantin Silvestri.

1943 Se căsătorește cu Vladimir Colin.

1944 Studii superioare de filologie, neterminate.
Debutează la ziarul „Ecoul" cu traduceri din Rodenbach, Morgenstern, iscălite cu pseudonimul Maria Veniamin. Alte pseudonime folosite: Ana Varga, Nic, Hortensia („Rampa", 1947—1948), Const. Adam (împreună cu Mihu Dragomir, în „Viața românească", anii '50).

1945 *martie* Debutează în ziarul „România liberă" cu poezia originală *Am fost un poet decadent.*

1946 *mai* Ion Barbu citește *La scara 1/1* în manuscris și notează, printre altele, „... Stranie, mare poezie!"

1944—1947 Colaborează cu versuri originale sau traduse și cu articole la publicațiile vremii: „Scînteia", „România liberă", „Victoria", „Contemporanul", „Rampa" (unde este și redactor — 1947-1948), „Orizont", „Lumea", „Revista Fundațiilor Regale" etc.

1947 *decembrie.* Debut editorial, *La scara 1/1,* versuri, Editura Forum.

1948 *ianuarie.* Apare critica distructivă a lui Traian Șelmaru despre volumul *La scara 1/1.*
Se cîntă la sala Ateneului Român *Sonata pentru pian și vioară* (la pian compozitoarea, Nina Cassian).
Se cîntă la Radio *Suită de pian pentru copii,* de aceeași.
Mai-iunie. Se desparte de Vladimir Colin și se căsătorește cu Al. I. Ștefănescu.
Redactor-șef adjunct la „Urzica".

1949 *Sufletul nostru,* versuri, E.P.L.A.
An viu nouă sute și șaptesprezece, versuri, E.P.L.A.

I se execută la Ateneul Român suita *Cîntece pentru Republică.*

1950 *Nică fără frică,* basm în versuri, Editura Tineretului, volum pentru care primește Premiul de Stat. A cunoscut numeroase reeditări și traduceri în franceză, germană, maghiară, sîrbă, vietnameză etc.

1951 M. Isakovski, *Poezii alese,* traducere de Nina Cassian, Editura Cartea Rusă.
I se cîntă lieduri pe versuri de Eminescu: *Ce șoptești, Vino-n codru la izvorul* (după *Dorința).*
Compune diferite piese muzicale, cîntece de masă și continuă studiile de compoziție cu Alfred Mendelsohn, Leon Klepper.

1952 *Ce-a văzut Oana,* versuri pentru copii, Editura Tineretului.
Horea nu mai este singur, versuri, E.S.P.L.A., volum considerat, în „Viața Românească", drept „o manifestare virulentă de formalism".
I se cîntă la Ateneul Român poemul simfonic *Grivița roșie,* orchestrat și dirijat de Theodor Rogalski.

1953 *Tinerețe,* versuri, Editura Tineretului.
A. Barto, *Sărbătoarea ta,* traducere, versuri pentru copii, Editura Tineretului.
V. Maiakovski, *Copiilor,* traducere, Editura Tineretului.
Toccata, piano solo, partitură, E.S.P.L.A.

1954 *Florile patriei,* versuri pentru copii, Editura Tineretului.
8 Preludii și Invenții pentru pian (intrate în repertoriul Radio, interpretate în premieră de Irina Lăzărescu).

1955 *Versuri alese*, E.S.P.L.A.
Cîntec de dragoste, lied, versuri proprii, partitură, E.S.P.L.A.
Vino-n codru la izvorul (după *Dorința* de Mihai Eminescu), lied, partitură, E.S.P.L.A.
Ce șoptești, lied pe versuri de Eminescu, partitură, E.S.P.L.A.

1956 K. Ciukovski, *Povești*, traducere, versuri pentru copii, Editura Tineretului.
Cîntece pentru Republică, suită pentru soprană solo, cor mixt și orchestră simfonică, versuri proprii, partitură, E.S.P.L.A.

1957 *Vîrstele anului*, versuri (cu un autoportret), E.S.P.L.A.
Dialogul vîntului cu marea, versuri, E.S.P.L.A.
Prințul Miorlau, versuri pentru copii, ilustrații de Ligia Macovei, Editura Tinerctului.
Botgros, cățel fricos, versuri pentru copii, desene de Nell Cobar, Editura Tineretului.

1958 Margarita Aligher, *Zoia*, poem, traducere, Editura Tineretului.
Prinz Miau-Miau (Prințul Miorlau), traducere în germană de Else Kornis și Lotte Berg, Éditura Tineretului.

1959 *Aventurile lui Trompișor*, versuri pentru copii, desene de Nell Cobar, Editura Tineretului.
Iannis Ritsos, *Arhitectura copacilor*, traducere în versuri, Editura Tineretului.
K. Ciukovski, *Puișorul*, traducere, versuri pentru copii, Editura Tineretului.

1960 *Inverno (Iarna)*, selecție de versuri de Nina Cassian, traduse în italiană de Antonio Uccello, Editura Sciascia, Roma.

1961 *Spectacol în aer liber*, o monografie a dragostei, versuri, Editura Tineretului.
Sărbătorile zilnice, versuri, cu un portret de Anamaria Smighelsky, Editura Tineretului.
Încurcă-lume, versuri pentru copii, Editura Tineretului.
Continuă studiul formelor muzicale cu profesorul Constantin Bugeanu.

1962 ***Poezii***, versuri alese, colecția „Cele mai frumoase poezii", Editura Tineretului.
Curcubeu, versuri alese pentru copii, Editura Tineretului.

1963 *Să ne facem daruri*, versuri, E.P.L.
Die täglichen Feste (Sărbătorile zilnice), versuri alese de Nina Cassian, traduse în germană de Lotte Berg și Else Kornis, E.P.L.

1964 Iannis Ritsos, *A patra dimensiune*, traducere în versuri de Nina Cassian, coperta și ilustrațiile de Ion State, E.L.U.

1965 *Disciplina harfei*, versuri, E.P.L.

1966 *Sîngele*, versuri, Editura Tineretului.
Legszebb versei (Versuri alese de Nina Cassian*)*, traducere în maghiară de Deàk Tamàs, Editura Tineretului.
Iannis Ritsos, *Poezii*, traducere de Nina Cassian, colecția „Cele mai frumoase poezii", Editura Tineretului.
Bertolt Brecht, *Versuri*, traducere de Nina Cassian, colecția „Poesis", E.L.U.

1967 *Destinele paralele* (urmate de *La scara 1/1)*, versuri, E.P.L.

Elefănțelul curios, piesă pentru teatrul de păpuși, după o idee de R. Kipling, tipărită în culegerea *Uite-l este... Uite-l nu e*, Editura Tineretului. Reprezentată în același an la Teatrul Țăndărică, însoțită de două cîntece originale. Reprezentată apoi pe multe scene străine.

1969 *Ambitus*, versuri, E.P.L.

Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigra și Aligru, poveste în versuri, Editura Tineretului, Premiul Uniunii Scriitorilor.

Ninigra și Aligru, piesă pentru păpuși, reprezentată la Teatrul Țăndărică.

Întîmplări cu haz, versuri pentru copii, desene de Nell Cobar, Editura Agrosilvică.

1970 *Cronofagie*, versuri, selecție din creația anilor 1944—1969. E.P.L.

Christian Morgenstern, *Cîntece de spînzurătoare (Alle Galgenlieder)*, traducere în versuri de Nina Cassian, ediție bilingvă, colecția „Orfeu", E.L.U.

1971 *Recviem*, versuri, Editura Eminescu, coperta și ilustrațiile de Mihu Vulcănescu.

Marea conjugare, versuri, Editura Dacia.

Atît de grozavă și adio, proze, Editura Cartea Românească.

Loto-poeme, Editura Albatros.

Nina Cassian, traducere în limba germană de Heinz Kahlau, colecția „Poesiealbum" nr. 55, Editura Neues Leben, Berlin.

Scherzo, partitură, în colecția „Neue Rumänische Klaviermusik", Editura Hans Gerig, Köln.

Continuă studiul compoziției muzicale cu profesorul Dan Buciu.

1973 Paul Celan, *Versuri*, traducere în colaborare cu Petre Solomon, colecția „Poesis", Editura Univers.

1974 *Spectacol în aer liber*, o (altă) monografie a dragostei, selecție. Cicluri: *Fata din vis*, *Patima*, *Proba de foc*, *Durerea*, *Pedeapsa capitală*, *Roșu perpetuu*, Editura Albatros.
Între noi copiii, scrieri alese pentru copii *(Prințul Miorlau*, *Critica de jos*, *Elefănțelul curios*, *Pisica de una singură*, piesă în proză pentru teatrul de păpuși, după o idee de R. Kipling, *Ninigra și Aligru)*, coperta și desenele de Nina Cassian, Editura Ion Creangă.
Heinz Kahlau, *Fluxul lucrurilor*, versuri, traducere, ediție bilingvă, colecția „Orfeu", Editura Univers.
Molière, *Femeile savante*, traducere, Editura Albatros.

1975 *O sută de poeme*, selecție operată de autoare și de Șerban Foarță, cu ilustrații de Nina Cassian. Cicluri: *Quasi una fantasia*; *Roman*; *Anti-roman*; *Apocalypsis cum figuris*; *Orgoliul*, *Singurătatea*, *Arta*, Editura Eminescu.
Toccata pentru pian, partitură, în volumul *Muzică românească pentru pian*, Editura Compozitorului sovietic, Moscova.

1976 *Confidențe fictive*, proze (*Atît de grozavă...* și alte povestiri), Editura Cartea Românească.

1977 *Suave*, versuri, Editura Cartea Românească.
Guillevic, *Poeme*, traducere, ediție bilingvă, colecția „Orfeu", Editura Univers.

1978 *Virages (Viraje)*, versuri, selecție, ediție bilingvă, traducere în limba franceză de autoare, E. Guillevic și Lily Denis, Editura Eminescu.

1979 Shakespeare, *Furtuna*, traducere în colaborare cu Radu Nichita Rappaport, reprezentată la Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra, în regia lui Liviu Ciulei.
Pisica de una singură, suită simfonică, cîntată de Filarmonica din Brașov sub bagheta lui Ilarion Ionescu-Galați.

1980 *Gulliver*, muzică de scenă, imprimată de Filarmonica din Iași sub bagheta lui Ion Baciu.

1981 *De îndurare*, versuri, Editura Eminescu.
Blue apple (Mărul albastru), versuri traduse în limba engleză de Eva Feiler, Editura Cross-Cultural Communications, Merrick, New York.
Vivarium pentru zece respirații, dixtuor pentru cinci suflători și cinci voci umane, concert în premieră la Sala Dalles din București, dirijat de Paul Staicu.
Fascinații tonale pentru 12 corzi soliste, piese cîntate în premieră la Sala Radio de orchestra „Quod libet musicum", sub bagheta lui Aurelian Octav Popa.
Cîntec de leagăn, interpretat de Angela Ciochină la Televiziune.
Cîntec de steag, Premiul I la Concursul național de cîntece pentru copii, difuzat la Radio și TV.

1982 *Variatio perpetua*, cvintet cu pian pentru formația „Musica Nova", executat la Ateneul Român și în S.U.A. (la New York și Boston).

1983 *Numărătoarea inversă*, versuri, Editura Eminescu.
Jocuri de vacanță, versuri și proză, cu ilustrații de Nina Cassian, Editura Cartea Românească.
Lady of miracles, selecție, traducere în limba engleză de Laura Schiff, Editura Cloud Marauder, Berkeley, S.U.A.
El sangre (Sîngele), traducere în spaniolă de Micaela Rădulescu, Editura Cartea Românească.

Nică fără frică, piesă inedită pentru păpuși, reprezentată la Teatrul Țăndărică, text și muzică de Nina Cassian. Iţic Manger, *Balada evreului care a ajuns de la cenușiu la albastru*, versuri, traducere în colaborare cu Israil Bercovici, Editura Kriterion.

1985 *Nocturne*, poeme inedite, pregătite în vederea tipăririi.
Simfonia Cortegiilor, prezentată în premieră sub bagheta lui Ilarion Ionescu-Galați.

1985—1991 *Desfacerea lumii*, poeme inedite.

1987 *De 2 × 5 degete*, compoziție pentru pian.

1988 *Call yourself alive?*, culegere de poezii de dragoste, apărută la Forest Books, Londra, în traducerea Brendei Walker și a Andreei Deletant. Ediția a II-a 1989. *„We will be back and up to drown at home", Notes on Paul Celan* (*„Ne vom întoarce sus să ne-necăm acasă". Însemnări despre Paul Celan*), eseu apărut în revista „Parnassus", New York.

1990 *Life sentence*, versuri alese, apărute în Editura W. W. Norton & Comp., New York, printre traducători numărîndu-se Richard Wilbur, Stanley Kunitz, Caroline Kizer, William Jay Smith ș.a.

1991 Shakespeare — *Visul unei nopți de vară*, traducere de Nina Cassian, reprezentată la Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra în același an, în regia lui Liviu Ciulei și în prezența autoarei la premieră.

1992 *Cheerleader for a funeral*, poeme scrise în engleză, altele traduse de autoare, Brenda Walker, James Waller, Lidia Vianu, Forest Books, Londra.

1993 *Notes on Rumanian Poetry* (*Însemnări* despre poezia română), eseu apărut în revista „Parnassus", New York.

N. C.

N.B. Cu excepția celor două eseuri menționate, nu au fost incluse în acest *Tabel* publicistica, nici numeroasele prezențe în diverse culegeri de poezie, românești sau străine.

NOTA AUTOAREI

În prezenta culegere am păstrat ordinea cronologică a volumelor, criteriul cel mai adecvat, după părerea mea, pentru a înlesni o privire obiectivă, de ansamblu, asupra unei activități care acoperă peste 40 de ani.

În cuprinsul volumelor, am efectuat o nouă așezare și am intercalat cîteva poezii inedite care, deși aparțineau respectivelor perioade de creație, nu fuseseră incluse în sumarele inițiale.

Addenda conține unele puncte de referință (debutul, poeme și fragmente de poezie apărute între 1948—1955), considerînd că nu am dreptul să trec sub tăcere aceste repere tematice și stilistice, semne ale unor ani tulburați de violentarea ritmului devenirii mele, ani în care literatura pentru copii și muzica au constituit zonele mele de relativă libertate de expresie.

NOTA REDACȚIEI

Acest volum a fost pregătit pentru tipar în 1983—1984 (de altfel, pe dosarul cuprinzînd manuscrisul respectiv este înregistrat anul 1983), dar nu a mai putut apărea atunci, în condițiile prea bine cunoscute, datorită faptului că la începutul anului 1985 autoarea s-a stabilit în S.U.A., ca azilant politic, păstrîndu-și însă cetățenia română.

După Revoluția din decembrie 1989 Editura Minerva a considerat ca o datorie morală să rediscute posibilitatea tipăririi volumului în cea mai populară și mai veche colecție de literatură din țara noastră; manuscrisul, păstrat în redacție, a fost revăzut și adăugit de către autoare, în București, la sfîrșitul anului 1991, cu ajutorul redactorului de atunci al cărții, Passionaria Ivanov-Stoicescu, dar de data aceasta apariția volumului nu a fost posibilă din cauza tirajului cu totul nesatisfăcător acordat de vechea rețea de difuzare, aflată în plină degringoladă.

El vede acum, în sfîrșit, lumina tiparului, după zece ani de grea așteptare, cu ajutorul generoasei subvenții acordate de Guvernul României prin Departamentul Informațiilor.

Ne exprimăm încrederea că acest volum antologic de versuri al distinsei poete Nina Cassian se va constitui într-o mărturie incontestabilă că în anii întunecați ai dictaturii comuniste adevărata poezie a supraviețuit, înfruntînd toate vicisitudinile vremurilor.

Redacția „Biblioteca pentru toți"

Decembrie 1992

VERSURI

INEDITE ȘI PUBLICATE ÎN PERIODICE

(1945—1946)

PROTEST

N-avem timp să umblăm pe la toate curțile cu cîini
și cu voi,
să vă batem în inimi cu un pumn anonim,
să urlăm ca bolnavii cu mîinile moi:
„Îmbrățișați-ne repede! Mîine poate murim."

N-avem timp să defilăm pe la tribune
Cu sîngele desfășurat în festive basmale:
„Gustați carnea noastră! E din cele mai bune!
Excelente conserve autumnale!"

Îmi iau pulsul cu teamă. Și, deodată, strig:
„Ce sînt aceste recolte carbonizate și reci,
această fantomatică buruiană de frig?
Nu vreau să scriu «memorii» la ani douăzeci!"

... Pe urmă vine liniștea-n gîtlej, în gingii.
Țipătul de mai sus — ce indecent! Să
chibzuim. Sîntem încă — și probabil vom fi!
Nu-i încă ceasul pentru-o patetică demență...

1945

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

ANOTIMP CU VEDENII

Din pricina toamnei, ne rugăm și plîngem.
Vremea cască rece, ca prăpastia.
Nu ajungem cerul, depărtat și crîncen,
nici cu ochiul, nici cu pasul, nici cu praștia.

Căpătăm obrazuri palide, de sectă.
Mîneci lungi pe mîini fanatizate.
Am ascuns în mîneci o pradă suspectă.
Nimeni nu ne-ntreabă, nimeni nu ne-abate.

Vom povesti mîine că au vrut să ni-l fure
— gestul foarte grav —
îngerii, pe cînd rătăceam prin pădure,
pe Isus, plin de sînge, cu coapsa ascunsă-n cearceaf.

1945

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

LĂCUSTA PIETRIFICATĂ

Orașe mari au crescut în orbite, colisee,
Și lumina începu să ardă pe podișul chel.
Era o tristețe fără seamăn în orbitele acelea alungite
Din care se evaporase și ultimul rest de măcel.

Și pîine și jocuri au fost date oamenilor atunci
În arenele din subsuori și-n fălcile întredeschise.
Din avion, nu se ghicea dacă erau schele de corturi
Sau osemintele cu furnici ale vreunei vite ucise.

Draperii de ape au fost aruncate pe grumaji
Şi, ca agrafe la togi, diamante de diguri.
Se recrea anotimpul cu materie şi brazi
Generoşi şi puternici — candelabre sub friguri.

La urmă s-au şlefuit tobogane pe maxilarul pietrificat.
Şi lingouri de aur topit au curs prin tunel
Şi s-au turnat peste picioarele nespus de subţiri şi imense
Înfigînd în veac şi-n eternitate — Noul Eiffel!

1945

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

CAPRICIU

Oşteni copilăroşi cu coifuri de carton
şi bobîrnace-n frontul general
şi ariergărzi de corbi trandafirii
şi un cadavru mustăcios de general,

şi sînge de celuloid pe cîmpie
şi o mie de insecte patinatoare
şi sîrme strepezite, şi-o pomană de gloanţe
— şi iată că nimic nu ne mai doare.

S-a sfîrşit războiul pueril
Corbii în aer abia mai încap.
Se aud două-trei sunete, şi-n concluzie
rîul tragic coteşte ca un ciorap.

1945

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

FUNICULAR
(la un tablou de Chagall)

Din invizibilul funicular,
cîmpia, ca o fisă verde, scade.
Şi zboară vietăţile nomade
în lung elan neperpendicular.

Sus, ora tînără abia scăldată.
La rîpa stelei, cerul foarte sur.
Lăsăm în urmă căile de pată
şi-acel docil cătun de abajur.

În golul surd, cu ere suprapuse
şi mirosul absent ca-ntr-un pahar,
mi-s nările lipite ca să nu se
supună alizeului lunar.

Ce translucid era, muiat în seu,
cartonul unde ziua înnoptase.
Şi îmi curgea pe cer piciorul greu
şi statuar — de înger peste case.

1946

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

FARMECE

Voiam să-mi spuie, cu fierturi de ierbi,
din viaţa mea, cea mai frumoasă oră,
să desfăşoare dintr-un creştet sterp
un păr cromatic ca o aurora.

Să-mi cheme-n peşteră o fiară moale
şi-apoi — fosilă — s-o-ncrusteze-n zid.
Cu vîntul gol al vîrstei generale
să biciuiască timpul meu rigid.

Baba rînjea şi aţîţa ceaunul
cu băţul ei cel lung şi sîngeriu.
Mai rămînea un vreasc, şi numai unul,
şi-aveam să aflu, şi aveam să ştiu.

Lichidul gros dădea pe dinafară.
Dar cotoroanţa nu mi-a spus nimic.
Prea slabii volţi ai vrăjii încetară.
Ceaunul se-nnegri, treptat, sub frig.

1945

apărută în *Cronofagie*, 1970)

PARAFĂ

Lui Ion Barbu

Coborît — sordidul giulgiu
ca o scoarţă peste leş.
Tu, plecat acelui Giurgiu,
eu, în munţii fără greş.

Cafeneaua înfierbîntată,
masa cu plantat picior.
Unde-i ochiul negustor,
pe trei linişti să mă vîndă?

(Un pahar cu gheaţă arsă,
altul, mort, cu trandafir.
Galeş te fura-n priviri
Doamna rea cu buza-ntoarsă.

Podidise ciuda veche
— o, memorii de neşters! —

și augusta, alba veghe,
cea coclită-n „margini verzi").

Dar eram, în lunga friză,
singura care urca
îngerească vocaliză
întru învierea ta.

Cartea — carte. Semn scăzut.
Patima, mai jos de-un stînjen.
Împreună am căzut.
Împreună vreau să plîngem.

1946

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

IDILĂ INTERZISĂ

Port o căciulă neagră, imensă-n primăvară.
Lemnos îmi sună gura cînd inhalez și cînt.
Stau pomii cu verzuii rărunchi pe dinafară
și străvezii legume reintră în pămînt.

În partea stîngă, fata de-acuma patru zile
se mișcă-mbolnăvită de ochiul alb și-ntors.
Îmi simt umblînd pe membre lungi plase volatile
și un polei fierbinte îmi curge peste tors.

De-aci la vărul Umbră e cale scurtă foarte.
Și poate că, respinsă de cruzii Feți-Frumoși,
voi număra în sala care sfîrșește-n moarte
o mie de portrete c-un singur cap de moș.

1946

(apărută în *Cronofagie*, 1970)

CUM A ARS VESTITUL CASTEL NEVERMORE

Cînd s-au aprins luminile, nimeni n-a observat.
„E-ngrozitor cît de bine văd", grăi bătrîna mătușă.
Printre tacîmuri și strămoși, singur necontaminat,
Valetul orb paralizase lîngă ușă.

În becuri se mistuia o gală amenințătoare.
Oaspeții au invocat iute un pretext și-au fugit.
Au rămas în cuier patru bastoane, o pălărie tare
Și-un cîine cenușiu dintr-un tărîm inedit.

Revelația se picta pe pereți și lucra ca mercurul.
O inimă electrică duduia sub pardosea.
Bătrîna mătușă sfîșiase-n cădere velurul
Și castelul, văzut în zare, ardea, ardea...

CONTROVERSE

Am scris un poem oblic,
O caligramă.
Cineva spunea: e o direcție
Rezolvată dincolo de ramă.

Unul rîdea: e o mătură,
Vă jur că-i o mătură și atît!
Altul plîngea: pomul, pomul,
Cu portocale la git!

Nu se găsea nici un semn.
Atunci Marele Plastic
A dezumflat lumea de gumilastic
Și a clădit-o din lemn.

ÎN ANUL SECETOS

Groaza cu ochii de apă
S-a deghizat într-o fată
Cine o vede o dată
De sărutare nu scapă

Muma cu șapte feciori
Nu-i lasă seara pe drum
Groaza cu ochi mîncători
Trece și fluieră fum

Laptele scade-n hîrdău
Piinea în mîini e fărîmă
Cel mai sălbatec flăcău
Poarta de lemn o dărîmă

Colo-n culcuș de urzici
Șade Frumoasa pe brînci
Nara nu-i roșie nici
Precît sînt ochii de-adînci

Cînd sărutarea-i în toi
Toaca pornește a bate

Sîngele fuge-napoi
Frînte călcîie-mpușcate

Haite de frunze îi latră
Vîntul — pieziș — să-i despartă
Crunt pîrjolită în vatră
Pasărea inimii moartă.

Muma bocește-n urcior
Zece cu zece cît fac?
Cel mai nevîrstnic fecior
S-a spînzurat de copac

HALUCINAȚIE INTENȚIONATĂ

Spuneți-mi cînd, spuneți-mi cînd
O să ne scoatem ochii din pantofi?
Ne-au intrat pe cînd manifestam cîntînd
Ca niște pietre ude, ca niște cartofi.

Ochii sînt ai morților foarte tineri
Și circulă sub asfalt ca niște ganglioni.
Am mai găsit vreo doi într-o vineri
Și i-am ascuns în buzunarul de la pantaloni.

Ochii — dacă nu-i descoperim la vreme —
Lunecă iremediabil spre fundul pămîntului.
În drum, scot uneori o fîntînă cu blesteme
Pe la răscruci de drumuri, sub furculița vîntului.

Călcăm în fiecare zi pe mormane de pupile,
Pe sticlă fragedă, pe apă gelatinoasă.
Niciodată n-au alergat pe maidane atîtea bile!
Niciodată parada n-a fost mai frumoasă!

Şi am strivit sub călcîi un ochi ca o icră mare
Care-a mirosit pînă la ultimul rînd.
S-a făcut ziuă... Pîn' la ferestre au crescut
trotuare...
Spuneţi-mi cînd, spuneţi-mi cînd?

DESCENDENŢĂ

Fac parte din dinastia gardului de peste drum.
De-acolo au pornit strămoşii mei, sufocaţi în buruieni,
S-au făcut mal de pămînt şi treaptă sub călcături
Şi au lepădat, pe la margini, fete cucernice şi mireni.

Răsadul pestriţ s-a rărit apoi, a năpîrlit.
O singură tufă-ncruntată ca un călău de baladă
Şi-a scuturat vîrfurile, mană roşie să cadă.
Şi din urzică şi praf, zice-se, am răsărit.

Dar gardul are acum bărbi lemnoase şi seci,
Eu însămi mă pregătesc de măritiş, cu fală
Iubesc un flăcău de carne, i-s ochii noptateci nămeţi
Şi numai părul lui verde mai seamănă cu buruiana
ancestrală.

PROGRAM

Ne iubesc popoarele, cele negre şi albe,
Leii şi tigrii, cocorii şi muştele.
Noi am făcut sărbătoarea cea mare
Deschizînd coliviile şi cuştile.

Nu a fost ușor; nici nu e încă.
Viețuitoarele își mai simt greutatea cînd umblă,
Mai e o culoare stearsă lîngă
Și trupurile mai lasă umbră.

Să crească lung plantele
Și stîlpii de telegraf
Am interzis infantele
Și genul epitaf,

Dar vom tipări un volum optimist
Cu-o altfel de Cîntare și-un altfel de Crist...
.....
Am primit o petiție aseară
De la fericitul Ion fără Țară.

MACHETĂ

Pînă la ciocnirea cu soarele,
nimeni n-o să observe decorul.
Coroanele miinilor, paharele,
au căzut și le-a băut covorul.

Din trufia foștilor regi
și gestul înalt zugrăvit
a rămas un cartier de poteci
pentru musca, vîrf de grafit.

Sus, pe cadranul inutil gradat,
timpul fuge cu piciorul ridicat.

MUNTELE CU DRAGOSTE

Ce zgomot făceau pasărea şi ploaia!
În geam, în mîini, cerul mare spărgea!
Am supt covorul, rufele şi ce mai rămînea —
Noi amîndoi umpleam toată odaia.

Noi amîndoi. Era vînt. Nu era.
(Cine ţine minte? Cine vrea să mintă?)
Strîns ne-am ţinut ca un om în oglindă,
Unul în abruptul frig al altuia.

Mai plouă şi acum — auzi? — în grup de munţi.
(Brazi de apă neagră, coifuri de burgunzi).
Pasărea asurzitoare, ciocul de tablă
Crestează pe stîncă fosila ei slabă.

Unde sîntem acum? În gaura frunţii?
Fără noi doi, înnebunesc munţii!

RITM DE CONTINUAT

Noaptea nu a fost de vină
S-a-ntîmplat că s-a-ntîmplat
Fire oarbe de lumină
Au suit încălecat

Lucii plase sanguine
Desenînd *Electric-Cer*
Tremură în voi şi-n mine
Ciorna Marelui Mister

Peste cat şi peste vis
Lungi persoane somnambule
Clatină lîngă abis
Ţeste verzi de libelule

Şi gunoiul în căldări
Fierbe colorînd cu pete
Roşu-galben fund de mări
Pe înecul din perete

S-a-ntîmplat că s-a-ntîmplat
Pe la colţuri, pieze rele
S-au bătut şi s-au scuipat
Pentru inima din ele

Ochiul sfîntului la geamuri
Plînge palid, căci în curte
Bat pe burta lor tam-tamuri
Miţele cu labe scurte

FREUDISM

Am visat azi-noapte sub pleoapele verzi
Somnul de stofă al unui ins şters.

Arbori nătîngi, plini de fructe şi frunze,
Înlocuiau arborii cu inimi neunse.

Şi era lumină, şi era lumină
Ca-ntr-un pahar cu ceai în care-a explodat o albină.

Hei, ziceam. Şi mai mult n-am grăit,
Purtam în frunte un ochi liniştit.

Dar astupam fereastra să nu se audă
Cît îmi e de ciudă, cît îmi e de ciudă...

IUBITUL CEL PROST

Voi scoate o antologie a mișcărilor mîinii.
(Mîna ta e rece ca o furculiță).
Strînge cu fărașul tot ce mai rămîne:
Ochiul tău de baltă, gura ta pestriță.

Am, de veselie, patruzeci de dinți.
Nu pricepi o iotă, am vîslit destul,
Deci, să spunem gloatei: Domnul e sătul,
Mergeți toți acasă-n paturi mai fierbinți.

Îmi vîrîsem capul cu sila în piept
Și-am crezut că-i blazonul pătrat al armurii.
Dar nu era decît buzunarul tău drept.

Și mi-au plîns de milă zîmbetele gurii.

CULOARUL DIN MÎNECĂ

Îmi trebuie un loc foarte, foarte ascuns.
Durerea nu se poartă la frunte, la revere.
Poate-o grădină strîmtă cît două echere,
C-un lăutar lemnos, de patru ani neuns.

Nu trebuie să vezi cum cad frumos de sus.
M-acopăr. Nu-i nimeni alături.

O voce de ac, umblătoare prin pături,
Îmi coase harnic zgomotu-n auz.

E gata capul meu de mîine dimineață
(Cel pentru clătinat și purtat sub umbrele)?
O pereche de mîini cu mănușa pe ele
Așteaptă, în sertar, să-i umble peste față.

Nu vezi că trupul meu nu mai iese de-aici?
Sosiile-n ștafetă vor bate bulevarde,
Aceiași ochi, aceleași gene sparte
Cu spori prăfoși ca-n tufe de ferigi.

Cel pentru care am murit va rîde.
Prea multe fete somnoroase-n joc.
Aceea-i! Ba aceasta-i!
Îmi trebuie un loc
Foarte ascuns, cît sufletul urît e.

TUMEFIERE

Eu am știut că timpul o să treacă.
Eu am știut.
Februarie e cel mai scurt
și-mi rămîne plînsul afară din teacă.

Tare curge, curge...
Faima mea întîmplătoare
își face cruce
cu două picioare.

Pentru ca umilința jocului
să-mi fie lăsată,
m-am deplasat la fața locului;
fața locului era umflată.

VICTORIA DE LA COTA 800

Tortura mea e tînără, decid.
Lungi păsări fără glas coclesc regiunea.
Duşmancele au ciocul înverzit,
Îmi zgîrie, în sipet, sfiiciunea.

Mă doare zidul meu la care umblu
Şi ciocănesc şi sparg, pînă ating
Un dezgolit, inimitabil timbru
De steag bătînd, cu pînza lui de zinc.

Atunci, apoase dungi străbat armura
Şi urc spre vîrful rău de bătălii,
Pe unde-ţi muţi, înalt, căutătura,
Egală riglă calculînd cîmpii.

Scut. Ţipăt scurt. Decapitate lănci.
Se-nfruntă osul cu vecinul spîn.
Trec clipe mari prin vine ca prin crengi
Şi-un puls dogit izbeşte-n două mîini.

Dar, din statui, se năruise una.
Tîrziu, răcoarea frunţii mi-o vesti.
În faţa mea, un gol ceresc şi luna
Şi sihla oglindită-n panoplii.

În seară, cu neomenescul tril
Jucîndu-mi roş pe buze triumfale,
Stau şi contemplu rîul vibratil
Ţîşnit din sîngele Măriei-Tale.

TOAMNA DIN STICLĂ

Toamna din bolta rotundă
Bate un sunet scăzut.
Mult e de cînd a căzut
Tînăra noastră secundă.

Pomul cu părul de zgomot,
Ars și crestat de țigănci
Pînă să capete crengi,
Brațul îi spînzură slobod.

Uite: e locul din sticlă
Unde am stat mai frumos.
Uruie, surdă, pe jos,
Frunza, bucată de țiglă.

Spun c-ai murit. Și mă doare
Șoldul intrat în pămînt.
Apa din leagănul strîmt
Curge cu fața spre soare.

COCHETĂRIE

Noroc că nu mai iubesc. Rece sunt.
Domnul cu părul de spumă și bunica neagră
Îmi trimit cărți de vizită pătate cu unt
Pentru balul Măriei-Sale. Vîrsta cea acră.

Umblu-n baston. Am mîini mici de lînă.
Ce mai face Poezia, nepoata voastră?
Plouă cu galben din lampă. N-am la-ndemînă
Decît umbrela pentru o ploaie albastră.

„Aș vrea să te vindec", șușotește fierbinte
Moșneagul care-a rămas în urmă cu anii.
Dar mi-e teamă că are-un singur dinte
Și tîmplele păroase ca urangutanii.

Totul e să calci ca pe cioburi și oase,
Ca și cum ai mătura cu pașii.
Dacă or să vrea să te descoase,
Cheamă-ți în liniște trăsura, ucigașii.

GOLFUL NESIGUR

De la far pînă la Capul Mort
Se semnalizează nentrerupt.
Stînca are gîtul rupt
Sub fularul alb de lord.

Ce spune apa? — Minciună, minciună...
Vei căuta-n zadar țărîna cu furnici.
Golful e nesigur pe aici
Și catargurile bat cruce pe lună.

Am înotat o bună bucată de vreme
Și-am prins gust de înec. Nu mă tem,
Tot așa cum mă prinde gustul de poem
După ce-am citit o sută de poeme.

VREMEA CULORILOR

— E timpul să-nviem, mi-au spus culorile
Ieșite din fabulă, dungi și fîșii.
Ne-au omorît elegantele, florile,
Pozele din cartea de copii.

Pîn-aici bine. Dar albastrul ciupit
De-o vehemenţă prea nevegetală
A scuipat şi-a înverzit
Galbenul, bolnav încă din altă boală.

Albul, pierzîndu-şi candidul reflex
Apăra, acuza şi mă lua martor.
Vineţiul, neliniştit şi complex,
Se zgribulea lîngă verdele tartor.

Şi roşul şi negrul şi nuanţele subtile
Cu sunetul mic la atingere,
Crescură cu sprîncene, gureşe, abile,
Şi fiecare avea cîte-o plîngere.

*

Nu lipsea mult ca vremea culorilor
Să se amîne pentru o dată mai clară.
Dar o mînă cu noroc, poate a mea,
Le-a dat drumul, prin poem, afară.

PROFESOARA DE JOC

Vorba a pornit: să-i rupem gîtul!
Era bine cînd tăceam ca masa, ca podeaua.
Musca ne cosea cu bîz urîtul
Şi s-a lăfăit pe mînă, şi-a pătat perdeaua.

Cheamă poliţaii să ne ducă de-aici.
Am greşit şi ne-aşteaptă apă şi pîine veche.
Mîine au să vie rubedeniile c-un brici
Să ne taie moştenirea de pe deget, din ureche.

O să visăm la noapte guzgani albaştri, porţi...
Şi, vezi, sîntem mai palizi ca-nainte —
Dintre toate, cele două chei mai sfinte
Le-am uitat în buzunarul de la şorţ.

Una descuie cutia cu revolvere
(Aceste gălăgioase născătoare de tăcere) —
Cealaltă în nici o broască nu se ţine:
E o cheie filosofică, o cheie în sine.

EPITAF

Aud o harpă.
Urechea încă nu e oarbă.

Dacă mă cheamă, se poate
Să fie vorba de moarte.

Ce mai palpită, viperă,
Inima liberă, liberă!

Un rămas-bun scurt,
Ochiul încă nu e surd.

Pe mormînt voi îngriji
Să-mi stea-n limbă străină: *Ci gît*[1]...

Ce frumos e un epitaf
Nici trist, nici măcar grav.

Simplu tatuaj postum
Pe plastronul de piatră al unui costum.

Şi puţin zănatec, cum era
Epitaful spînzuratului François.

[1] Aici zace (fr.)

VÎRSTELE ANULUI

(1957)

ÎNDRĂGOSTIȚII CEI LAȘI

Fiecare anotimp ne desparte
pe unul de celălalt și ne-apropie de moarte.
Vezi-le cum trec și se scutură, vezi-le,
florile, spicele, frunzele, zăpezile...

Iubirea noastră cea mare
a rămas închisă-n sărutare,
de buzele noastre strivită,
ca fluturele mort în crisalidă.

Prea blîndă-s cu noi! Am trăit ca doi monștri
pe spinările tinere-ale anilor noștri.
Din mierea lor, din gingașul lor stup,
ne-am îngrășat la suflet și la trup
și-acum tîrîm greoi, bucată cu bucată,
ceara suavă-a casei de-altădată...

Nu, noi cei lași n-ar trebui să iubim!
Ne-nfricoșăm pe pămînt și amețim pe-nălțimi,
domesticim suferința, o facem cîine de curte,
pentru speranță ni-s bătăile inimii prea scurte...

Vezi-le cum trec și se scutură, vezi-le,
florile, spicele, frunzele, zăpezile...
Fiecare-anotimp ne desparte
pe unul de celălalt — și ne-apropie de moarte.

TRISTEȚI DE PRIMĂVARĂ

I

Ziceam că va fi sărbătoare...
N-a fost.
Și-așa, am purtat fără rost
veșmintele scăpărătoare.

Te-am așteptat, pînă-n zori,
noaptea toată.
Vinul lîncezi în urcior,
fu pîinea pe masă, uscată.

Și cînd a fost zi-ntr-adevăr
— și-așa avea să rămînă —
mi-am scos cu o mînă bătrînă
floarea din păr.

II

Ar trebui pedepsită fuga de dragoste!
Nimeni să nu aibă dreptul să fugă de dragoste!
Mii de izvoare să-nfășure pașii fugarului!
Mii de păduri să înăbușe calea fugarului!

Ar trebui nimicită în veci lașitatea!
Fuga de sfînta dogoare a vieții, o, lașitatea!
Să intre în pieptul fugarului săgeți otrăvite cu dragoste,
să-l umple de sîngele dragostei, să-l facă
să moară de dragoste!

PEISAJ

O vrajă e-n toate, o vrajă...
Marea cu sclipătul
Şi albele păsări pe plajă
Şi iarba subţire ca ţipătul...

Ce încremenită paraginâ...
Sub plajă-n cămara adîncă,
De veacuri, nisipuri se macină...
Cronos feciorii-şi mănîncă.

BELŞUG

Sub soarele de august se-nvineţesc ciorchinii,
lung săgetaţi de vîrful albastru al luminii.

La coajă încă tare, dar fragedă la miez,
se îndulceşte boaba de strugure-n amiezi,

şi-n frunza, văruită ca să nu prindă mană,
palpită o nervură din toamna fundoiană.

PATIMA

Am visat azi-noapte sărutări,
Cîmpuri de garoafe zdrenţuite.
Soarele cu zveltele-i cuţite
Înjunghiase cele patru zări —
Sînge picura pe sărutări.

Aerul, ca-n preajma unui rug,
Răspîndea fluida lui rugină;
Gura de săruturi mi-era plină,
Aş fi vrut dar nu puteam să fug —
Pilpîia tot cîmpul ca un rug.

O pădure, platoşele-i verzi
Adiau departe, în răcoare.
Zdrenţe de garoafe la picioare
Mi-arătau cît mai aveam de mers
Pîn' să-ajung la platoşele verzi.

Şi-am rămas în sărutări arzînd.
Cruntul soare izgonise norii;
Scuturile verzi ale răcorii
Nu aveam să le ating nicicînd —
Sărutam garoafele arzînd...

DIALOG

— Frunze de toamnă, frunze nătînge,
Miezuri de piersică, pline de sînge,
Cum v-aţi rănit atît de cumplit?

— N-am bănuit, n-am bănuit
Că soarele poartă-un cuţit, un cuţit.

LEGENDĂ

Toamnă, de ce te apropii?
Nu te-am chemat, nu te-am vrut,
Bate-n văzduhul tăcut
Aripa cobii.

Ceţuri şi vinete neguri
Umblă prin munţii cei goi.
Ploaia prelinge pe foi
Triste înecuri.

Cui să te tîngui, iubire,
După inelul solar?
Nunta s-a spart astă-var'
Fără de ştire.

Vălul miresii, uşure,
Vîntul l-a smuls şi l-a dus
Sus, ca pe-o negură, sus,
Peste pădure.

FIŞĂ

Ne-nregistrează toamna printre acei iubiţi
care vorbesc prea tare sub teii săraciţi

şi nu se ţin de mînă şi calcă sigur foarte
pe frunzele lovite de soare şi de moarte.

„Priviţi-i, spune toamna. Nu se iubesc deloc.
Mi-e milă de aceste perechi fără noroc."

Şi-n timp ce, cruzi şi teferi, zîmbim sub luna nouă,
sărutul se sleieşte pe buzele-amîndouă.

POST FESTUM

Amar, cu deznădejde, cad frunzele pădurii
Ca straiele-unei fete care-a jucat prea mult.
Îi văd cercelul roşu, basmaua şi condurii,
Aşa cum vîntul toamnei, sălbatic, i le-a smult.

Călugăriţa ploii mătăniile-şi bate
Pe urma vinovatei — să facă-n veci uitat
Nepăsătorul hohot al verii deşănţate,
Culoarea ei de ruguri, străvechiul ei păcat.

Cucernice privelişti se-aştern pînă departe,
Se pregătesc de somnuri coline, văi şi vii.
Iar frunzele pădurii, docile, intră-n moarte —
Şi nu mă pot împotrivi...

IANUAR

Sărută-mă, iubitule, întinge
buzele tale într-ale mele...
Sub depărtatele stele,
surîsul tău parcă ninge.

Luna, ieşită în for,
ţine caste prelegeri.
Braţele tale nu vor
să mă-nconjure strîns, să nu deger...

Doarme scînteia-n amnar.
Stă, neclintit, Ianuar.

DORUL

Dragostea mea,
ancoră grea,
ţine-mă strîns;

toate mă dor:
gura — de dor,
ochii — de plîns.

Vîntul căzu —
— poate că nu,
dar s-a făcut
liniște-n cer,
fără puteri,
ca la-nceput.

Nu mai visez
pași pe zăpezi,
urme de vulpi;
nu mai sînt flori,
sufletul lor
doarme în bulbi.

Singurătăți...
Nu mi te-arăți,
nu-mi trimiți vești.
Cat fără rost.
Oare ai fost?
Oare mai ești?

N-AVEM LEAC

N-avem leac pentru tine, ninsoare...
Dacă nu te înduri,
am s-adorm și eu în aceste păduri,
lîngă cerbi, lîngă ciute...

Încet înghețăm, pe tăcute,
ne facem sălbatici și suri,
și nimica nu ne mai doare...

N-avem leac pentru tine, ninsoare...

DESEN

Liniști... Ninsori...
Întunecimi...
Stăm, odihnim,
mult răbdători.

Vreme avem
pînă la moarte
și mai departe...
Iar de mă tem

e că-am să mor
fără să pot
să dărui tot
și tuturor...

Liniști... Ninsori.

SPAIMA

Iepurele mic și prins cu mîna
De pe cîmpul plin de mărăcini,
Socotesc că nu-mplinise luna.
O ureche-i tremura puțin
Și privea sălbatec și străin,
Singur doar cu spaima lui, străbuna.

Surd la orice glasuri și momeli,
Răspindea atîta spaimă-n jur,
Încît stam și nu-ncercam defel
Să ating măruntul creștet sur,

Încît stam și nu puteam să-ndur
Spaima care izvora din el.

Nici n-a apucat să-i treacă frica.
Noaptea, l-a mîncat pe-ascuns pisica.

UNOR CRITICI

Unul surd îmi zice:
Fă versul să strige!

Șchiopul spune: Barde,
Du-mă mai departe!

Mutul calea-mi ține:
Zi și pentru mine.

Un netot și-un bleg:
Fă-mă să-nțeleg...

Leneșul mă mînă:
Dormi de-o săptămînă!

Și mă ceartă-așa
Ca pe-o slugă rea

Toată viața mea,
Toată viața mea.

REMINISCENȚE

Sînt unele nopți cînd pereții învie
și se desfac încet, spre feerie...

Totu-i albastru, străveziu și ușor
ca în inima unui izvor.

Ferestrele tremură, culorile-s ude,
sclipește o piatră — și sclipătul ei se aude...

„O, de-ar dura visul acesta, îmi spun.
Tainic și molcom, durerile mele apun..."

Îți mulțumesc, copilărie, că mai apari
În noaptea și-n somnul nostru de oameni mari.

REZOLV UNEORI ECUAȚII

Lacomă sînt. Mă ceartă asceții
că parcurg pe nerăsuflate
tabla de materii a vieții
și că rîvnesc și mi-e poftă de toate.

Mă ceartă că beau și mănînc
bucurii, deznădejdi, laolaltă
cu smîntîna din urciorul adînc
și cu mămăliga cea caldă.

Mă ceartă că port un ac la cravată
și o garoafă în păr,
că sînt cînd băiat, cînd fată
și nu mai știu ce, -ntr-adevăr!

Că nu-mi împart dragostea chiar
după plan și pe rații;
că am fragede mîini de olar
și rezolv uneori ecuații.

Ei, da, ce să-i faci! Mi-e foame, mi-e sete,
Ca sunetul umblu prin lumea cea vie.
Nu cunosc mersul pe îndelete,
nici sărutul pe datorie.

Lacomă sînt. Şi sorb şi-nghit şi zbor
şi-s mîndră că la reveru-mi subţire,
sclipind, mă decorează uneori
rozeta ta de aur, fericire!

DIALOGUL VÎNTULUI CU MAREA

(1957)

CEI CE DEVORĂ

Odată-n acvarium am văzut un rechin,
un rechin mărunțel, un rechin subțirel,
un vlăstar de rechin, spinatec și fin;
în ochii lui, crima mijise puțin
și-avea să crească odată cu el.

Șfichiuind gonea între patru pereți
cu-o rece neliniște, gata să-i surpe;
dinții sclipeau, ca un cinic îngheț,
în alveola gurii lui curbe.

De cîte ori trupul cu mușchi lungi
țîșnea pofticios, o groază simțeam
ca-n visul pe care zadarnic l-alungi:
cruzimea se uita la mine prin geam.
Și pleca și venea și-avea gura rozã,
ascunsă spre pîntec, deschisă puțin...

Odată-n acvarium, ca-ntr-o hipnoză,
am privit înotînd un pui de rechin.

FEMEI PRIVINDU-ŞI TOVARĂŞII

Zece capete de bărbaţi,
bărbaţi pîn' la gît îngropaţi,
se uită de jos, din pămînt,
către voi. Nu ţipaţi!
Nu vă temeţi! Ei nu s-au temut.
Cu capul mai stau în lumină,
părul mai tremură-n vînt,
Nu ţipaţi! Încă vă-aud.
Fiţi alături de ei, fiţi viteze.
Şi voi aţi luptat. Şi voi aţi visat.
Lăsaţi-i... Poate mai vor să viseze.
Ca mîine, ştiţi bine, şi voi
veţi merge pe drumul acesta cumplit.
E război! E război!
Fie ca ultima clipă
să rămîie semeaţă.
Urmaşii n-o să vă uite curînd.
Zece capete de bărbaţi,
bărbaţi pîn' la gît îngropaţi,
se uită de jos, din pămînt,
către voi. Nu ţipaţi! Nu ţipaţi!

NUFĂRUL

Nufărul sta singur,
alb şi orb ca oul
şi închis în sine.
Mîinile mocirlei
l-au lăsat să-i scape
şi-a ajuns la soare

în mîinile mele,
ca o rană rece.
Fără-mpotrivire
s-a deschis să moară
cu exuberanţa
castă-a agoniei.
Fără-mpotrivire
l-am lăsat să moară
şi-am pornit spre lotcă
încruntaţi şi singuri
şi amari, în vară.

DUREREA

O, cum mai ţipau
o, cum mai boceau
păsările-n noapte
o, cum hohoteau!
Trează stam în noapte,
cu ochii deschişi,
şi-n întreg oraşul,
pe acoperiş,
păsările mării
clămpăneau din ciocuri.
Ce rîs, ce dezmăţ!
Recile batjocuri
mă căutau pe mine
prin singurătăţi,
O, cum hohoteau,
stranii citadine,
păsările-n noapte!
Asta e durerea,
îmi spuneam, veghind.

Așa-i cînd te doare.
Ce asurzitoare
aripi de argint,
glasuri, ciocuri, gheare,
lungi cuțite-n noapte,
pliscuri lîngă geam...
... și erai departe,
și nu ne iubeam.

PRÎNZUL PE IARBĂ

Pe iarbă — o prelată: iar pe prelată, noi.
Pescarii și poetul beau astăzi împreună.
Sclipește Ropotamo. Amiaza e în toi.
Rachiu-i foarte tare. Și pîinea-i foarte bună.

Mușcăm din roșii. Zeama ne curge pe bărbii.
Hamsiile, ca niște bricege albăstrii,
Stau lîngă brînza albă: iar pofta ne-o ascute
Măslina lunecoasă, sticloasa ceapă iute.

Cînd nu-i pahar, rachiul se bea și cu clondirul.
Din gură-n gură trece cu aburu-i de foc.
Se spun povești, se cîntă și se mai pierde șirul...
Răsună cinci *Na zdrave* și-un singur *Hai noroc!*

Poetu-ar vrea să doarmă, dar s-a făcut tîrziu.
Ne-așteaptă-un drum pe mare, de-un ceas, pînă acasă.
Și marea ne trezește c-un altfel de rachiu,
Cu o furtună verde... Și-i vînt!... Și nu
ne pasă!...

DIALOGUL VÎNTULUI CU MAREA

— Sînt călătorul ciudat,
fără chip, pe cîmpiile zării.
În părul meu, păsări solemne se zbat.
Sînt marele dușman al nemișcării!

— Vîntule, nu vreau răscoală. Nu încă.
Mă sperie această voce: tu.
Nu-mi zdrobi trupul tînăr de stîncă.
Vîntule, nu. Încă nu.

— În somnuri, în sare, ai timp să te-ntorci,
în culcuș de nisipuri inerte.
Ci eu vreau să sun cu o mie de orgi,
frumoaso, triumful tău verde!

— Mă tulbur... Mușchi de apă-ncordez.
De dragoste, cînt!
Fluidă, înaltă, din albie ies
să fiu vînt, să fiu vînt!

IUBIRII

Cad în genunchi și-ți mulțumesc, iubire,
Pentru aceste zilnice semnale
Și voci ale mărinimiei tale
Cu care-mi umpli sufletu-n neștire.

Cad în genunchi și-ți mulțumesc, iubire,
Pentru înaltul pact ce ne unește,
Timbrat de-a fericirii stea subțire
— Și-ți mulțumesc și pentru deznădejde.

SĂRBĂTORILE ZILNICE

(1961)

AMATEVI SEMPRE

Vîntul de august spune: Plecaţi! Îndărăt!
Ce mai aveţi de-aşteptat? Vara, eu o închei.
Eu înteţesc şi înăbuş flacăra ei.
Nu-l aşteptaţi pe Septembrie, palidul făt.

Nu va aduce nimic decît linişte tristă
Şi-o să vedeţi cît de singuri sînteţi.
Nu sorbiţi drojdia acestor pustietăţi,
Cît vinul negru şi roşu în căni mai rezistă.

Vîntul de august spune: *Amatevi sempre!*
Fiţi solidari în clipa cînd o să vă iasă în cale
Ploile clare, lucide, ploile verticale
— Şi nu-l lăsaţi între voi pe celibatarul Septembrie.

SPRÎNCENELE

Sprîncenele tale, sprîncenele,
sprîncenele tale, viclenele,
îmi tulbură seara, îmi turbură
zăpada şi-o schimbă în purpură...

Sprîncenele tale, mobilele
echere ce-mi sfîrtecă zilele
cu sumbrul lor unghi și îmi macină
priveliștea pîn'la paragină...
Sprîncenele tale, sprîncenele...

HIPOCAMPUL

Un hipocamp, un cal de mare,
zvîrlit la mal, uscat în soare,
și-apoi adus de mine-aici,
în iarna munților, în care
și amintirile sînt mici.

Încă sărat, scheletul lui
verzui, țepos, cu ochiul lipsă,
abia de-ar merita să-l pui
într-o hilară-apocalipsă.
... Cîndva, purta o suplă haină
de ape-n Marea cea de Taină.

Exuberanța de-astă vară
îngheață-ntre troheu și iamb.
E-o foarte strîmtă iarnă-afară.
În brazii-nalți se face seară
și ninge peste hipocamp.

VITRALIU

Am venit aici să stau cu tine
în cristalul iernii — ca-n vitralii
vechi perechi de regi lîngă regine.
Numărat-am arborii, egalii,

pîn'la casa ta... Era zăpadă,
falnică, vrăjită, ca-n baladă.

Și-am bătut în poartă. Lemnul — rece.
Peste tot, Absența, ca o nouă
și totală iarnă. Mindrul rege —
nicăieri... Cu mîinile-amîndouă,
am luat zăpadă și-am băut
locul alb pe unde n-ai trecut.

INTIMITATE

Pot să fiu singură
Știu să fiu singură.

E un acord tacit
între creioanele mele
și copacii de-afară,
între ploaie
și părul meu străveziu.

Fierbe ceaiul,
zona mea de aur,
chihlimbarul meu pur și fierbinte...

Pot să fiu singură.
Știu să fiu singură.
Scriu la lumina ceaiului.

SĂRUTĂRILE

Sărutările noastre, sute, mii
sau milioane- cîte-au fost —
niciodată nu le-am știut pe de rost;

fructele mele, veveriţele mele, garoafele mele,
izvoarele mele, cuţitele mele!
Pot să dorm şi să visez pe gura ta,
să cînt şi să mor pe gura ta,
încă şi încă;
gura ta, radă adîncă
în care-nnoptez după drumul cel lung,
în care ajung şi nu mă mai satur să-ajung...

Sărutările noastre sînt lupte
grele, încete, sfîşietoare,
la care participă sîngele, glasul, memoria.
O, sînt geloasă pe apa pe care-o bei
şi pe cuvîntul pe care-l spui,
pe răsuflările tale albastre...
Sînt geloasă pe-aceste nedrepte
pauze dintre gurile noastre!

SUFLETUL PĂDURII

Veveriţele-au luat-o razna
pe bulevardele lor de lemn,
ce forfotă roşcată!
Hai, le-ndemn.
Hai, încă o dată!
Străbateţi copacii pe rînd;
scundul, înaltul.
Alergaţi arzînd
de la unul la altul;
incendiaţi mohorîta pădure!
Veveriţele-mpunse de jind
nu mă-aud, dar mă-ascultă
şi-aleargă, copilărind
neagra pădure adultă.

DEMOSTENE

O zare:-a furtunii — o vrajă:-a luminii —
și marea, saturată de fierte aluminii
și-apoi, singurătatea, ca visul rău, în jur...

Își răscolește marea adîncul ei impur.
Nu știu ce se petrece la fund, în pești și-n plante,
în scrîșnetele-acestor lungi spume delirante,

și strig și eu atuncea! Iar, peste uragane,
trec, limpezi și virile, silabele umane.

INVENTAR

Orgoliul, zeul de aur cu ochii verzi
și tăietura gurii subțire —
Indiferența, forma cenușie
cu mîinile-ncrucișate la piept
ca niște zăvoare peste inimă —
gnomul Invidiei, răsucit ca un cîrcel,
scheunînd pe lîngă cavalerul Ambiție,
călare pe calul lui negru ca antracitul —
Egoismul, personaj adipos, cu granițî nesigure,
crescînd din el însuși, multiplicîndu-și celulele —
și Frivolitatea, verișoara superbă a Viciului,
și rudele mai mari de casă ale Tiraniei;
coropișnița Ipocriziei, buldogul Teroarei,
curca flască a Demagogiei —
și mai sînt, și mai sînt!

PE O PLAJĂ JAPONEZĂ

Au venit la plajă copiii orbi
și au stat la soare
și-au intrat în mare.

Căldura, ca o femeie uriașă, i-a îmbrățișat.
Valul cel moale le-a sărutat ochii.
Vîntul i-a pieptănat.
Nisipurile i-au încălțat.

Numai culorile, numai culorile,
culorile n-au putut face nimic
și-au rătăcit încolo și-ncoace,
pe nisip și pe ape,
pe mîini și pe pleoape,

și copiii au rămas fără culori
și culorile au rămas fără copii.

RUGUL

Arzi, deci exiști! Ce vîlvătăi,
ce rug superb sînt anii tăi!

Dac-ai pieri și iar te-ai naște,
în acest semn te voi cunoaște:
trecut prin flăcări, pur, subțire —
și mistuit în omenire...

SONET

Pot spune: am trăit și am iubit.
Iar dac-a morții creangă mă atinge

Şi mă-mpresoară neagra ei pecinge,
Eu pot închide ochii liniştit.

Căci voi purta de-a pururi pe meninge
Un chip frumos, nealterat de vid,
Al lumii, cea în care m-am ivit
Şi care, ştiu, cu mine nu se stinge.

Aceleaşi mări vor fi, aceeaşi nea
Va scăpăra în munţii mari, hirsuţii.
Uitucii de m-or izgoni cîndva

Sau mă vor pomeni prea mult limbuţii
Atîta simt: eu tot voi adia
Prin ierburi, prin iubiri, prin revoluţii...

BACH

Mă priveşte din prezumptive portrete
cu părul îmbrăcîndu-i capul ca o orgă moale:
nici nu ştiu dacă ale lui sînt aceste cilindrice bucle
de argint,
căci, iată, nimeni nu ştie în ce loc s-au răspîndit în pămînt
carnea, nervii şi oasele modestului organist,
ochii orbi ai celui mai clarvăzător,
şi călcînd pe ţărîna germanică poate că sub pasul nostru
e Bach
şi sigur că şi este, pretutindeni unde omul începe
să meargă.

Pe-ntinderea mişcărilor contrarii îmi plimb atenţia
ca pe scări vii pe care urcă şi coboară gîndirea,
pentru că între două sunete care se urmează
e o alianţă fundamentală ca între două molecule, de uraniu,

ca între cei doi „e" din cuvîntul sever „idee";
între două sunete e lupta corp la corp a contrariilor,
punct contra punct, o fulgerare de voci fără odihnă,
cu incidenţe triumfale
ca o declaraţie a drepturilor omului,
a dreptului de a te bucura lucid, de a suferi lucid,
de a face din fericire şi durere trepte ale cunoaşterii.

Pe-ntinderea mişcărilor contrarii, mîinile mele îşi ies
în întîmpinare,
se-nfruntă şi se despart, cu atenţia instrumentelor
chirurgului,
explorînd înfiorate un creier uman,
pînă-mi apare, pe clapele reci ca ţurţurii, o germanică
iarnă,
filtru al tuturor anotimpurilor, sclipitoare sinteză;
case cu suprafeţe clare, barate de grinzi cafenii
ca semne de-adunare şi-nmulţire,
o-ntreagă matematică familiară,
şi burlane de gura cărora-atîrnă silabele lungi
ale gheţii,
şi ogiva gerului şi vîrful gotic peste care cîntă
cocoşul vîntului cu creasta lui de tablă.
Disciplinată iarnă!

Şi-ntr-o casă,
douăzeci şi unu de copii cu părul prins într-o fundă
la ceafă,
improvizînd dimineaţa la armoniu,
douăzeci şi unu de copii învăţînd să-şi supună canoanelor
juste ale formei de fugă
surîsul, nerăbdarea, uimirea lor lipsită de echilibru —
şi, conducînd această ordine a vieţii, un spirit tutelar,
el însuşi, Bach,
cu faţa lui cea groasă şi părul tubular,

Bach-tatăl, gospodarul. Astfel prin suflarea iute
a zăpezii
și aburul intim al cafelei cu lapte,
am întrevăzut o imensă familie-orchestră, un milion
de copii cîntînd
cu voci proaspete ca omătul, într-o lume pacificată,
un mare cor de copii, prezidînd, într-un viitor anunțat
cu certitudine,
frumusețea și puritatea pămîntului.
Am văzut, deci, o constituită iarnă muzicală,
limpezind sufletul tulbure al pădurii germane,
și o casă în care frumusețea are gustul domesticității
fără a-și pierde puterea și vraja,
o casă în care toate ceasurile înaintează fără greș
la porunca invizibilă a timpului
și în care geniul se așază la masă,
rupe în douăsprezece bucata de piine
și o împarte umanității.
Douăsprezece sunete
trezite din minusculele lor leagăne de fildeș,
douăsprezece sunete indicînd adevărul,
așa cum cele douăsprezece bătăi ale ceasului indică
miezul zilei și-al nopții;
douăsprezece sunete lucrînd ca mistriile și ciocanele
la o construcție fără cusur,
la un minuțios edificiu cu stări suprapuse,
un etaj de liniște peste unul de zbucium,
și deasupra încă unul de certitudine,
pentru că tatăl s-a-ngrijit de fiii lui, de urmașii lui
prevăzuți prin secoli,
moștenitorii fără număr ai unor averi fără număr:
douăsprezece sunete.
Iar propozițiunile gravate cîndva în aramă
cu precizia liniilor lui Dürer și misterul penumbrei lui
Rembrandt,
trec astăzi firesc în platina eternității —

pentru că fiecare din ele e o sentință împotriva sumbrei
Inchiziții,
a osîndelor obscure, a alaiului de măști și gîngănii codate,
o *Laus rationis* de o măreață și suplă rigoare,
și cînd tatăl plînge
și-n sarabandele calme sunetul stă învăluit în agremente
și grupete,
izolat ca o lacrimă într-un vestmînt de chiciură,
e pentru că i-au murit mulți copii,
pentru că, în Patimi, fiul său a fost răstignit,
fiul său terestru care stă între tovarășii lui seara, la cină,
care cunoaște cîntecul roșu al vinului,
(„... Beți toți din el...")
gingășia și robustețea femeii,
devotamentul prietenului,
(„... Chiar dacă ar trebui să mor cu tine, tot nu mă voi
lepăda de tine...");
cruzimea mercenarilor cînd își fac meseria, —
(„... și scuipau asupra lui și luau trestia și-l băteau
în cap..."),
omul e crescut în stimă și demnitate
în dragoste față de semeni —
și de aceea plenitudinarul părinte
aparține celor care vor să restabilească demnitatea și
coincidența dintre adevăr și frumusețe,
lumii dialectice, fără odihnă, care vrea să dea cifrelor
sensibilitate și să orienteze nădejdea.
celor care încearcă să dea zilnic răspuns întrebărilor,
punct contra punct —
și aici aș vrea să părăsesc poezia
la gradul ei de fierbere, cînd devine muzică
și să mă plec sub arcul voltaic
al criteriului contemporan,
lui, Marelui Laic,
Johann
Sebastian!

REPETITIO

Un fir de iarbă,
un fir de iarbă arcuit,
un fir de iarbă arcuit ca o geană,
un fir de iarbă străbate pămîntul
îndulcindu-i pustietatea,
un fir de iarbă îmi numără anotimpurile,
unul cîte unul,
patru cîte patru,
și așteaptă liniștit să mă fac
un fir de iarbă,
un fir de iarbă...

SPECTACOL ÎN AER LIBER

(O monografie a dragostei)
(1961)

ZBURAU

Zburau...
El avea o aripă-n stînga,
ea avea o aripă-n dreapta,
ca un singur trup între două aripi
zburau...
Zburau...
Respirînd între două aripi,
ea — plămînul lui drept,
el — plămînul ei stîng,
printr-un cer saturat de aur,
ca o lungă suveică de aur,
ca o cheie de aur descuind spații de aur,
zburau...
prin aur....
zburau...
prin aur...
zburau...

DOUĂ PROFILURI

... Așa aleargă și caii, alături,
fără să se privească,
dar se aud respirînd.

Nu era nimeni în jur.
Nici un meşter de vechi orologii
care să le răsucească-ncet capetele
unul spre celălalt
pînă cînd sunetul simplu bate

ORA DRAGOSTEI.

... Zburau alături, fără să se privească,
prin aur şi vînt...
prin aur şi vînt...
... dar se-auzeau respirînd.

PLIMBĂRI

aeriene panglici legate
de-ndrăgostiţi în părul aspru al marilor oraşe;
cotite dureri cînd despărţirea smulge
boschetul de sărutări, sădind în loc absenţa;
plimbări neputincioase ce istovesc decorul
cînd farurile taie intimitatea-n două
şi nimeni nu tresare
şi feţele-n lumină sînt două pietre-ovale;
plimbări cînd braţul tău se-atinge scurt
de celălalt braţ, umplîndu-l de răcoare
şi de pîrjol; cînd povesteşti
că ai mai fost pe-aici, dar niciodată
n-ai observat acest fantastic unghi
din care strada pare o năpîrcă
de-argint;
şi-acest copac, piciorul unui mînz,
cu alba lui manşetă legată peste gleznă;
plimbări în care taci pentru că ştii

că-i o tăcere sclipitoare
ca valul verde-al mării cînd delfinul
îl spintecă, făcîndu-i o rană grea, solară;
plimbări în care-ţi stimulezi memoria,
plimbări în care uiţi,
plimbări care-ţi refac copilăria,
plimbări care te-ncărunţesc prematur,
plimbări în care, vechi războinic, scuturi
praful subţire adunat pe scuturi
şi iei în piept o nouă dragoste!
O, voi, plimbări,
sfîrşituri,
începuturi...

CONSPIRAŢIE

Capcanele, ispitele, prejudecăţile
se sfătuiesc: cum să facem?
Pe unde ne facem intrarea
la serbările dragostei?
Va trebui să ne strecurăm deghizate,
cum intră ciuma-n cetate,
va trebui să purtăm măşti suave,
să zîmbim
cu surîsul de aur al vinului,
să murmurăm nedesluşit
cîntecul mătăsos al pierzaniei.

Avem de învins o unitate: cuplul.
Să căutăm clipa
cînd fiecare se uită în altă parte,
cînd îşi desprind mîinile ca să se pieptene

sau să se îmbrace,
clipa cînd se adîncesc în singurătatea somnului:
atunci e clipa noastră, surorilor.

VEGHEA

Nu pot să cred că dormi
în timp ce sînger
și nici că somnul ți-e veghéat de ingeri.
Nu pot să cred că dormi
cînd eu mă surp,
atinsă de al-lumii zîmbet curb...

Dar dacă, totuși, dormi,
voi fi eu însămi somnul tău enorm.
Din greu vîslind spre ziua care vine,
vei trece-n mine-nchis, legat în mine,
tîrît de valul meu — și-o să te las
livid la țărmul gol al dimineții...
Astfel de veghi
se-aseamănă cu moartea...

Să dorm... să dorm... să dorm... să dorm...
... sau, poate, să visez...

VISUL

Stinse lampa
și întunericul îi acoperi ochii
ca o plantă răcoroasă;
deschise ochii în obscuritate

și descoperi o lume de romburi albastre —
apoi odaia păru că se prelungește-n adînc,
într-un șir nesfîrșit de odăi
și la capătul lor apăru,
străveziu ca o cămășuță de copil,
Visul.
Se apropia, străbătînd odaie cu odaie —
și ochii se-nchiseră de la sine
ca să nu-i sperie mersul.

SĂ NE FACEM DARURI

(1963)

SĂ NE FACEM DARURI

Trebuie să ne facem daruri.
Să memorăm cu atenţie
data de naştere, a noastră şi a celorlalţi.
Încă de dimineaţă,
sărbătoritul să primească de la prietenii lui
o cravată argintie care să-i limpezească mîinile,
o portocală care să-i împrospăteze surîsul,
neapărat, cîteva idei
care să-i desăvîrşească forma inimii.
Dacă unul dintre noi s-a-ndrăgostit,
să-i dăruim imaginea duratei,
iar dacă s-a îmbolnăvit din iubire,
să-i dăm să bea tinereţe şi demnitate
dintr-un pahar curat, pictat cu-o floare.

Unii se vor împotrivi:
din trufie, de prea multă singurătate,
sau pentru-a nu ne rămîne datori
(ca şi cînd nu ne-ar fi datori, oricum,
pentru că respirăm şi ne mişcăm alături de ei,
împărţind destinul unic al lumii).

Să nu ne descurajăm.
Să trecem dincolo de trufia, de singurătatea lor,

cu daruri în mîini,
cu adevăruri necruțătoare,
precum și cu obiecte mai blajine,
ca, de pildă, o zebră din material plastic,
o măsură de vals, un abajur,
iar dacă totul merge bine,
cu o oglindă în care să ne scufundăm împreună
obrazul,
făcînd-o vastă ca marea.

LIMPEDE

M-am așezat sub becul cel mai puternic
ca să mă vezi și să știi:
să nu poți spune vreodată
că ți-am ascuns stîngăciile mele,
asimetriile și zonele imperfecțiunii.

Fiecare sărut a fost definit
fiecare îmbrățișare, sărbătorită prin idei.

Atît de limpede îți stau în față,
încît îmi poți vedea durerea și bucuria,
ca pe doi pești, în două nuanțe de-albastru,
înotînd în cristalul trupului meu.

DESTIN VEGETAL

Caișii proști, nerăbdători,
prea grabnic s-au umplut de flori,

și, iată-i, ca-n atîția ani,
înghețată-n vînt, subțiri și vani,

pe crengi, c-un sînge străveziu,
pe care să-l opresc nu știu —

căci gerul, crîncen pare-mi-se,
nu ține seama de caise.

Pomii ceilalți, prevăzătorii,
așteaptă-n tihnă ora florii,
cu crengi cuminți, muguri închiși,

străini de moartea din caiși.

ORCHESTRĂ

Sărind cîte trei portative, te caut
sus, tot mai sus,
în sunetul dulce și tînăr, de flaut.
Unde ți-s genele? Nu-s.

Apoi, spre solare alămuri cobor,
în pîlnii vii ca havuzele,
ca să mă-mproaște aurul lor.
Nu-ți aflu buzele.

Și mai adînc, mă-ncumet spre strune
mature, fundamentale.
Arcușul nu scrie nici o minune
fără mîinile tale.

Portativul e rece, subțire,
ca o riglă de calcul, în ceasul acesta.
Cînd te întorci, sonoră iubire?
Tace orchestra.

PENTRU CĂ NU MĂ IUBEȘTI

Surîd — și surîsul mi se prelinge
de pe buze, ca un fir de sînge
pentru că nu mă iubești.

Dansez — și mîinile-mi cad la pămînt
ca două ancore. Palidă sînt
pentru că nu mă iubești.

Fumez — și fumul, în panica orei,
mă sugrumă ca eșarfa Isadorei
pentru că nu mă iubești.

NU POT MURI

Sub albastrele ninsori
m-am culcat de-atîtea ori,
ascultîndu-mi tristul sînge
înghețînd încetișor,
iar de n-am putut să mor
e că și zăpada, poate,
se oprea la jumătate,
sau că zîmbetul sonor
al iubirii alungate
se-ntorcea, răzbunător,
dezghețîndu-mă din toate,
furișîndu-mi-se-n sînge,
în meninge, în palori...

... Ninge-albastru. Iarăși ninge.
Cum să mai încerc să mor?

O PASĂRE

O pasăre foarte-apropiată mie
— un fel de rudă —
mi-a indicat un izvor ascuns în pădure,
de nimenea ştiut pînă atunci.

Am gustat din el
şi m-am umplut de frunze.
Două veveriţe mi-au sărit pe umăr,
iar izvorul însuşi
mi-a încolăcit picioarele
ca o buruiană limpede.

Am stat aşa pînă seara.
Apoi pasărea mi-a anunţat
sfîrşitul tinereţii.

SCHIŢĂ

Plaja mişcă din mustăţi.
Iarba seacă-mi joacă feste.
Bate vîntul peste-aceste
vesele singurătăţi.

Ciinele portocaliu
stă sub cortul foarte mare
şi priveşte către mare.
Cum îl cheamă? Nu mai ştiu.

Poate Cronos, poate Hades,
poate chiar Memento mori...
... dar n-atacă trecătorii,
cîtă vreme cumsecade-s.

De aceea-n groapa strimtă,
m-am ascuns, prevăzătoare;
vîntul să nu mă-mpresoare,
— cîinele să nu mă simtă...

GRÎU DE IANUARIE

În glastra de lîngă fereastra
clădită în ger,
a izbucnit iarba, gălbuia, albastra,
ca un semnal de alarmă, ca un reper.

Și, într-adevăr, trezită de alarmă,
din nou am iubit —
deși inima mea se-ncuiase în iarnă, să doarmă,
ca un cîmp de recolte ostenit.

Grîu de ianuarie, dragostea mea
— iarbă scurtă... Nu voi avea
de la tine, nici boabe, nici pîine în dar.
Se anunță viscole mari.

PROIECT DE ÎNȚELEPCIUNE

Știu de pe-acum ceasul acela în care
voi scotoci după tine, prin zece sertare,
ca să-i pot spune cuiva cît de mult am iubit
în tinerețile mele.
Multe scrisori voi avea, și fotografii,
teancuri de mimici, gesturi strivite de vii,

și, printre ele, mîinile mele foșni-vor
searbăd ca frunzele vechi.
Dar am să spun, am să spun cum zîmbeai lîngă mine
buzelor mele de-atunci, dulci și veline,
și cum știai că vom fi împreună mereu,
veșnic (sau pînă la moarte).
Și am să spun că aveai cîte-un profil,
care-și pierdea în lumină hotarul fragil,
ochii pestriți ca două gîze imense,
prinse în ploaia de-april.

O să mă laude-acela, fără-ndoială.
„Da, ai trăit o frumoasă iubire de gală..."
Eu voi închide sertarele. Știu de pe-acum
ceasul acela în care...

ZÎMBIND

Zîmbind, cu umeri ascuțiți,
cu părul fără noimă încăierat la tîmple,
cu irișii albaștri-aurii,
plin de tăcere, iată-te cum vii
și te învecinezi cu mine.

Zîmbind, depun pe gîtul tău
sărutul înrudirii, și mă îmbrac în seară,
(în singurul veșmînt ce mi-a rămas)
și, tot zîmbind, tot fără glas,
întineresc a suta oară.

UN OM

Cînd, luptînd pentru patrie, rămase fără-un braţ,
s-a temut:
„De-acum încolo, voi face totul pe jumătate.
Voi culege numai jumătate din recoltele lumii,
iar la pian voi cînta numai melodia,
sau numai acompaniamentul,
nefiind întreg pentru întreaga partitură.
Nu voi putea izbi decît c-un singur pumn
în porţile vechi, îndărătnice,
iar iubita nu se va lăsa îmbrăţişată
decît pe jumătate.
Sînt lucruri pe care nu le voi putea face deloc:
de pildă, nu voi putea să aplaud
la sărbătorile mulţimii".

Din clipa aceea, începu să facă totul
de două ori mai mult.
Şi-n locul braţului smuls,
îi crescu o aripă.

CUNOAŞTERE

Mi-am împodobit rochia cu continente
şi m-am încins cu Ecuatorul.
Valsez egal, puţin aplecată pe-o parte.

Nu-mi pot stăpîni braţele
să nu se afunde în galaxii;
înmănuşată sînt pînă la cot în aur aderent
şi port pe umăr vaccinul unei stele.

De-atîţa lăcomie a privirii,
genele mele fîlfîie în vînt
ca o ciudată vegetaţie entuziastă.

Nimeni nu se teme de mine,
cu excepţia Erorii,
care e pretutindeni.

EXTAZ

Pe dunga lunii, îşi dau întîlnire peştii de aur.
Iată, se-ncalecă, iată, se-ncaieră; cozile lor
se frîng fără zgomot aidoma unor bucăţi de omăt.
Vinul de aur al mării îngheaţă, şi, ameţindu-i,
iată, din boturi le curge un palid delir taciturn.
Peştii de aur, în vinul de aur, sub vrăjile lunii,
spumegă fără să-i poţi auzi, lunecă, beţi,
fără să-atingă timpanul văzduhului, şi desenează
cu cozile lor conturul vitezei, cifra luminii,
şi totul se-neacă-n lumină apoi; colcăie peştii,
bombaţii lor ochi repetă luna de sus — şi e luna
de-o mie de ori risipită în val ca o mie de boabe de
strugure, strugure, strugure, strugure, strugure, strugure...

POSTFAŢĂ

Există-ndrăgostiţi fericiţi
care rămîn împreună,
şi-al căror sărut proaspăt sună...
Auziţi... auziţi...

Există perechi fără moarte,
în mișcare mereie,
cu-o formă a inimii, poate aparte,
semănînd a metaforă, semănînd a idee.

Aceștia rămîn împreună,
în sărut, ca-ntr-o dulce furtună.
Auziți! Auziți! Auziți!
Există-ndrăgostiți fericiți!

DISCIPLINA HARFEI

(1965)

SENS

Mă ocolesc de la un timp
acele întîmplări frumoase
— iubire, primăvară, păsări,
garoafe, rîuri și risipe —
de parc-aș fi sortit din toate
unei anume întîmplări,
care mă smulge către ea
cu-o stranie unicitate.
Și iată cum pestrița viață
mă părăsește ca și cînd
aș pierde mările și norii,
și continentele mi-ar curge
din mîini — ca niște fructe triste —
de nu mai sînt decît atît
cît poruncește-acea-ntîmplare
care mă smulge către ea,
spre slava ei necruțătoare.

LAUDA VOCAȚIEI

Nu te lăsa vînat de fiara sumbră
care-și prelinge umbra pe nisip,

de seara călătoare ca un trib
neprevăzut şi nevăzut în umbră.

Nu asculta un pas stereotip
care prin preajma poeziei umblă,
piciorul scurt, lungit cu talpă dublă,
ce-ar vrea să calce tînărul tău chip.

Tu — mişcă-te prin păsări vii, florale,
tu — lasă-te iubit de-o certă zi.
Fii posesorul cercurilor tale
şi-al frumuseţii care te trezi,

silindu-te să instalezi coloane
compacte-n trunchi, la frunte — diafane.

ALERGÎND PE O STRADĂ ÎN PANTĂ

Eşti nemuritor ca mişcarea.
Aerul îţi înfăşoară capul,
un văl diafan, colorat,
şi despici copacii ca pe-un torent verde, unitar,
curgînd în direcţie opusă.
Nu te temi — chiar dacă-ţi ies înainte
care ovoidale, deformate de viteză,
luneci pe lîngă ele, printre ele,
vertiginos, pe asfaltul pînzat
ţesut din fire paralele.

Luneci nemuritor, pe banda rulantă a străzii,
nu-ţi mai simţi efortul muşchilor.
Nu te temi decît de punctul în care
ar trebui să te opreşti, neapărat,

pentru că vei întîlni un ciine
aţipit în mijlocul străzii,
sau o cascadă de păsări,
sau un copil, un alt copil,
întîmpinîndu-te din direcţie contrarie,
de pe-o altă stradă rulantă,
perpetuat de aceeaşi mişcare
vertiginoasă, nemuritor ca şi tine.
Totul e
să nu te opreşti,
să treci prin el, lăsîndu-l să treacă prin tine,
îmbrăcînd pentru o fracţiune de clipă
conturul trupului lui,
luînd pentru-o fracţiune de clipă
nuanţa ochilor lui,
şi, apoi, să alergi mai departe,
cu vălul vîntului pe faţă,
pînă cînd strada va da într-o mare cîmpie întinsă
pe care te vei culca, în sfîrşit, în sfîrşit,
lăsîndu-te-n voia rotaţiei pămîntului.

NINSORILE PRIME

Era o vîrstă bucuroasă de zăpadă
cu frigul convertit ornamental,
abur de aur, fastuos opal,
netemător de umbra nomadă.

Departe de iubire ca de Styx,
te însoţea o puritate
ca aerul din osul păsărilor, poate,
sub luna — sîmbure fix.

Dansai în rîuri scurte, în oglinzi,
în cercuri de vînt violent.
Ochii tăi, rar suferinzi,
nu aveau prin iarnă nici un sentiment.

Era o vîrstă fără presimţiri.
Erau ninsorile prime.
Era un timp al vocilor subţiri
sclipind de-o ciudată cruzime.

PORTOCALA

Ala, bala, alandala,
o pădure cu rădăcinile-n sus,
un val cu gura deschisă,
un nasture înaripat,
un pitic mîncat de-o alună
— şi o portocală.

Un drum răsucit de trei ori
şi, la capătul lui,
un ou de zahăr
în care locuieşte o bufniţă de catifea,
un ţînţar de aur
— şi o portocală.

Un şarpe de miere,
o cheie de pîslă,
stele amorţite
una cîte una
— şi o portocală
aruncată-n noaptea goală.
Luna.

PUBERTATE

Eram singură pe plaja goală...
Goală-am stat pe plaja singură.
Marea era singură și goală.

Și-a venit un zmeu în zboru-i de hîrtie,
c-un cap negru și ochi roșii, murmurînd
vorbe de hîrtie negre, roșii.

Singur el văzu cît sînt de goală,
roșie și neagră-n palma verii
și-a fugit departe-n lume, să mă uite.

AUTOPORTRET

Mi-e dat acest obraz triunghiular, ciudat,
această căpățînă de zahăr, sau această
figură pentru prora vapoarelor-pirat
și părul lung, lunar, pe țeastă.

Mi-e dat să plimb un agresiv contur
rătăcitor, din noapte pînă-n ziuă,
rănind retina celor dimprejur
cînd proiectez pe ziduri ființa-mi incongruă.

Cui aparțin? Mă neagă părinții și strămoșii.
Vremelnic aliate, și rasele mă neagă,
cu albii, negrii, galbenii și roșii.
Nici specia nu mă recunoaște-ntreagă.

Și doar atunci cînd m-am lovit și strig,
și doar atunci cînd mi se face frig
și doar atunci cînd vremea mă umple de prihană,
— ei mă numesc: frumoasă. Mă recunosc: umană.

ORBITE

M-am deprins să fac din gesturi volute
în jurul copacilor, în jurul coloanelor,
să împletesc îmbrăţişări revolute
în jurul soarelui, în jurul pămîntului.

M-am deprins, dansînd, valsînd, să străbat
sălile mari ale nopţilor, ale zilelor,
ca un fantastic ciclon repetat
prin sălile mari ale zărilor, mărilor.

Pe infinite orbite m-am deprins să exist
în jurul iubirii, în jurul durerii,
ca Terra în jurul soarelui,
ca timpul în jurul Terrei.

POEZIA

De la acest creion porneşte un drum de grafit
şi pe drum umblă o literă, ca un cîine,
şi iată şi un cuvînt ca un oraş locuit
în care, poate, voi ajunge mîine.

TÎNGUIREA LUI ADRIAN LEVERKÜHN

Eroului romanului *Doktor Faustus* de Thomas Mann

Ţinuturi dezolate, de-a lungul şi de-a latul,
nu bat prea des; mi-e teamă de gravul loc viran
unde-ar putea să-mi iasă în cale-nsinguratul
şi deznădăjduitul Adrian.

Şi, totuşi, într-o zare de toamnă, zgîriată
de-acizii verzi ai serii — spre-acel meridian
ce-mi sugera cumplite şi reci masacre, iată,
să-l caut, am pornit, pe Adrian.

Un rîu sleit, la dreapta; la stînga, şaua spînă
a cîmpului, şi-un singur fantastic bolovan,
ca fruntea unui geniu, trîntită în ţărînă,
mi-l prevesteau, intens, pe Adrian.

Din simburul durerii să-l fac să germineze
şi să-l invoc din umbră, pe ţărmul pămîntean
— am ignorat decorul cifratei lui asceze
şi am strigat năprasnic: Adrian!

Da, da, ştiam prea bine că-aşa avea să fie.
Ştiam, fără-ndoială, că n-am să strig în van.
Ghebos, urît, cu părul cărunt de nebunie,
îmi apăru-nainte Adrian.

Şi, tot atuncea, cîmpul îmi năpusti, subţiri,
întortocheate plante cu vrejuri în delir,
şi-o funie lichidă plesni în matca seacă
şi deveni pietroiul enorm, fosforescent;
o lună, ascuţită la vîrf, ieşi din teacă,
priveliştea stîrnită sclipi sub firmament.

Şi mă orbi teroarea acelor vechi vedenii
din veacu-nstrăinării, veac ucigaş de genii,
pe care-l provocasem, voind a-i circumscrie
sclavia fastuoasă, ilustra infamie.

Mi se înfăţişară procesiuni de crime,
nopţi pline de cuţite, schimonosite zile,
concepţii amputate, miracole abile,
meschine cu amploare şi vagi cu-amănunţime.

Perfida Esmeraldă, un fluture de groază,
pe pajiștea iubirii punînd sărutul scurt
care atacă floarea și viermi proliferează,
frigidele emoții și calculul absurd.

Silabe despărțite-ntre ele de nonsens,
candori infanticide — o, termeni antagonici,
ținuți în frîu, o vreme, de crunți stăpîni agonici,
cu-arterele-ngroșate de-un leneș sînge dens...

Se tînguia întreaga priveliște. Un vaer
de clape asuprite îmi năvăli-n timpan.
Desfigurate tonuri se răsuceau în aer
— și am privit, din nou, la Adrian.

Gesticula. Cu membre ieșind din rama serii,
umbla ca un păianjen pe-un nevăzut pian.
O seacă partitură, lipsită de criterii,
executa strigoiul Adrian.

Nicicînd n-a fost să sufăr asemenea teroare,
nicicînd atîta geamăt haotic, inuman,
spirală întreruptă și înfricoșătoare
— un Adrian străin de Adrian.

„Puteam să fiu asemeni cu el", gîndeam în friguri,
o victimă selectă a unui sumbru clan,
semnînd sinistre pacte și înghețînd în ticuri,
legiferînd erori, ca Adrian.

„Puteam să fiu asemeni cu el", gîndeam. Și gîndul
îmi sparse răni în carne, și osul vătămîndu-l,
îmi smulse-un țipăt aspru și-nalt, ca sub tortură.
Intră în teacă luna și rîul, în pămînt.
Strigoiul se-ntrerupse uimit, neînțelegînd,
iar ochii-i tot mai stranii și palizi se făcură.

Un gol de dinăuntru îl risipea în spații,
decolorîndu-i fruntea și membrele, treptat.
Mă-nvinuiam acuma, amar: De ce-am strigat,
iscînd procesu-acestei grozave separații?

(Eram dator, pesemne, să rabd și să îndur
dezacordatul bocet și-acel atac obscur
al unei lumi de care fusesem mîntuit,
eu, insul în mișcare, integru și robust,
plasat pe o coloană cu vîrfu-n infinit,
eu, ocolit de haos și văduv de dezgust.)

Fosforescența pietrei se stinse-n pori; iar flora
se trase-n sine. Cerul — un martor diafan.
Căruntul păr al spaimei îl linse aurora
— și nu l-am mai văzut pe Adrian.

Am scormonit lumina cu ochii. În zadar.
Ținutul se-mbrăcase într-un inel albastru
și deveni un foarte elastic ocean.

Pluteam ca o idee, sau ca un nenufar,
eu, cel scăpat cu viață din marele dezastru
care l-a mutilat pe Adrian.

COPACUL

O mie de vrăbii sunau
într-un singur copac din lume.
Noi înviasem copacul.
Țipătul nostru de dor
se ramificase în crengi,
se întărîtase în păsări.

Cei ce treceau ascultau
o mie de vrăbii sunînd.
Treceau și nu ne vedeau
lîngă copacul cu dor,
puri și frumoși ca natura,
în universul sonor.

FATA DIN VIS

Am intrat în odaie la tine
și m-am așezat pe-o etajeră,
statuetă lejeră
cu unghii diamantine.

În timpul nopții-am început
să sclipesc, să sclipesc,
și somnul tău cunoscut
a devenit nefiresc.

Și-apoi am sărit pe covor,
desfăcîndu-mă-n șapte bucăți,
în șapte singurătăți
cu nucleul sonor.

Și somnul tău cunoscut
s-a spart în șapte fragmente,
și-au devenit transparente
buzele noastre-n sărut.

Așa am trecut prin noapte,
de șapte ori cîte șapte...

— Adevărat?
— Nu. Am visat. Am visat.

SONETELE IUBIRII ÎMPLINITE

I

Cu tine, e ninsoarea mai adîncă,
au sens pădurile în asfințit,
și tristele semnale ce-și trimit
planetele necunoscute încă.

Flori triumfale pot țîșni din stîncă,
fertil e-ntregul lumii circuit,
și pot zîmbi cu tine, liniștit,
din mine, moartea cînd încet mănîncă.

Tu ești, din toți, unica mea pereche
de frunte, și de sînge, și de mers,
Cu tine dăinui în legenda veche,
cu tine-n ineditul univers,

străină de urîturi și rutine
și liberă, o, liberă — cu tine.

II

Iubesc amarul gurii tale colț
și ochii-nguști, minuscule paftale,
sub pacea nedecisă-a frunții tale
sclipind verzui ca stelele pe bolți;

și genele rapide, inegale,
și-acel surîs pe care îl dezvolți
în clipele de mii și mii de volți
cînd sîngele-i pornit să se răscoale.

Iubesc candoarea somnului tău lung
și timbrul suspinat, stîrnit de vise
pe care, cu săruturi, le alung,
întipărind pe buzele-ți închise

o floare cu petale străvezii
— care dispare cînd se face zi.

III

Tu eşti domestic ca utila sare
de cină şi de prînz, lucind egal
în cercul ei subţire, de cristal,
pe proaspăt aşternutele ştergare.

Tu eşti tăios şi drept ca un pumnal
înfipt în carnea clipei stătătoare
şi eşti neîntrerupta sărbătoare
care-nsoţeşte chiotul vital.

De mi-e a somn — tu eşti cearşaful dulce.
De mi-e a cîntec — tu mi-l dai pe „la".
Din inerţie, gura ta mă smulge
şi mă redă spiralei gura ta.

Şi-aşa, eşti pretutindeni unde sînt
pe-acest blajin, necruţător pămînt.

IV

Te merit? mă întreb adeseori.
Eşti cu atîta mai exact ca mine,
în zilnicele muchii cristaline
cu care puritatea ţi-o măsori.

Să stau la dreapta ta, mi se cuvine?
Mă mai pîndesc, ca nişte infuzori,
mărunţii mei duşmani interiori,
vrînd forţa mea unită s-o dezbine.

Acolo unde tu ai triumfat,
eu tot mai bat în piatră pioleții.
... Dar scapără, carat lîngă carat,
el, soarele de sus al frumuseții,

pe fruntea mea. Iar tu mă-ndemni să urc.
Și-am să te merit, poate — în amurg.

V

Slăvesc luciditatea într-atît
încît mă uit la lume, îndîrjită,
la orbitoarea geniului ispită
și la cadavrul mirosind urît.

Mă uit la vicii, și mă întărît
cînd egoismu-n mine se agită.
Plasată pe-a istoriei orbită,
privesc, cînd zîmbitor, cînd mohorît.

Un singur gînd alung, și-l ocolesc
ca un agnostic, ca un slab de înger.
Mă-mpotrivesc naiv și nefiresc,
de-a presupune (sînger! sînger! sînger!)

că ai muri... curînd, sau mai tîrziu.
Nu știu. Nu vreau. Nu știu. Nu vreau să știu,

ZADARNICĂ

Nu. Nu ți-au trebuit nici gesturile mele
ca niște funde în jurul clanțelor de la uși,
nici privirile mele brodate-n perdele,
nici întreg universul meu jucăuș.

Dar nu ți-a trebuit nici armonia înaltă
a cîte unui cuvînt — nici dorul absolut
care sculpta cu palida lui daltă
piatra clipelor, în formă de sărut.

Zadarnică ți-am fost ca o inversare
a trei anotimpuri, sau numai a două,
sau ca și cînd ar ploua în pahare,
sau ca și cînd peste cărți ar începe să plouă.

HOȚUL

Te-ai întors de la mine —
furîndu-mi adolescența,
întîia iubire,
întîia durere,
întîiul sărut cu gura închisă.

Și orașul în care veneam pentru tine
și din care plecam fără tine
— și pe el mi l-ai furat,
și mi-ai furat și ce-ți aparținea:
mobilele tale, cîinele, mîncarea de seară,
și pe bătrînii tăi părinți mi i-ai furat,
cu surîsul și bolile lor.

Nu mai pot mîngîia nimic:
nici clanța de-alamă a ușii tale,
nici dezarmatul tău umăr.

Mi-ai furat cicatricile,
adresa ta de pe plicuri,
obrazul tău pe care-mi număram anii,

vîrstele mele oglindindu-se
în părul tău lins și cărunt.

Cu cine să mă mai întrec eu acum
în goana spre moarte?

PLATONISM

Iată că-ți pun parafa de sfîrșit
chiar ție, mare iubire,
mare iubire...
Taraful a plecat, paharele s-au golit,
și-am rămas în patul nupțial, fără mire.

Se vede că nu mi-a fost dat
decît schimbul inelelor, ploaia, oftatul...
Se vede că nu mi-a fost dat
să cad în păcat
lîngă trupul tău, mult sărutatul.

Vulturul dragostei care ne purta peste-abis
cerea carne mereu.
Dar Făt-Frumos
nu și-a tăiat coapsa pînă la os —
și-am căzut amîndoi pe pămîntul deschis.

Așa e legenda, amintită destul.
Vulturul țipă și-acum,
nesătul!

VOIAM SĂ RĂMÎN ÎN SEPTEMBRIE

Voiam să rămîn în septembrie
pe plaja pustie şi palidă,
voiam să mă-ncarc de cenuşa
cocorilor mei nestatornici
şi vîntul greoi să-mi adoarmă
în plete ca apa-n năvoade;
voiam să-mi aprind într-o noapte
ţigara mai albă ca luna,
şi-n jurul meu — nimeni, doar marea
cu forţa-i ascunsă şi gravă;
voiam să rămîn în septembrie,
prezentă la trecerea timpului,
cu-o mînă în arbori, cu alta-n
nisipul cărunt — şi să lunec
o dată cu vara în toamnă...

Dar mie îmi sînt sorocite,
pesemne, plecări mai dramatice.
Mi-e dat să mă smulg din privelişti
cu sufletul nepregătit,
cum dat mi-e să plec din iubire
cînd încă mai am de iubit...

ÎŢI MULŢUMESC

Ah, mă înspăimînt: eşti prea frumos!
Părul tău pe care cade seara
străluceşte fastuos şi tragic
ca ecoul sîngelui pe scuturi.
Ochii tăi continuaţi în aer

curentează lucrurile casei,
se deschid sertarele, covorul
curge ca un rîu, pe scări în jos.
Dinții tăi stelați, fulgerători,
parcă-mi mușcă inima adîncă.
Ah, mă înspăimînt: ești prea frumos!

Dar îți mulțumesc pentru această
frunte-ngustă, fără de idei,
ce mă lasă să privesc în tihnă
dulcea-ți buză, dinții tăi vicleni.

CA GULLIVER

Ca Gulliver trăgînd o sută de corăbii,
vă trag la mal, iubiții mei greoi,
multicolori, vicleni și înarmați cu săbii
minuscule — și gata de război.

Ca Gulliver vă cruț, deși-mi loviți
cu sete osul frunții, nădăjduind a-l frînge.
Eu rîd spre voi prin fire lungi de sînge
— cumpliții, certăreții mei iubiți.

ORGOLIU

Nu am timp să dau tuturor o dovadă
a marilor, uimitoarelor mele virtuți,
Cine are ochi de văzut, să vadă.
Altminteri, ochii mei rămîn necunoscuți.

Sînt unii care, întîlnindu-mă,-au spus:
„Bine-ai venit în viața mea, minune!"
Sînt alții care n-au avut ce spune
și-am plecat de la ei, mai departe, în sus.

Timpul e iute. Mai am cîte un dar
de preț — și caut destinatari sub stele.
S-ar putea să-i caut în zadar;
și-am să mă-ngrop, ca faraonii,
cu bogățiile mele.

PASĂREA KIVI

Sînt pasărea Kivi
cea fără aripi...
Nu-mi vorbiți.
Nu mă strigați.
Nu vă înțeleg...
Neputința de a zbura
și faptul că unii copii
aruncă cu pietre în mine
m-au făcut neînțelegătoare.
Ciocul meu se desface, uneori, de la sine,
ca și cînd mi-ar fi sete,
ca și cînd aș fi bolnavă,
dar nu mi-e nici sete,
nici bolnavă nu sînt,
sînt numai neînțelegătoare,
foarte, foarte neînțelegătoare.
Alteori, totuși,
mi se pare că aud ceva,
ceva asemănător palpitației unei rufe în vînt,
sau unei aripi în zbor,

și atunci, umblu puțin,
ridic piciorul meu țeapăn,
și pasul meu pare, deodată, atent —
dar numaidecît mă așez pe pămînt
și, cu ciocul meu lung,
încep să-mi scarpin spinarea fără aripi,
lung, îndelung, îmi scarpin spinarea
ca și cum n-ar mai fi nimica pe lume
decît eu și ciocul meu scormonitor.
Sînt pasărea Kivi, cea fără-nțelegere...

Nu-mi vorbiți.
Nu mă chemați.
Se-ntîmplă la cîțiva ani o dată,
cînd luna parcă adie și sună într-un fel anumit,
să-nceapă să-mi pîlpîie-n carne
durerea și rușinea, singurele mele afecte,
și-atunci aș voi să mă ascund
și nu am unde,
și mă încovoi, mă cocîrjez,
și nu am cu ce să m-acopăr.

Sînt pasărea Kivi
cea fără aripi.
Sînt pasărea Kivi.

JOCUL CU LUMINA

Desenezi un cerc galben
pe pagina albă
și soarele se așază pe mîinile tale.
Și alături e umbra.
Și mîinile tale se mută pe masă,

din soare în umbră,
cînd roze, cînd vinete,
din umbră în soare
— ca într-un prim studiu de culoare,
cînd calde, cînd reci,
aproape, departe,
— ca într-un prim exerciţiu de moarte.

FIICA LUNII

Marea, în jur, uleioasă şi rece.
Luna, scăzută la jumătate.
Pustietate, singurătate.
Alge complice, vrînd să mă lege.

Mirosul mării, lînced şi aspru.
Un foarte straniu vînt dinspre sud.
De o lichidă lumină de astru
pielea mi-e udă, părul mi-e ud.

Trec prin vămile valului moale.
Braţul mi-e şarpe, spadă, văl.
Fiicele lunii, ca mine de goale,
vin să se spele. Cu ele, mă spăl.

Rece e marea ca pletele mele.
Singurătate. Luna-i pe ducă.
Noaptea cu buză de vînt, de stele,
pielea mi-o zvîntă şi mi-o usucă.

Las marea-n urmă cu negrul ei lacăt.
Cerul şi plaja sînt una.
Cheia luminii o pierde, în treacăt,
maica mea, luna.

CONFIDENȚE DE IARNĂ

Nu mă mai apăr.
Sînt de acord
cu-această statică apă
la sud și la nord.

Ochiul suflat cu argint
nu poate arde
chiar dacă aprind
flăcări, jocuri, arte.

Zbor zgîriat.
Scrișnete reci, minerale.
Sub privirile tale
lunec și cad.

Iată a treisprezecea
lună a anului dus,
mai degrabă ca recea
poruncă de sus.

Decembrie a trecut
în ger absolut.

•

Iarnă — și cearceaful albăstrind de lună,
ca o banchiză pe care
muream împreună.

Nerepetabile gesturi. O artă,
un grup statuar, compus
din personalitatea fiecăruia, spartă,
pentru ceva mai presus.

Atunci a-nceput să sune
o sonerie, undeva. Cineva a intrat,

neintenţionat,
străin de viziune
şi atît de rece
— că-a devenit lege.

*

Ajunsă-aici după-ndelungi combustii,
cu lungi fîşii de flăcări încă atîrnînd,
de-o parte şi de alta a trupului meu blînd,
şi, în timpane, cu-un incendiu acustic,
în loc de ochi, cu două răni săpate
de sîngele privirii, şi interioare cicatrici
ca nişte peşti carbonizaţi, ajunsă-aici,
nu mă mai apăr de rigiditate.

CÎND SE LASĂ SEARA

Pe-un drum pe care mă-ntorceam spre seară.
Era o primăvară uscată, nemirositoare,
şi paşii mei, prin pulberi, abia se auzeau.
Ciudat decor! spuneam, privind
la ramurile nemişcate, la pămîntul
pe care presimţirea ierbii nu-l durea.
Lumina era calmă.

Deodată-n zare, apăru nedesluşit
o formă dolofană, greoaie şi tenace.
Să fie-un nor cu-nfăţişare de cămilă?
interogam pe-un nevăzut Polonius.
Cînd s-a apropiat —
era un bou.
Era un bou tăcut,
muind în praf copite liniştite,
cu pielea de culoarea pietrei,
cu albicioase coarne simetrice, cu fruntea
pătrată.

O clipă am sperat — o clipă doar —
să mă înșel, și să-i descopăr dedesubt
pateticele ugere materne, fecunde clopote, sau dacă nu,
pe la grumaz, virila încordare mușchiulară
a taurului. În zadar.
Era un bou neutru, fără patimi.
Și s-a oprit în fața mea și m-a privit
el, boul alb și înțelept.
O ramă înserată înconjura ținutul.
L-am ocolit pe solul singurătății, și
am mers, prin pulberi dese, mai departe.
Din spate, cu-o privire întoarsă și egală
mă urmărea senina moarte.

SÎNGELE

(1966)

SACRILEGIU

Limba cerbului am mîncat-o,
limba lui groasă care a lins
frunza pădurii, ființa izvorului,
și am mestecat-o dinadins.

Carnea cerbului am mîncat-o,
carnea grumazului, virila carne,
și i-am mîncat și inima, și apoi
haina mea de ploaie i-am atîrnat o de coarne.

Copitele, nările, pielea,
nefiind dintre acelea
care se mănîncă,

în preajma mea singeră încă.

CE I-AM SPUS VEVERIȚEI

Eu te-am scos din anonimatul frunzelor,
din refugiul mediocru al alunei.
Eu te-am aruncat în lumină

numindu-te roşu stufos,
precizîndu-ţi săritura şi ţelul.
Tot ce faci îmi aparţine
chiar dacă-ai să începi deodată
să înoţi în pietriş
sau să ronţăi mari bucăţi de carton
sau să închizi şi să deschizi, la nesfîrşit,
ochii tăi mecanici,
nu mă poţi deruta.
Nu vei scăpa din carcera poeziei mele.

DUPĂ AUZ

Numai după auz ştiu cînd iese luna
din cătuşa eclipsei şi cînd se declanşează
cuţitele minuscule ale lăcustei în grîu.

Numai după auz ştiu cînd pasul de afară
e un pas de soldat sau unul de cîine
sau foşnetul lung şi ciudat al frînghiei lui Iuda.

REGNURI

Copacii sînt legaţi cu veverițe,
Potecile sînt legate cu vulpi,
Munţii sînt legaţi cu păsări.
Pretutindeni panglici mişcătoare, sălbatice,
Pretutindeni acest dans, acest bal,
Pretutindeni natura, în carne şi oase,
Respirînd animal.

ISPITA

Îţi făgăduiesc să te fac mai viu decît ai fost vreodată.
Pentru prima oară îţi vei vedea porii deschizîndu-se
ca nişte boturi de peşti şi-ţi vei putea asculta
rumoarea sîngelui în galerii
şi vei simţi lumina lunecîndu-ţi pe cornee
ca trena unei rochii; pentru prima oară
vei înregistra înţepătura gravitaţiei
ca un spin în călcîiul tău,
şi omoplaţii te vor durea de imperativul aripilor.
Îţi făgăduiesc să te fac atît de viu, încît
căderea prafului pe mobile să te asurzească,
să-ţi simţi sprîncenele ca pe două răni în formare
şi amintirile tale să-ţi pară că-ncep
de la facerea lumii.

CEARTA CU HAOSUL

Vizitatorii mei sînt:
un domn întrerupt la mijloc,
o doamnă continuă
şi fiica lor de tablă,
un profesor care predă brînză,
un asasin răcit, o droaie
de furnici necăsătorite,
un copac cu mustăţi,
o barză tînără,
un copil cu un picior de carton
şi trei ignoranţi ai legilor mişcării.

La sfirșit, apare
ciinele de seară
care-i latră tare
și-i poftește-afară.

ARDENS

Eu am ars în soba verde.
El a ars în soba neagră.
Focurile noastre — două —
se urau ca două triburi.

Și cînd am ieșit pe hornuri,
fumurile noastre — două —
au slăvit același idol
și-au murit de-aceeași moarte.

EGALITATE

Dacă mă-mbrac în păun
tu te îmbraci într-un cangur;
dacă mă-nchid în triunghi,
tu te închizi într-un ou;
dacă mă cațăr pe apă,
tu te cațeri pe oglinzi —
toate gesturile noastre
fac parte din sistemul solar.

SÎNGELE

A, ţin încă bine minte durerea aceea!
Sufletul meu luat prin surprindere
sărea ca o găină cu capul tăiat.
Totul era stropit cu sînge, strada, masa de local
şi mai ales mîinile tale inconştiente.
Mi se risipise părul şi umbla
ca un monstru printre pahare,
se-ncolăcea în jurul lor ca-n jurul unor respiraţii
oprite
şi dansa apoi vertical, şuierînd,
şi cădea apoi, executat, la picioarele tale.
A, ţin bine minte că am surîs cumplit,
desfigurîndu-mă ca să semăn mai bine cu mine,
şi că n-am ţipat decît o singură dată,
mult după ce nu mai era nimeni în jur
şi se stinsese lumina şi se ştersese
sîngele de pe mese.

PERFORMANŢE

A întrecut un transatlantic cu o barcă.
Şi a citit o carte, peste prăpastie aplecat.
Apoi a sărit pe străzi cu un ciorap legat
de celălalt. Şi a trecut prin geam fără să-l spargă.

A spus numărul exact al nervilor pisicii.
A deşurubat un munte. A lins
polen compact din suave calicii
devenind galben dinadins.

A-nghesuit un covor într-un tub foarte mic.
Iar ea se-ndrăgosti de el. Atunci,
mîinile lui crescură peste măsură de lungi
şi nu mai putu face nimic.

LOCUL SE CEDEAZĂ BĂTRÎNILOR ŞI BOLNAVILOR

Călătoream în picioare
şi, totuşi, nimeni nu-mi oferi locul,
deşi eram cu cel puţin o mie de ani mai
bătrîn decît ei,
deşi purtam, vizibil, semnele
a cel puţin trei grave beteşuguri:
Orgoliul, Singurătatea şi Arta.

MUZICĂ DE VARÈSE

Un rîu care se ascunde de pietre
monete sunate-n ceşti
şi aruncate-apoi în ceară clocotită
epură a vîntului
sticlă osîndită la tăiere
geamăt al longitudinilor
muşchi curbat de efort
rostogolire de capace şi rame de ochelari
pe un patinoar crăpat
un nerv de iarbă
un comutator însîngerat
un meridian
plesnind ca o coardă de pian.

FINALUL STAGIUNII

Toată noaptea, fereastra a rămas deschisă.
A intrat pădurea și s-a așezat la perete.
O veveriță s-a atîrnat de lampă.
Zăpada s-a instalat în fotolii.

Către ziuă, a venit și moartea, să vadă
dacă ordinele ei au fost respectate.

Eu dormeam prea adînc
ca să mă pot bucura de frumoasa înscenare.

ACORD ROMANTIC

O voce, desigur, cea mai feroce
din cîte mi-a fost dat să aud
în călătoriile mele de nord și de sud,
vrea să-mi spună ceva și nu poate,
de-o viață, tot vrea să-mi spună ceva
și nu poate
și-o aud cum se zbate-n efortul enorm
de a-mi spune-n sfîrșit acel lucru fantastic
și crud
și mă trezește cînd dorm
și nu mă lasă să-adorm.

O, îi spun mereu, amînă lucrul acela,
ai răbdare, tot o să vie vremea să-l spui,
foarte curînd îmi vor fi gata mormîntul
și stela

și lucrul acela se cuvine scris pe statui...
O, nu tortura trupul meu încă tînăr de lună,
sufletul meu, cînd atît de rar încerc să adorm...

...Și tot o aud, o aud cum se zbate-n efortul
enorm
vocea,-ncercînd să-mi spună ceva
ce nu poate să-mi spună.

ROȘU PERPETUU

Roșu sînge, diurn, nocturn,
febră a speței îndrăgostite.
Marele arbor interior
frunzele tragice ni le transmite.

E o memorie roșie, roșie,
care răsare, care apune,
de la vitală, continuă panică,
pîn'la suprema ei sfîrșiune.

Roșu din roșu, roșu spre roșu,
se învîrtește spectrul înalt.
Sîngele sclav al unuia suie
liber în sîngele celuilalt.

DESTINELE PARALELE

(1967)

VIRAJE

Marile viraje pe care le descriu
în mediul ambiant, avînd grijă
să nu lovesc cu fruntea păsările, scaunele,
plantele curbate, dar necruțătoare
pe axul lor de oțel, felul în care trec
șuierînd, peste compactele ape
a căror gură lăuntrică e gata să mă aspire,
pe lîngă statui primejdioase despre care știu:
în orbitele lor goale mișcă, la anumite ore,
ochi vertiginoși, de toate culorile; marile
viraje pe care trupul meu le descrie
printre obiectele diforme, pe care aproape
nu le pot ocoli,
într-atît de imprevizibil le e conturul,
— în fiecare clipă brațul meu poate fi sfîșiat
din umăr pînă-n vîrful degetului arătător,
cel care are viziunea distanței,
cel care mă precede; în fiecare clipă
șoldul meu poate fi retezat —
mișcarea aceasta a mea continuă,
sensul ei l-am cunoscut de mult,
apoi l-am uitat, uneori mi-l reamintesc,
de obicei cînd trec foarte aproape de un eveniment
primordial,

atunci tresar ca floarea carnivoră numită „roua cerului“
care-şi pierde brusc indiferenţa cînd o insectă
se aşază pe petalele ei, atunci îmi devin
orbitor de limpezi noţiunile „început“ şi „sfîrşit“,
„la dreapta“, „la stînga“, „înainte“, „înapoi“,
dar numai pentru o clipă şi, din nou,
virajele mă domină, mă feresc doar
să nu mă lovesc de vertebrele uriaşilor saurieni
dezgropaţi mereu, în cantităţi tot mai mari,
să nu mă perforeze acul albastru al unui building,
să nu mă soarbă undele care străbat universul
în toate direcţiile;
poate că virajele sînt în jurul meu,
eu stînd pe loc, iar pala de vînt care-mi răvăşeşte
părul, datorîndu-se doar trecerii iuţi
pe lîngă mine a unui scaun zburător,
a unei statui zburătoare, poate că ne rotim
împreună, ferindu-ne unii de alţii,
iar catastrofele întîmplîndu-se doar atunci
cînd orientarea unuia dintre noi a fost mai slabă,
cînd un obiect şi-a pierdut instinctul,
cînd o plantă şi-a pierdut instinctul de plantă,
şi unda, de undă, şi pasărea, de pasăre, şi eu, de eu...

POST MERIDIAN

1

După ce dimineaţa topeşte grăsimile
cu acizii ei luminoşi, iată după-amiaza
refăcîndu-se încet, cîştigînd în greutate,
hrănindu-se din oboseala generală,

iată după-amiaza cu aerul ei
de femeie între două vîrste care a comis
cîndva, demult, o crimă
nedescoperită, uitată, fără efect;
ea trece acum, mereu neobservată,
majoritatea oamenilor dorm sau își simt,
încă lucrînd, mișcările vag obnubilate ;
după-amiaza trece pe lîngă ei, printre ei,
mișcîndu-și greoaiele șolduri.

2

Marile repaosuri, marile petreceri, marile singurătăți
au loc noaptea, cînd timpul îți aparține,
cînd, după muncă, timpul începe să semene cu
fiecare în parte,
cu bărbatul din gara de nord,
cu femeia din gara de sud,
cu grupul de surdomuți din restaurant
a căror tăcută veselie nu contaminează pe nimeni,
cu o anumită odaie nupțială,
cu o anumită atitudine de somn,
cu un vis anumit în formă de romb.

3

După-amiaza e timpul intermediar.
Cei care iubesc nu au curajul să se anunțe.
Cei care sînt iubiți se lasă așteptați.
Așteptarea dilată nefiresc scaunele,
turtește telefonul ca o mare temperatură,
pereții devin pneumatici, încît degeaba
îți lovești de ei capul, nu te trezește nici o durere;
întregul univers e anesteziat.

4

Cei care iubesc sună la uşă, iar cînd deschizi
nu e nimeni; cineva a fugit lăsînd în urmă
o ectoplasmă sensibilă care dispare
dacă respiri violent.
Şi aşa, între cei care au plecat şi cei care nu au venit,
stai tu, amorţit, desfigurat,
ca un tatuaj al aerului.

5

După-amiaza, dorm cobrele.
În somnul lor lung, numai veninul stă treaz
ca un bec violet.
Dorm leii cu fălcile lor înţelepte.
Doarme în cer
sufletul palid al stelelor.
Dorm în carte litera M, litera N,
strîns îmbrăţişate.

6

Post meridian — atenţie,
ziua-i trecută de jumătate; ai şi uitat
spinii sclipitori ai răsăritului,
viteza luminii în ţeava copacului,
acum, ea şi-a depăşit apogeul.
După recile ape din zori care te-au sculptat,
pe trupul tău s-a depus experienţa
în straturi subţiri, nevăzute.

7

Dac-ai putea să trăieşti
orele ceaiului, ale cafelei,
tihnitele sunete de ceşti,

dac-ai putea să concepi suavele ore-arămii
ale după-amiezii unei vechi familii dintr-un secol
vechi
răsfăţat de o memorie romantică,
dac-ai putea să nu te sperii
cînd îţi vezi, în ceaşca plină cu ceai,
obrazul, de flacăra infernului intens luminat.

8

Sau, în orele mai înaintate ale după-amiezii,
ai văzut vreodată brusca ploaie de riduri
căzînd pe faţa vecinului tău?
E ca şi cum declinul luminii
şi-ar încerca mai întîi victima, o victimă
aleasă la întîmplare, pe care ar părăsi-o apoi
fără s-o ucidă, dar îngrozind-o pentru
tot restul vieţii.
Iar tu, care asişti, nu spui nimic,
te întrebi doar dacă pe faţa ta n-a palpitat,
timp de o clipă, ca o vietate, aceeaşi mască de riduri,
faci un gest oarecare, de pildă, îţi aprinzi o ţigară,
şi atunci, în sfîrşit, te salvează crespusculul.

9

În sfîrşit, aerul e răcoros, ca după dragoste trupul.
Aburii premoniţiilor s-au risipit.
După-amiaza a luat-o spre cealaltă parte a globului,
cu înfăţişarea ei de femeie între două vîrste,
cu două sacoşe pline în mîini —
nu se ştie ce conţin, poate făină, poate carne crudă,
oricum, s-au observat cîteva dîre de sînge în văzduh,
în gări, în ochii leilor, în ceştile cu ceai.
Să nu ne mai gîndim.
Mîine vom afla din ziare ce s-a întîmplat
cu adevărat.

PLAN ÎNCLINAT

În sus, în sus, cu o nici pînă azi cunoscută mișcare
numită probabil translație — o, ați văzut vreodată
infinita progresie a sclavilor purtînd blocuri enorme,
purtînd, la rîndul lor, mai tîrziu și veșnic, împreunate,
numele maiestuos: piramide?
În jos, în jos, — o, ați văzut prima respirație
a avalanșei, finele așchii și pulberi, aproape inerte,
incerte, adolescente, ajungînd gest de distrugere
și începînd să clatine bazele lumii?
Un simplu plan înclinat — față de ce?
față de axa X,
față de axa Y
și de celelalte convenții,
ceva edificîndu-se, altceva prăbușindu-se,
panta — și-atît. Poți urca pe ea, poți coborî.
Țineți minte lunecarea pe-o limbă gri de beton
spre glotele verzi ale mării și, atingînd suprafața ei,
străbătînd-o, simțind o pantă perpetuă, un plan înclinat,
și să dureze mult timp pînă o spargi, lunecînd înapoi,
pentru că timpul, în adînc, e fără orificii, n-are nări,
n-are pori,
e timpul obturat — un tip de vecie!?
Tobogan, tobogane, planuri înclinate, o, tragedii,
deoarece niciodată tragediile nu sînt obligatorii, ele
sînt tragice numai întrucît s-ar fi putut evita,
deci, nici verticala, nici orizontala, ci marele plan înclinat.
Ați urcat vreodată, cu degetele înfipte în noroi,
spre zarea de sus,
privind iute spre zarea curată, rece, tăioasă
și iute, din nou, spre noroiul din fața gurii,
și din nou zarea, și din nou scurtele fire de iarbă
dintre degetele înfipte în noroi, căzînd apoi și urcînd
din nou

pe panta mocirloasă, fără puncte de sprijin,
decît propriile coate, rotule, călcîie, decît propria frunte
mînjită cu pămînt, misterios, ca un vechi manuscris?

Marele plan înclinat într-o parte și-ntr-alta,
și la un capăt un rege, și la celălalt un mistreț,
și la un capăt un bolovan de sare, și la celălalt o carte,
și la un capăt o casă, și la celălalt un rîu,
și pînă la urmă, marele plan înclinat legănînd
bătrîni și ninsori, lacăte, ceasuri, frunze albastre,
sceptre melodice, cai și corăbii, legănînd
tîmplele morții și calme-alcooluri, legănînd, legănînd...
Stau răstignită cu brațele-n lături pe-o planșă
și aud lucrurile curgînd și eu neputînd
de două ori să mă scald în aceleași, eu însămi,
la rîndul meu, izvorînd, prelungindu-mi-se
mîinile, părul, coada ochiului, curgînd
pe o pantă înclinată, curgînd în jos și în sus,
în procesiuni de celule ovoidale pulsînd,
fiind, nefiind, terminîndu-mă brusc, continuîndu-mă
blînd,

o, ați văzut vreodată o cruce curgînd?

Oblic planează o pasăre
peste axul oblic al pămîntului.
Capul mi-l sprijin în mîna mea stîngă,
ușor aplecat, contemplînd, contemplînd
Marele Plan Înclinat.

AMBITUS

(1969)

FĂPTURI

ELEFANTUL VERDE

Poftim, poftiți, apropiați-vă de vitrină,
Vă prezint o machetă de Univers.
Să contemplăm, deci, trofeele și-această fină
colecție de eșafoade cu sîngele aproape șters.

Și falnicul colț al Elefantului verde,
răpus cîndva de mine dintr-un unghi de jos,
cu țipete și lașitate. (Prin amintiri incerte,
îi mai văd reverența piciorului gros.)

Cercetați cu atenție aceste monezi și batiste
de regine defuncte din orașe ploioase
și-acest cap cu orbite enorme și triste
stînd incomod pe două încrucișate oase.

Nu vă mirați că după-o aventură-atît de mare,
gloria mea e atît de puțină.
S-au mai văzut nedreptăți similare,
Dar poftim, poftiți, apropiați-vă de vitrină!

ADUCĂTORUL DE SPERANȚĂ

Dragul meu Ionică Ion,
vechi prieten de șotron,
din capul tău ciugulește
o pasăre ca un pește.

Scoate roze, verzi „planete",
ostenite, violete.
Dragul meu Ionică,
te iubesc de frică.

Un picior îţi stă departe,
celălalt aproape-n moarte.
Negru şi alb, trupul tău,
stors între bine şi rău;
în loc de unghii ai flori,
tu care nu poţi să mori
şi te înmulţeşti, te cateri,
şi îţi dai capul la paseri.

Te iubesc, Ionică Ion,
prea ciudate histrion,
cu ochii, goluri de aburi,
cu părul, umede papuri,

cu mîinile, ramuri în cuie
prinse pe-o veche statuie,
gură de noroc
închisă la loc.

Dragul meu Ionică,
te iubesc de frică.

SCHILOZII

Cînd schilozii îşi aruncă-n aer cîrjele,
cîrjele cad în capul nostru, al celor teferi,
şi tot noi sîntem aceia care-i luăm în braţe,
cu-o clipă înainte de a se prăbuşi,

și stăm așa, loviți și cu schilozii-n brațe,
pînă cînd ei se-opresc din scîncet
și ne fac ceva rău, ceva meschin și murdar,
ne pătează hainele cu urina lor,
ne suflă-n ureche un cuvînt odios —
și noi tot nu le dăm drumul, ca nu cumva să cadă,
deși, din capul locului, de nu interveneam,
i-am fi văzut, zdraveni și batjocoritori,
sărind într-un picior, alergînd sau zburînd
să-și prindă cîrjele din aer,

cîrjele fără de care nu pot să trăiască
pentru că n-ar avea cu ce lovi.

FABULĂ

Îngerului i s-a tăiat o aripă.
Încearcă, totuși, să zbori, spuse Domnul,
încearcă, totuși, să zbori,
chiar dacă-ai să fii dizgrațios,
întrucît aici nu contează punctul de vedere estetic,
ci numai capacitatea ta de a-ți învinge dezechilibrul.
E o experiență-a mea pe îngeri.

Zis și făcut.
Căzu îngerul
prin lumină și ger.
Cu pene carbonizate,
fără putere-atîrna
unica-i aripă.
Încă arzînd de viteză,
mult mai tîrziu, poposi

pe-acoperișul unei case.
Picioarele, mîinile, fața
îi erau pline de sînge.

Oamenii se uitară-n sus și spuseră:
„Uite o barză".

LEBĂDA CU NAS

E o noapte-n care
dacă ai rămas,
negreșit ți-apare
lebăda cu nas.

De mai stai o clipă
și nu vrei s-o-nhați,
dintru o aripă
i se-nalță-un braț.

Dac-o lași în pace
și nu cazi în somn,
lebăda se face
jumătate om.

Partea ei de pene
lunecă sub stele,
și, pe sub Selene,
partea ei de piele.

Dacă nu te sperii
și mai rabzi un ceas,
piere-n întuneric
lebăda cu nas.

OMIDA

Uriaşa omidă verde
îngrăşată de ploaie
şi sînge de frunză,
omida enormă cu perii stîrniţi
al cărei cap e botul
şi ale cărei antene violete
neliniştesc aerul —
furtuna mi-a aruncat-o pe masă
într-o seară timpurie,
într-un ceas de frig,
ca să fiu nevoită s-o privesc
tîrîndu-se, inconştientă
de simbolul cu care mă pedepsea,
dar foarte tenace în înaintarea
ei spre mine, omida
cu carnea ei electrică,
venind cu violentă încetineală,
intrîndu-mi în orbită,
grasă, verde, oarbă, udă,
pentru totdeauna.

BALADA VALETULUI DE CARÒ

El e valetul de carò
în vechiul lui veston marò,
certat cu fraţii-ntunecaţi
şi cu al patrulea din fraţi.

El e valetul de carò,
cel ce nu are încotrò.

El e valetul mediocru,
cel nenuntit, fără de socru,
cu bustul trist, scobit și ocru,
în veci nevrednic pentru soclu.

Iar cei doi frați întunecați
și cu al patrulea din frați,
drapat în inimi pînă jos,
din patru, cel mai mincinos,
ar face orișice să scape
de cel ce prea le stă aproape,
echilibrînd ca un blestem,
temperamentul lor extrem.

Pe haina unuia din frați
sînt arbori tragici desenați.
Sînt cruci la cestălalt în fald,
și sînge cald pe celălalt.

Valetul de carò e mort.
E liber locul dinspre nord.

Știu o poveste geamănă.
Baladele se-aseamănă.

REPREZENTAȚIE EXTRAORDINARĂ

Ținea brațele-amîndouă ridicate,
într-o mînă trandafirul, în cealaltă
flautul străpuns
de o dulce măduvă de sunet —
și dansa. Apoi, cu șase gesturi,

desenă oraşe, ascuţi
zvelte ţipete de apă. (În culise,
apăsau manete şi butoane
pe marele tablou de comandă.) Ea
inventă maşina cu aburi, se drapă
într-o mantie invizibilă pe care
erau pictate, cu verde pe verde, ierburi de mare.
Apoi, mîncă, bău şi deodată
deveni o prea frumoasă fată
şi le jură iubire tuturor.

Dar, la sfîrşit, aplauzele fură slabe.

Maimuţa recăzu în patru labe.

AUGUST PROSTUL

Ei vin, unul cîte unul,
şi îmi cer să mă prezint.
(Cînd m-am prezentat la rege,
a pus guarzii să mă lege.
Numai eu ştiu cum putui
să înlătur cruda lege
şi să scap de ciuda Lui.)
Deci, vin unul cîte unul
şi îmi cer să mă prezint.
(Îi cunosc. Sînt laşi. Mă mint.
Unul şi-a mîncat străbunul,
celălalt, cîţiva urmaşi
nenăscuţi. Îi ştiu. Sînt laşi.)

Deci, ei vin şi-mi cer, obraznici,
să le spun cum mă numesc.

(Cînd i-am derutat pe paznici,
am făcut-o datorită
aerului meu prostesc.)

Eu mă uit la ei şi schiaun
ca de-o spaimă nesfîrşită.
Ei mi-oferă-atunci un scaun
întrebînd cu binişorul:
„Cum te cheamă? Cum te cheamă?"
Mie-mi tremură piciorul.

„Cine eşti? Nu-ţi fie teamă"...
Tac şi dîrdîi. Scot un vaier.

În sfîrşit, se plictisesc
şi mă uită pentru-o lună.
Şi-aşa totu-mi merge strună
datorită-acelui aer,
aerului meu prostesc.

FARSĂ

Daţi-mi voie să-mi dispun oasele
altfel decît pînă acum,
oasele mele, anevoioasele
piedici, stîndu-i cărnii în drum,

cîrmind-o, obligînd-o la formă de femeie,
de pară şi, la mîini de stea de mare.
Daţi voie oaselor mele atee
să-ncerce geometrii singulare.

De pildă: schema primei corăbii din lume
sau scheletul străveziu al florii de crin
sau arborele genealogic cu fructe postume
sfîrşind în descendentul virgin.

Daţi voie oaselor mele să cadă
în genunchi, cînd mă fac că mă rog,
derutîndu-l în viaţă, măcar o dată,
pe blîndul Paleontolog.

O ÎNTÎMPLARE

Ieri am văzut fantastica luptă
dintre o femeie care iubea şi un bărbat
care n-o mai iubea, şi părul ei agitat
şi gura ei, de albul dinţilor întreruptă.
Vorbea şi vorbea, el tăcea, ea vorbea agitat,
lovind cu vorbe-n timpul revolut.
Nu-i răspundea nici un sunet de scut.
Timpul era total dezarmat.
Ea avea argumente, el nu avea,
el pleca spre o femeie străină;
el era de vină şi străina era de vină,
şi nevinovată era femeia care iubea.
Vorbele ei aveau o nobleţe firească,
noroiul patimii lăsase doar aurul cast.
El îşi privea mîinile ca să nu o privească
şi constata între ele un oarecare contrast.

A fost o fantastică luptă nedreaptă.
Aerul şuiera parcă păstrînd în el
trecerea a o mie de săgeţi neajunse la ţel.

Totul în jur cădea mai jos cu o treaptă.

ROMANȚĂ

Iartă-mă că te-am făcut să plîngi.
Ar fi trebuit să te omor.
Ar fi trebuit să te apuc de suflet,
să te bat cu el îngrozitor.

Ar fi trebuit să-ți văd curgînd
sîngele, șuviță cu șuviță.
Nu să-ți mîngîi ochiul, nara, gura,
și să-ți las ființa slabă și pestriță.

Iartă-mă că te-am făcut să suferi.
Ar fi trebuit să te-nspăimînt.
Dar nu-s Dumnezeu — Pedepsitorul
— ci doar opera lui de pămînt.

O PARTE DINTR-O PASĂRE

Încă și acum mă doare în coșul pieptului
cînd îmi amintesc cum alergam
pentru că totul mirosea a petunii
ah, Doamne, și era cald în jurul
picioarelor mele lungi și goale
și se făcea seară peste mare,
peste mulțimea adultă și peste
ciudatul pavilion părăsit
în care ne jucam. Iar eu
nici nu mă gîndeam la capul meu cel urît
și nici copiii ceilalți nu mi-l vedeau
pentru că alergam prea tare cu toții,
să nu ne prindă uliul transparent al serii

și adulta rumoare de pe bulevard
și marea, marea, care amenința (proteja?)
acel *fine del primo tempo.*

Era tot timpul vară, o vară ușoară,
o vară de apă și de sandale, imună
la alcoolul care avea să se numească iubire
— și în pavilionul părăsit (în zadar îl veți căuta,
războiul l-a scos cu două degete afară
din inelul lui de pămînt, sau poate numai
uitarea sau vreo muncă mai utilă),
mă jucam de-a copilăria, dar, de fapt,
nu țin minte pe nimeni, cred că
nu mai era nici un copil în afară de mine
pentru că, iată, îmi amintesc numai
goana mea singuratică într-un mister
înscenat de gesturile mării, îmi amintesc
numai fericirea, o, Doamne, de-a mă lipi
cu brațele și picioarele goale de pietre calde,
de planuri înclinate, cu iarbă,
de aerul inocent al serii.

Florile miroseau ametitor în zona aceea
în care, puțin ridicată deasupra femeilor și bărbaților
care miroseau neapărat a fum de tutun
și a grătar încins și a bere, eu
alergam, neștiutoare de capul meu urît,
rupîndu-i de altfel florii capul moale
și sărutînd-o pe buze,
după cum și marea mirosea mult mai puternic
decît acum, era mai sălbatecă, algele
ei, mai întunecate, și felul în care ea
plesnea stîncile, mai blestemat.

De acasă și pînă-n acel loc
era foarte aproape, puteam alerga pînă acolo
și înapoi, fără ca lipsa mea să se observe,

din patru pași și opt sărituri eram acolo,
dar, mai întîi, furam de prin garduri
pene de păun rămase între șipci,
pene foarte frumoase, cum n-am mai văzut de atunci,
cu ochiul albastru-verzui imens
și cu gene de aur atît de lungi încît
țineam în mîini o pasăre întreagă
și nu o parte dintr-o pasăre;
și smulgeam, deci, penele înțepenite între scînduri,
smulgînd ceva din taina curților acelora dușmănoase
și apoi alergam spre pavilionul părăsit
de la marginea mării, și alergam împrejurul lui
și prin el, prin încăperile sparte
în care lăstuni înnebuniți se loveau de pereți
și de tavan, izbucnind cînd afară,
cînd înăuntru, ca și mine.

Aveam o rochie scurtă fără mîneci,
de culoarea nisipului cînd soarele nu mai are putere
și-n toamnă-ar fi urmat să merg la școală
și spectacolul mării îmi spărgea toracele
ca să mă facă mai încăpătoare, de aceea
îmi bătea inima și mă doare și acum coșul pieptului
la amintirea loviturilor mării
cînd încerca să intre în mine,
mai ales seara, cînd florile păleau
fără a-și pierde cu totul culoarea,
rămînînd roz cu ceai și violet cu lapte,
pierzîndu-și doar tulpinile în întuneric,
plutind, decapitate, la o anumită înălțime,
deasupra ierbii care nici ea nu mai era.
Aceasta este o amintire grozavă,
absolut de neuitat,
senzația de trup ușor, neatîrnat,
invulnerabil, desăvîrșit, capul meu,
nefiind decît urmare firească a trupului meu,

supraveghindu-i doar viteza și orientarea,
dar nu mă loveam niciodată,
nu țin minte să fi căzut vreodată în vara aceea,
eram ușoară, de o sănătate impecabilă
și inspirată, iar dacă nu zburam
era pentru că-mi plăcea mai mult să alerg pe pămînt
și nicidecum din alte motive...
Iar după aceea...
Ce spuneam? Ah, da, aveam picioare lungi și goale,
brațe goale și subțiri
și în pavilionul părăsit era o răcoare ciudată
de parcă o mare invizibilă ar fi adiat înlăuntrul lui...

Iar după aceea...
... unde rămăsesem? Ah, da, florile pline de seară
ca de un fum sacru
și goana mea singuratică
printre mistere binevoitoare și blajine...

Iar după aceea?...

RĂGAZUL

Dintr-o adîncă silă și iubire
m-am strîns aici în anvelopa rece
a pajiștii de iarnă, și contemplu
solemnii tauri, morți sub lava albă
și uit încet de voi, necredincioșii,
de jocurile voastre care-mi lasă
ramificate urme pe destin.
Trîntit în lup, sau repezit în vulpe,
mă pot picta din nou, fără-ndoială,
cu tinerețe și cu neștiință.

Sculptînd un viscol s-ar putea ivi
în miezul lui chiar zeul concentrat
care imprimă visului rotația
planetelor. E bine. În distanță,
mă păgubesc, mă-navuțesc cu mine.
Și amintirea patru sute unu
se lasă ștearsă de lumina iute
a unui far tîrziu, de camion,
și kilometrul Patimă dispare.
Pot hotărî. De pildă, să apuc
un scaun și să-l mut lîngă o masă.
Și pentru că e încă prea devreme
să vină dracu-n vizită, eu însumi
să mă tentez cu vin suspect, de păsări,
cu nu știu ce cunoașteri orbitoare
sau cu femei ca niște sinuoase
modele de tapiserie. Pot
chiar să refuz un farmec al absenței
și să rămîn, pustiu, urît, egal,
mai multe ceasuri sau mai multe zile
și, poate că la capăt, oameni buni
mă vor găsi asfixiat cu mine
și, plini de zel, mă vor restitui
familiei îndoliate.
Poate.

Doar uneori îmi pare că răgazul
în care stau e botul desfăcut
al unui animal cu fălci enorme —
și simt primejdioasa simetrie
a colților de sus cu cei de jos
și magnetismul care-i va uni.

MĂ TAIE ÎN DOUĂ

Mă taie în două rîul şi luna
şi noaptea îmi curge din gură ca sîngele.
Cîndva am fost una, cîndva am fost una!
N-am ştiut că-s atît de sălbatice stîncile.

Veneam cu orbitele pline de flori,
cu vîntul albastru pe umeri. Cîntase
pămîntul cel bun: „Tu nu poţi să mori!"
Mi-era carnea sonoră pe lira de oase.

Căzînd, ca-ntr-un vis cu securi, iată luna
şi rîul tăindu-mă-n două. Repet:
Cîndva am fost una, cîndva am fost una!

Partea cu capul mi-o iau
şi mi-o legăn încet.

EXORCISM

Nu mă tem de găinile-îngeri
răcorindu-şi în vîntul luminii
inocentele pene. Şi nici
alcionul femel nu mă sperie.
Nu mă tem de cascada de carne
pieptănată, rărită de dinţii
monstruoaselor stînci tarpeene.
Alfabetele nu mă-nspăimîntă.
Nu mă sperie A — nici în cîrji.
Nu mă tem de torsadele ploii
strangulînd cîte-un suflet de fată.

Nu mi-e frică de-acele șosele
îndelung regizate de iepuri
zîmbitori ca un Budha de blană.
Nu mă tem de cantabila voce
tricotînd asasini. Nu mă tem
de torturile cifrelor minus.
Nu mă sperie ziua de luni,
conștiința duminicii. Nici
lunga vizită-a domnului Joi.
Nu mi-e groază de cheia suspectă
nici de ușa de dincolo — tobă
subțiată de stranii percuții
pîn'la aer. Ah, nu, nu mă tem
de carlingă — c-un nume de fundă —
sau de rana în care se zbate
organismul solar. Nu mă tem
de aromele gheții, de pielea
calcinată a Văii Reflexe
sau de rîul vital care-o-njunghie.
Nu mă sperie, nu, nu mă tem
de microbii din zahăr. Falangele
celor optzeci de mîini ale ielelor
nu mă sperie. Nu mă-ngrozesc
nici măgarii pe care Maria
îi trimite în lume, și nici
veninoasa bătrînă numită
Cunigunda. Ah, nu, nu mă tem,
nu mă tem, nu mă tem de Gomora
și de insula Rè. Nu mă tem.
... Felix qui potuit rerum
cognoscere causas[1].

[1] Fericit cel ce poate cunoaște cauzele lucrurilor (lat.). Citat din poemul *De rerum natura (Despre natura lucrurilor)* de Lucretius (95—55 î.e.n.) (n.r.).

SENINĂ ÎNTOARCERE

Senină întoarcere în paranteze,
în inelele șarpelui blînd
din care-au renunțat să cuteze
pietrele verzi scăpărînd.

Senină-ncolăcire pe oul oval,
somnolent și supus
— pentru a-l feri de pasărea de sus
și de scormonitorul animal.

Netedul braț fără mînă
lui însuși în jur, de opt ori,
nemaiatacat de culori,
ca o creangă de carne bătrînă.

Și multă uitare, și multă
uitare, și multă uitare...

TOT ÎNDULCIND

Tot îndulcind, îndulcind
muchiile naturii,
am obținut frumosul glob pămîntesc,
dar am pierdut munții, pădurile,
și celelalte reliefuri.
Ce să fac eu cu această perfecțiune
care a astupat rîpele
și a sleit orice diferență de culoare?
Închid ochii și ating globul cu degetul,
la întîmplare.

Poate că am nimerit un om.
Poate că l-am nimerit drept în frunte.
Încerc oceanul cu degetul,
nu simt nici răcoarea
nici muşcătura rechinului.
Ce să fac eu cu această perfecţiune
tăcută, închisă între cei doi antipozi
ai iubirii de sine?

TIRADA DIN PENULTIMUL ACT

Vă las, vă las, n-am să vă mai ating.
Eu nu mai am nimic de demonstrat.
Nu văd deci rostul să se mai amîne
această scufundare de celule,
numite mîini, numite ochi sau gură,
în lutul răbdător, în lutul care
nici nu m-aşteaptă, nici nu mă reclamă,
sătul de certitudine fiind
că sînt al lui, la orizontul nul.
Am spus cam totul despre ce ştiam,
chiar şi minciuna cu evlavie-am rostit-o
căci am văzut-o existînd, prinzînd un corp,
fiind la fel de vie ca o frunză
sau ca un iepure — şi n-am putut
să neg nici o fiinţă, niciodată.
Vă las — şi pentru că am ostenit,
văzînd cum se răstoarnă cîte-un secol
în cel de dinaintea lui, de parcă
laptele supt de prunc s-ar reîntoarce
în sînul maicii lui sau, şi mai groaznic,

de parcă fruntea unui filosof
s-ar îngusta tinzînd spre abolite,
păroase și cățărătoare specii.
Am învățat cîte ceva, departe însă
de studii și de-acea migală sacră
a certelor infolii — ci mai mult
din frig și din căldură, din naștere, din moarte,
din tot ceea ce — vai! — nu se repetă
și deci nu poate fi-ntrebuințat
ca experiență. Am rămaș egal
de vulnerabil, cunoscînd pe nume
o mie de obiecte și de stări,
dar neputîndu-le striga pe nume
fără ca ele să se depărteze
schimbîndu-și forma pînă la refuz,
trîntindu-mă-n derută ca într-un lac de sînge.
Vă las, n-am să vă mai ating. Mi-ați spus
de-atîtea ori că nu vă sînt pe plac
deși mi-am desenat atent portretul,
și numai după schița voastră. Dar,
pesemne, nu pot imita nimic,
n-am nici îndemînarea și nici harul
de-a semăna cu voi, și nici cu mine.
Zîmbesc — și totul se răstălmăcește
în rînjet! Rîd — și lumea-ntoarce capul
mustrîndu-mă pentru necuviință.
Cînd plîng — prileju-i prost ales, căci iată,
e tocmai sărbătoare în cetate.
Fac o statuie — și mulțimea strigă:
„Își face chip cioplit!" Iar cînd tînjesc
de-o boală grea — atunci e socotită
o viclenie-a sumbrului meu trup
spre a isca o molimă subtilă...
Vă las, vă las, vă las...

VIAȚA DE DINCOLO

Eu scriu liber despre toate astea
dar toate astea mă terorizează.
Numesc un pescăruș
și umbra lui mă acoperă
și umbra ciocului lui îmi sfredelește tîmpla
și un sînge de umbră îmi curge pe obraz.
Spun „foame" sau „adio"
și „foame"-mi face ochii să se înfunde-n orbite,
„foame" îmi topește pieptul și pîntecul,
vine „adio" și-mi sfîșie iubirea,
„adio" îmi desface brațele
și totul cade la pămînt.

Eu, scriindu-le, am vrut să le eliberez
dar toate astea nu știu decît să înșface și să devore,
toate astea nu se simt libere decît omorînd.
Ele nu cred în viața de dincolo a Poemului.

UȘILE

Ușile deschise prin care se văd fructe
și frunze și pete de apă și pisici,
ușile date de perete prin care se văd
alte uși, ploi și pietre și o pereche
de papuci verzui ca două urechi lungi;
ușile deschise în fața altor uși deschise
cu zona de alarmă a reciprocității lor
— iar cine-a încercat să treacă
n-a ajuns niciodată dincolo —
și-apoi din nou fructe și pete de apă
și melcul soarelui tîrîndu-și reflexul
peste toate-acele existențe înghițite
de golul dintre două uși deschise,
și noi, încăpățînîndu-ne să vedem, la nesfîrșit,
numai pietre, ploi, frunze, papuci, pisici...

PE O TEMĂ VECHE

Ziua, decolorîndu-se, noaptea apare
așa cum noaptea, pălind, devine zi.
Această maree a culorilor e o-ntîmplare
din care cineva poate orbi.

Primejdioase atracții... Nu urca pe verde!
E un ghețar pe unde se-alunecă apoi
în roșul păcătos care fierbe
sub fiecare din noi.

Nu zgîndări violetul. Lasă
misterul în lucruri. Dar să-ţi fie
dor de portocaliul de-acasă,
într-un pătrat de copilărie.

Am cunoscut oameni uciși de albe
refuzuri — iar alţii, întărîtaţi,
prezentînd la nesfîrşit, galbene jalbe
unor defuncţi împăraţi.

Te poţi bizui, din cînd în cînd, poate,
pe albastru şi pe indigo.

Despre negru nu se vorbeşte-n cetate
decît cînd nu mai ai încotro.

CEREMONII PE GER

Pîn'la urmă o să sfredelească
duşumeaua şi-o să intre-n casă
muma-şoricioaică, burtă grasă,
şi-mplinindu-şi treaba muierească,
patruzeci de şoareci o să-mi fete
la Sîn-Nicolau, de pus în ghete.

Neamul ei de pivniţă de burg
se-nmulţeşte iarna-n sărbătoare
cînd se strîng căluşe la izvoare
şi doar luminările mai curg
şi cînd draci cu tîrnuri aurite
scapără din coarne şi copite.

Seminţia şoricească umple
pungile de roşu celofan

unde ninge-un zahăr diafan —
şi cînd pungile încep să umble,
pare-ntregul burg, pînă tîrziu,
un spectacol sacru, sîngeriu.

Iar copiii clănţăne din dinţi
şi de spaimă se ascund sub paturi
— spaima de-a nu fi deodată maturi —
şi refuză pungile fierbinţi.

Dar sub pat e şoricioaica-mumă,
care-i prinde-n gheare şi-i sugrumă.

MĂ SPERIE

Mă sperie acul de cusut al mătuşii
prin ochiul căruia trece
o aţă lungă, albă, aspră;
mă sperie ochiul străbătut de o aţă
şi clămpănitul de ciocuri turtite al celor
care vin să ne anunţe ceva
şi trupul muştei, picioarele pîlpîitoare,
segmentele negre frecîndu-se unul de altul...

Drobul de sare va cădea oricum,
— dar pînă atunci, îmi amîn destinul
prin spaimă.

ÎN LEMN

În lemn sînt capete de cai,
lungi picături de culoare. În lemn

sînt ochi palizi pictaţi
de marele pictor solemn.

Oasele slabe curg. Parcă
rotule, clavicule, femure
şi mimici ale unor fantome
denumite pădure.

Dacă-mi pun palmele
pe lemn, simt dedesubt
lumea în două dimensiuni,
duşmana reliefului rupt.

În lemn e un timp neînvins,
un calcul de fibre. Dacă
pun gura pe lemn, încep
să cresc ca o cracă.

DONNA MIRACULATA

De cînd m-ai părăsit mă fac tot mai frumoasă,
ca hoitul luminînd în întuneric.
Nu mi se mai observă fragila mea carcasă
nici ochiul devenit mai fix şi sferic,

nici zdreanţa mîinilor pe obiecte,
nici mersul, inutil desfigurat de jind
— ci doar cruzimea ta pe tîmplele-mi perfecte,
ca nimbul putregaiului sclipind.

CÎND NE AMINTIM

Cînd ne amintim
iarna iernii

ninsă-n țintirim
iarba ierbii
o, copilăria noastră și eternii
brazi de lemn sublim
cînd ni-i amintim

Și crescu vîlvoi
iarba ierbii
și pătrunse-n noi
iarna iernii
o, adolescența noastră și imberbii
arbori de război
care am fost noi

Și sticli de har
iarna iernii
și sclipi stelar
iarba ierbii
o, dar unde-i vîrsta noastră-n care nervii
jerbe-n ianuar
să țîșnească iar

Doamne, iarna iernii
Doamne, iarba ierbii

GALOP ÎN OGLINDĂ

O-hi, o-hai,
călăreții cîntă pe cai,
caii aleargă pe mare,
spre sfintele apei hotare.

O-hi, o-hai,
călăreţii au guri devastate
de sare şi libertate,
de goană spre rai.

O-hi, o-hai,
vin în sens invers alţi cai,
cu alţi călăreţi în şei,
extatici şi ei.

O-hi, o-hai,
Doamne, de nu-i îndemnai!
Pe la amurgul ciudat,
nici unul n-a mai cîntat
o-hi, o-hai...

VRAJĂ-N VRAJĂ

Scrie, scrie, scrie,
scrie, ciocîrlie,
cîntă, vulpe blîndă,
crapă, crap de apă,
scrie, scrie, scrie...

Lingă partea stîngă
un rar cărturar,
peste palimpseste
trece pana-i rece,
scrie, scrie, scrie...

A-nghiţit un chit
cu-al lui bot, socot,
mitul nenumit

și totemul tot.
Cutie pustie.
Scrie, scrie, scrie...

Joc în soliloc.
Calfa scrie alfa.
Mama scrie gama.
Doi copii scriu pi.

Hîrtie, sicrie...
Scrie, scrie, scrie...

MAREA CONJUGARE

(1971)

PI-LU-I

A fost odată ca niciodată,
într-o demult petrecută zi,
a fost să-mi apară, ciudată,
pasărea numită Pi-lu-i.

Ciocul — de culoarea clapelor de pian.
Ochii — de culoarea cocoşului crud.
Pana — cu desenul euclidian.
Rîsul — rîsul nu-l aud.

Pasărea numită Pi-lu-i
anunţa ceva, insuportabil poate.
(Ce-i insuportabil? Dragostea, în toate
timpurile verbului „a fi",
sau fosforescenţa morţii, sau
simburele tainei, dar urechile mele
lustrele,
bănuiala încă n-o înregistrau.)

Deschideam fereastra ca să-mi intre
pasărea-n auz
sau, eventual, cu ciocu-n vintre.
(Zburătorii-s foarte cruzi.)

Nu-mi pasă. Credeam că sînt imună.
Pi-lu-i, pasăre ra,

mă lucea cu ciocul ei de lună
și mă geometriza.

Foarte tîrziu (era foarte tîrziu)
m-am trezit fără dor
într-un cerc de pustiu,
atoatenemirositor.

Cine mă pustii?
Sigur: atunci, în antract,
anunțul, anunțul exact
al păsării Pi-lu-i.

DE TREI ORI GOALĂ

Acuma mi-au rămas doar cicatricele.
Și s-a făcut deodată atîta liniște
încît pot să le număr
și chiar să le privesc cu ochi superstițioși
de teamă să nu mă privească și ele.
Drumul spre mare nu mai e amenințat
de omu-acela slab care, cînd mă vedea,
scotea un urlet și-un cuțit
cu care-mi desena pe piele scaieți și pești oribili.
A trebuit să treacă vara cu nervii-nsîngerați
ca să mă pot culca acum pe-un pat de ploaie,
de trei ori goală să mă-ntind
lîngă curata urmă a dezastrelor.
Încă aud batjocuri. Încă-aud
un tropot deșănțat, văd capete și cîrpe
și solnițe vărsate, ace, pene,
și amănuntul groaznic al unei lungi sprîncene.
Mă-ntreb dacă am vreme să decid, alegînd
din cicatrici, pe una, mai expresivă poate,

pe care s-o ajut să nu dispară.
Îmi trebuie-o dovadă a luptei, deşi nu va fi
nici judecată, nici judecător, deşi
ar fi mai bine să o las închisă
în carne, ca pe-un palid scorpion.

POEM DUBLU

Oglindindu-mă în fum
— seară bună, ariciule! —
o perfectă lună-acum
— ce mai faci, măscăriciule? —
mă desfigurează brusc
— rît subţire şi perie —
şi pe pagină mă usc
— toată lumea se sperie —
şi de singură ce sînt
— animal, fugă stranie —
mă fac una la pămînt
— părul-ţi galben, Uranie! —
şi de singură ce nu-s
— ce de foşnete, viciule! —
luna mă acceptă sus
— noapte bună, ariciule!

VIS DE CORABIE

Roata cîrmei nu e-n mîna mea
Roata cîrmei stă deasupra mea.
Nimeni n-o roteşte, nici la stînga,

nici la dreapta. Vasul stă pe loc.
Roata cîrmei e un scarabeu
răstignit pe cerul meu de lemn.
N-are ce să caute acolo.
E o cîrmă care-a-nnebunit.
Ce-ar putea cîrmi în sus, pe drumul
vertical al Mării Nicăieri?
Şi de ce stă neclintită cîrma
într-o lume plină de cîrmaci?
Măcar vîntul ar putea s-o mişte.
Unde-i liliacul somnambul,
unde-i luna ca să-i schimbe forma,
alungindu-i spiţele, turtindu-i
cercul, ca să semene c-un peşte?
Vasul şi-a-ncetat călătoria.
Cîrma e nebună: nu cîrmeşte.

AGORAFOBIE

Mă aflu-n labirintul lui Dedal.
Cunosc o mie de ieşiri.
Cunosc îngrozitorul secret.
Nu vreau să ies! Mi-s membrele subţiri
ca la un ied
pe care însumi îl secret.

Sînt lumi cotite înnebunitor
şi e ungherul panicii de seară.
Poate mi-e dat de-o moarte prea intimă să mor.
Numai afară nu!
O, numai nu afară!

ADOLESCENTUL MASACRELOR

Nu accept această legătură de chei
cu care vrei să-mi aţîţi curiozitatea.
Sînt sînge din sîngele strămoşilor mei,
bătrîni resemnaţi sau înţelepţi
care ştiu ce se află dincolo de uşi,
care preferă să-şi pună singuri căluş.

Dincolo de uşi e pasărea cu dinţi.
(Asta o ştiu din părinţi.)
Dincolo de uşi e musca spurcată.
(Asta am aflat-o altădată.)
Nu mă duc într-acolo. Nu vreau să deschid.

De-atîta cunoaştere, mi-e neamul livid.

MAREA CONJUGARE

Eu, care nu am avut niciodată funcţii, ci funcţia
de reproducere, nu te-am meritat decît pe tine,
bălaie Isolda, fiică infinită a pîntecului meu,
— eu, care nu am avut niciodată ambiţii, ci ambiţia
de a face din gerul acesta al literei I
spada extatică-a şubredei vorbe Iubire,
— eu, care nu am avut niciodată şanse, ci şansa
de a trăi surîzind chiar cînd, pe tîmplele mele,
curgea, în loc de păr şi în loc de-amintiri,
şuviţa insultei, saliva ligheanelor,
— eu, care nu am avut niciodată puteri, ci puterea
de-a fi şi de-a te îmbrăţişa, duşmanul meu,
şi de-a fi oricînd pregătită să mor,

— eu am avut totdeauna averea, avutul,
avînd, a avea, de avut, avusesem și am.

ALTCEVA

Și totuși după toate calculele
e anul soarelui fierbinte
al tigrilor în piei de lup
anul rulotelor pline cu mîncare
pentru tot anul
anul inimiciților confuze
al vizitatorilor care-ți fură scaunele
și al încurcării limbilor.
Deci, trebuie să se întîmple ceva:
o mare iubire să bîntuie ca ciuma,
rufele ude să se stranguleze pe frînghie,
mările să latre, pentru că, iată,
alaltăieri un trandafir s-a înțepat într-un deget,
acum cinci săptămîni un copac a sărit în aer,
a atins viteza luminii și a aterizat apoi,
transformat în palmiped, de nerecunoscut.
Deci, trebuie să se întîmple ceva,
altceva,
discursurile să se rostească în gînd,
să se cojească munții,
să apară *Arta fugii* sau, totuși, nu, mai degrabă
o mare, o mare, o mare, o mare iubire...

APOI

Întîi se aude cioara.
Apoi porumbelul sălbatec.

Apoi cineva spală preșuri,
le stoarce și apa se-aude
curgînd în lighean. Apoi
un sunet de roți frînate.
Vîntul pieziș. Apoi
șoaptele măturii. Marea
trage spre larg. Se aude
ușa de după-amiază
a cerului, lin desfăcîndu-se.
Frunzele-ncep un drum
anevoios. Se aude
pasărea somnului. Poate
și gestul pisicii cu puiul
în bot, străbătînd panorama.
Din nou porumbelul. Apoi
apa-n ligheane. Apoi
marea în larg. Apoi
toamna.

JERTFELE VESELE

Mîncați pămîntul și apele
și carnea
rămasă pe oasele
noastre
după dezastre!

Mestecați elementele lumii
și clătiți-vă gura cu cerul
și scuipați ca pe-un simbure luna,
una,
nici una!

Mincați, abstracți devoratori,
constelația Frați și Surori,
pînă la os.
Vă place sistemul nostru nervos?

Nouă ne place, nouă ne-a plăcut,
noi am fost generații de plante în rut
poticnite-n obstacolul absolut.

BARIERA

Culcat era de-a curmezișul
acel copac de-argint bătrîn.
Spîn, spîn,
acel copac de-argint bătrîn.

Ce piei de șarpe-n șapte riduri!
Orbite goale — cîte vrei.
Piei, piei!
Orbite goale — cîte vrei.

L-am mîngîiat, să se-nfioare,
dar era surd și fără grai.
„Hai, hai!"
— dar era surd și fără grai.

Doar cioturi, noduri, uscăciune.

Ți-am spus: „Hai să murim puțin".
„Vin, vin",
mi-ai spus.
„Vin să murim puțin."

Sîngele cel mai specific,
sîngele pe care tu
l-ai păstrat în timp ce toată
oarba specie-l pierdu —

iată-te-nvelit în sînge,
tu, speculativul prinţ,
ca de-o ultimă noblețe
a răpusei tale ginţi.

Şi spre slava ne-nţeleasă
te ridică lumea multă
într-o forfotă de săbii
răsunînd ca o insultă.

CURAT PRIN SÎNGE

Desigur că te poţi spăla cu sînge
dar vei rămîne însemnat
şi paşii tăi lăsa-vor urme ude
cum lasă caii în pămîntul moale.
O lungă vreme te vor recunoaşte
după acest tărîm care mustește
în urma ta, şi mai ales,
după culoarea plînsului cu care
de asemenea te speli, mînjindu-ţi faţa.
Şi pretutindeni te vor recunoaşte
pe tine, cel spălat prin sînge,
curat prin sînge, nepătat prin sînge,
tu, cel în puritate-atît de sumbru,
regenerat şi fioros, tu care

din vastele lichide ale lumii
ales-ai sîngele, ca să te cureți
de-o inocență fără-nsemnătate,
tu, care ai ales păcatul
trufiei de-a te mîntui
prin ceea ce pe alții îi damnează.

LEGENDE

N-am mai chihotit, Chihote[1],
cîntecul pe patru note.
Vechea aripă de moară
cu vînt negru subsuoară
nu s-a mai rotit de mult.
Trece timpul de la Mancea
nici copil și nici adult
neamenințînd pe nimeni
nici cu praștea, nici cu lancea
nici cu veștedele rime-n
care luptă nu mai este...

O, Chihote,
toate-aceste
ritualuri poliglote...

OBOSEALA DE CUVINTE

Bolboroseli și borborigme,
sublime bîlbîieli extrase

[1] Don Quijote, personajul romanului lui Miguel de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha* (n.r.).

din căptușeala de mătase
a luxuoaselor enigme,
abstracte alfe, stranii sigme;

pe coală, mersul unijamb
al vîrfului ce lasă semne
și întîlnirile solemne
dintre dactil, troheu și iamb,
și hohotul în ditiramb —

o, toate scapătă cînd vine
osoasa, unica silabă
și șterge cu falanga-i slabă
obrazul foilor veline.
E foarte bine.
Foarte bine.

RECVIEM

(1971)

VEGHE

Nu mai am rădăcină.
Un fluture s-a lipit de perete.
Toți murim, dragă mamă,
mînă în mînă.
Ba sîntem prea fierbinți,
ba prea albi. Păcat.
Am rămas singură
în curatul tău pat.

Degeaba mă chemi, iubitule,
Stau în lumină scăzută,
cuviincioasă.
Iarna e cel mai rău
cînd se moare în casă.

Mai încolo, grădinile
nu pot face nimic.
Nici eu nu pot face nimic.
Doar că mă tîngui.
Și stric.

MIREASA

Te-au dus ca pe-o mireasă,
în albe dantele.
Şi-a rămas biata casă frumoasă,
ca o corabie fără pînze.
Şi tustrele
ursitoarele mele
ruşinatu-s-au foarte.
Ele prevestiseră bune şi rele
dar nu fusese vorba de moarte.
Cum să dea ochii cu mine?
Cum să-mi comunice
că s-a întîmplat ceva
care n-ar trebui să se-ntîmple
fiinţelor unice,
sau care, dacă li se-ntîmplă cumva,
e semn de nebănuită mediocritate,
e un anunţ de destin comun
al tuturora cu toate.

Aşa îşi spun
ursitoarele mele,
bietele de ele.

CUIELE DEFINITIVE

Nu-mi vine să cred,
nu că *eu* nu te văd,
ci că *tu* nu mă vezi,
dulcea mea moartă,
fiindcă tot ce eram

şi cu ceea ce sînt
zilele mele, nopţile
sub ochii tăi petreceau.
Nu puteam să mă nasc,
nici să mor nu puteam
fără spinul senin
al privirilor tale,
şi un miros suav
de privire a ta
mă-nsoţea cînd sub cruce
un deal mă urca
spre cuiele definitive.

Cum poate să curgă
de-acum carnea mea
decît doar către tine,
dulcea mea moartă,
pentru că nu pot
fără privirile tale să fiu
cînd între eternităţi
mi se face tîrziu.

MENISC

Mamă, nu din remuşcare
Eminescu-a spus: „O, mamă..."
Mamă, nu din remuşcare
îmi eşti dulce, dulce carne
veşnică, mirositoare.
Mamă, subsuoara ta,
Mamă, pîntec, talie.
Ţara ta fără prihană
peste represalii e.

Nu-ncăpeam alături.
Tu — sorginte. Sursa mea
atică, mirifică.
Mamă, nu din remuşcare,
vis de vis, te chem, te isc.
Eşti în osul meu. Acuma,
în sfîrşit, îmi eşti menisc.
Nu-ncăpeam. Dar azi mă-ncape
tutelara-ţi nefiinţă.
Mamă, nu din remuşcare.
Mamă, nu din remuşcare.
Nu pot fără veghea ta
să iubesc şi cărţi să scriu
pe-ndărătnica planetă,
lîngă timpul cenuşiu
şi lîngă vecia care
e o formă de tîrziu.
Mamă, nu din remuşcare.
Mamă, nu din remuşcare.

AVERTISMENT

Degeaba umblaţi îmbrăţişaţi
Abia am fost în ţinutul cu iarnă
şi ştiu că nimenea nu are fraţi.

Un frig atît de mare nu poate fi învins
cu-aceste trupuri tinere
pe care le înfigeţi în universul nins.

Zadarnic rîdeţi. Dinţii voştri, azi,
sînt numai strădania ţestei
de-a perfora trecătorul obraz.

ERMETICĂ

De s-ar găsi un loc să mai înfig un țipăt,
care-ar fi acela, stînca sau marea,

sau ochiul păsării de noapte, fix și rotund,
tare ca piatra,
galben ca luna?

Ah, totul e de nepătruns.
și strigătul îmi atîrnă din gură

moale ca limba unui spînzurat.

MAICA

Rămîne să-mi spun doar atîta: Nu vede. Ea nu.
Nu vede cum iarba albastră în negru trecu.
Nu-mi vede mirarea, nici umărul meu care cade
ca ultimul fruct al acestor priveliști nomade.
Rămîne să umblu prin numele ei de Ioană,
prin numele-n care nu-ncape decît o consoană.
Rămîne să-i caut parabola frunții inerte,
deschisă doar celei mai canonizate oferte.
Ci, nevăzătoare de-mi e, nu îmi e nevăzută.
Și, noapte de noapte, obsesia mea o sărută.
Și, noapte de noapte, mă-ntorc într-un neam
de femei,
și, noapte de noapte, reintru în pîntecul ei.

LOTO – POEME

(1972)

ORA DE JOC

Vine (cînd vine) ora de joc,
Mîna-i o fundă. Ochii – pisici.
Sfinții, martirii, se fac iarăși mici
și-n azime blînde se coc.

Ninge. Noaptea ne învelim
cu hîrtie de poleială.
Ființa noastră minerală
sună ca un heruvim.

Ziua, ne lăcuim portocaliu
și-avem degete iuți
cu care cîrmim mai tîrziu
corăbii de argonauți.

Cît viața, cît moartea poate,
ora de joc se dilată,
ca după acestea toate,
să-nceapă încă o dată.

CERBER PROGNATUS

Am un covor cu gușteri. Ce idee!
Cum calc pe el, cum sare și zvîcnește
o virgulă de fiere. E un chin
să calci pe ornamente de venin.

Nici patul nu e mai odihnitor.
În loc de cuvertură am un tigru.
Stă toată noaptea ochi în ochi cu mine
și, dacă nu-i e foame, se abține.

Odaia asta plină de făpturi
e un tărîm al pîndei și-al teroarei.
Dacă deschid fereastra, vine-un corb
și-mi tatuează *nevermore* pe corp.

Iar dacă vreau să ies, să fug în lume,
mă-așteaptă, stînd la ușă, un anume
Cerber Prognatus. Și-i o culme că,
în loc să mă sfîșie, mă adulmecă.

MADAM PISICA

Madam Pisica, strămătușa
motanului de la fereastră,
încearcă de trei veacuri ușa.
Dar n-o primim în casa noastră.

Madam Pisica are vicii
și a scandalizat vecinii.

Se scapă-n florile grădinii
şi toarce: *veni, vidi, vici*[1]...

Trufie, lăcomie, rut.
Încolo, nu face nimica.
Latina ei e de-mprumut.
Aceasta e Madam Pisica.

TURBAN MOTANUL

Turban motanul
e roşu, e gri,
şi-nfăşură capul
paşalei Ali.

Paşaua nu-şi clatină
capul, de-un an,
să toarcă în voie
motanul Turban.

De-atîta-ncordare
e ţeapăn Ali.
Motanul surîde
cînd roşu, cînd gri.

VECHILE, BUNELE OBICEIURI

Pitecantropii vînători
duc viaţă de familie.
Se nasc şi mor (sînt muritori).
Nu te-ntrista, Emilie!

---

[1] Am venit, am văzut, am învins (lat.), cuvinte rostite de împăratul roman Cezar, în Senat, anunţînd învingerea regelui Bosforului (47 î.e.n.).

Eşti foarte bravă şi ne placi.
Căminul tău ne farmecă.
Bărbatul tău vînează-n draci
şi are-atîtea arme că

în fiecare luni sau joi
aduce-o codobatură,
care văzîndu-ţi sînii goi
îi mîngîie şi-i satură.

Deci, eşti şi tu pitencantroapă,
iubita mea Emilie,
şi de la naştere la groapă,
duci viaţă de familie.

ROMANŢĂ CU ŢÎNŢAR

Îţi mai aduci aminte, toamnă?
Era tîrziu. Eram o doamnă.

Aveam lungi rochii roz, lila,
şi îl aveam pe vino-ncoa

sub forma unui căţeluş
cu ochi de cocs, cu bot de pluş.

Fugind de sufletele moarte,
de-atîtea ori ieşeam din carte,

mă lepădam de privilegii
visînd să pot rosti *exegi*,

să las pe drumul nimănui,
clădiri, poeme şi statui.

Îţi mai aduci aminte, vară?
Era-n amurg. Eram murdară.

Îmi şiroiau pe două laturi,
zadarnici, anii mei cei maturi.

Zbura ţînţarul Anofel
pe lîngă sînul meu rebel,
pe gura mea de poamă coarnă.

Era în zori. Şi era iarnă.

CONFESIUNEA DOMNIŞOAREI HORTENSIA

Băiatul prognatic a fost bun cu mine
şi acel feroviar, şi acel pensionar
şi sportivul cu dorice coapse şi braţe.
Pe toţi patru îi port într-un mic buzunar.

Fiindcă eu am iubit doar schilozi şi feroci,
ba — mai rău — găinari, ba — mai rău —
chiar escroci,
şi-am iubit cel mai mult pe teribilul ins,
pe acel ce nu iartă, pe tiranul învins.

COMENTAR
LA „CONFESIUNEA DOMNIŞOAREI HORTENSIA"

E urît să vezi cum o femeie bea.
Trebuie să fie foarte amărîtă.
Totul o adoarme. Totul o-ntărîtă.
Are ochi de-acetilenă — vai de ea!

Cînd o iei de mînă, se smucește foarte.
Sau îți povestește viața-i — un roman!
N-are vîrstă. Poate că-a murit de-un an.
Poate că-o așteaptă-afară înc-o moarte.
S-a deprins să moară lîngă o tejghea.
Are-un ochi de sulf și altul de tandrețe,
și-un miros de rac, de ambră, de cotețe...
E urît să vezi cum o femeie bea.

HÎRȘC

Drag mîncător de carne crudă
îți scriu această ilustrată
de pe-o planetă minunată
(de care-o să se mai audă)
Hîrșc... hîrșc...
Sînt pe planeta X pătrat.
Aicea nimeni nu mănîncă.
Iar dacă-ți este foame încă,
ești obligat la un lătrat
și asta-i foarte degradant.
Deci, nimeni n-are chef să latre.
Se mestecă numai neant
cu gesturi quasi-idolatre.
Hîrșc... hîrșc... hîrșc...
Dar tu, tu care știi ce-i bun,
(găină, vacă, om și alte
ființe, poate mai înalte)
tu ai să înțelegi ce-ți spun:
Hîrșc...
Pe-acest tărîm, murim de ciudă.
Întreaga noastră nostalgie,
în gînd, ți se-adresează ție,
drag mîncător de carne crudă!
Hîrșc... hîrșc...

FAMILIA BUBĂ

Cît de străveche îi e spiţa!
Iată, din nou iau loc la masă
Buboiul, Buba şi Bubiţa.
Începe vara fioroasă.

Ciorchinii se usucă-n vie.
Decad pisici şi rîndunici.
Cît timp sînt ei stăpîni aici,
în fructe, viermi tăcuţi învie.

Îi văd. Mă-mbolnăvesc încet.
Nu am ieşire. Doamna Bubă
cu-al ei scuipat ca un şerbet
fereastra toată mi-o astupă.

La uşă stă Buboiul-Tată
cu barba-n două despicată.
Bubiţa i se-ascunde-n sîn,
acolo unde-i locul spîn.

Şi arătările-s puzderii.
Familia cumplită-a Bubii
mai are şi-un băiat: pe Bubi.

Pămîntule, de ce mă sperii?

ATENŢIUNE, COPII!

Domnişoara Cucuvacă
şi cu domnul Filmotec,
se distrează şi petrec,
deşi nu ştiu să petreacă.

Ea se-mbată și vomită.
El înjură și ia șperț.
De se nimerește-un terț,
terțul cade în ispită.

Domnișoara Cucuvacă
lasă urme și te spurcă.
Domnul Filmotec se-mbracă
ba în sveter, ba în curcă.

Mor de frică foarte tare
pentru că ne strică joaca
ori de cîte ori apare
Filmotecul, Cucuvaca.

SCRISOARE

Stimată profesoară fundiță
avînd în vedere marele fundiță
profundul devotament ce vi-l port fundiță
vă rog ca fundiță
în limita posibilităților fundiță
să mă ajutați să trec din clasa
vertebratelor rigide fundiță
în aceea fundiță
mult mai adaptată fundiță
a nevertebratelor de culoare fundiță
de preferință fundiță
roz.

Cu stimă fundiță
Ovidiu Nițâ

DISPUTĂ ÎN ETERNITATE

Acum să vedeți cum am scăpat
de sentimentul de invidie.
Am luat un cap pătrat
și-un cap crăpat
și mi-am dat seama că nu e
decît o diferență
de la statuie la statuie.

INVAZIA

Am crezut că s-a terminat
cu țînțarii aceștia — litere,
litere — țitere,
dintr-un ținut desfundat.

Și dacă vin — și ce dacă vin!
Stau lîngă Pontul Euxin.
Stau sub cerul Cytherii.
De ce să mă sperii?

— Să te sperii, pentru că te voi mușca,
spune litera A.
— Să te sperii, pentru că n-ai încotro,
spune litera O.

1. SONET

Au înmorit drumatice miloave
sub rocul catinat de niturași.
Atîția venizei de bori mărgași...
Atitea alne strămătind, estrave...

Nicicînd guluiul arfic, bunurași,
n-a tofărit atitea nerucoave,
Era, pe cînd cu veli și alibave,
Cozimiream pe-o șaită de gopași.

Dar azi mai tumnărie-mi pare stena
cu care goltul feric m-a clăuns
și zura-i nedă, mult elenteena...

Doar vit și astrichie-n telehuns.
Îmi zurnuie, sub noafe, melidena
și linful zurnuie, răuns, prăuns...

2. BALADĂ

Gorsul își astrige dagul,
neurcit, nemirunit.
Jos, sub magăre,-i vereagul
surf pe care l-a ținit.

S-a plevins cu spină țargă
din căție și vlară.
Vîricînd pe Chilnic Margă,
chilnicul arlise: „Gra!"

Făligată-i craia vendă.
Făligată foarte mult.
Lane, lane, gors de bendă,
unde ți-e corinul ult?

3. IMPRECAȚIE

Te-mboridez, guruvă și stelpică norangă,
te-mboridez să-ți calpeni introstul și să-ți gui
multembilara voșcă pe-o creptiruă pangă
și să-ți jumizi firiga lingă-un hisar mîrzui.

Te-mboridez, cu zarga veglină și alteră,
să-ntrauri eligența unui letusc ațod
pe care tentezina humblidelor țiferă
și plenturează istra în care hurge Dod.

4. BOCET

Areu, areu,
lortul mai mildră, mai setău.
Alna mai hagără-n laie,
veltul mai lil se-mbilaie.

Areu, areu,
cine a fost maniteu?
Cine a runs colibețe
lîngă develnice nețe?

Stramă acustrul corund.
Veltul mai liluie rund.
Areu, areu,
lortul nu mai e setău.

5. ORAȚIE

Custuliță, custă nață,
voitan de simbinică, simbineață,
felitul Cinere,
fetelite să-i fie trinele,
de simbineață s-a goitat,
arva și-a turnutat,
suză nouă a cîrmotat,
cu flaniță s-a zitat.

Mare zercă au licurat
două sute de beliferi,
o sută de belifori
din cei mai belifari,
numai nepoți de ghiulari.

Și-n păsărit de joare,
au zîmbat cu toții la chiultunoare
și am chiultunat în sus
pînă la filifus,
pînă ce laii s-au drugit
și coroavele s-au prefărit.

Și chiar felitul Cinere,
fetelite să-i fie trinele,
s-a ochelit pe-un dal,
pe-un dal Logodal,
și noi cu toții,
maraoții,
cu ferinda, gorinda,
cu ferioana, goriana,
zicem mulți ani să trăiască
Bion și Bioana!

LOTO-POEME

Cîștigătoare,
necîștigătoare.
Poate printre ele
chiar lozul cel mare.
Mie, dintre destine,
care mi se cuvine?
„MAI TRAGE O DATĂ"...
... ÎN MINE!

SUAVE

(1977)

SĂ TORN UN STROP DE MIERE SÎNGERIE

în apa înghețată
și stropul să rămînă întreg și încremenit
— e și acesta un miracol,
o ceremonie a lumii, ca să ne desfete
și să ne învețe cu legile ei.
E atît de simplu:
orice copil poate turna un strop de miere sîngerie
în apa înghețată.

SÎNT UN TRUP FRUMOS CARE ZADARNIC RESPIRĂ;

neatins de amurg, sănătos ca ploaia,
neutru la sfintele-oferte-ale harului —
de ce să trăiască asemenea oarbe-animale?
Poate că, în neștirea mea, totuși slăvesc
lucrarea Domnului — și nici nu mai trebuie
învinovățită pielea mea strălucitoare
și alergarea mea triumfătoare printre mistere...
Poate că-n mușchii mei zîmbitori și puternici,
poate că-n părul meu mătăsos, poate că-n răgetul meu

se prefigurează versetul iubirii...
Fă-l, Doamne, să-mi legitimeze
mușchii și părul și răgetul și oarba mea frumusețe

IAR CÎND PLOAIA SE PREFACE ÎN NINSOARE,
mi-e atît de frică să nu mor în somn
că toată noaptea îmi reped inima
dintr-o coastă într-alta, numai să nu adorm
și îmi țin treze palmele și tălpile,
înfigînd în ele, tot mai adînc,
ruginitele mele cuie lipsite de sfințenie

— iar cînd se luminează de ziuă, văd marele alb
și mă gîndesc că am rămas în viață degeaba.

FLUTURE ALB ȘI PLĂPÎND,
nevestitor de nimic,
fără tăgadă intrînd,
fără-nțeles dispărînd,
c-un inefabil declic —
— în universul cel mic.

ASEMENEA URLET DE FURTUNĂ
N-AM MAI AUZIT,
un urlet uscat, pedepsitor,
plesnind munții — și eu mă bucur
de înfricoșare, pentru că se întîmplă ceva grandios,
ceva care terorizează rutina zilelor acestora
și mă naște din nou

aruncîndu-mă-ntr-o lume de șuier.
S-ar putea ca brațele și picioarele
să-mi fie smulse, s-ar putea
ca părul să-mi fie smuls din rădăcină
și s-ar putea să fiu smulsă de pe pămînt
și aruncată-n tărie
ca buzduganul lui Făt-Frumos!

ȘI-A VENIT O PEDEAPSĂ
uscată-nghețată
— oul de grindină —
și a lovit copiii și oile
și a spart ochiul casei
și s-a înfipt în pămînt și în fructe
și a cotcodăcit o stihie
peste ouăle moarte
și omizile apei murdare
au ieșit la lumină.

PĂSĂRILE SÎNT ALBE ȘI TRIUNGHIULARE.
Capul cîinelui e portocaliu și triunghiular.
Capul meu e trist și triunghiular.
Ridul din colțul stîng al gurii e oblic.
Ridul din colțul drept al gurii e vertical.
Păsările albe zboară, se înecă, învie.
Capul cîinelui e mîndru ca al unei acvile.
Capul meu e lung ca un cap de cîine.

URSUL PATRULEAZĂ-N CUȘCĂ ORE-NTREGI.
Cele patru bare-n cele patru colțuri,
ude sînt de bale și de-amușinare;

ursul le parcurge-n sus şi-n jos cu botul,
cele patru bare, numai cele patru,
ca într-o turbare-a formelor pătrate;
dacă-ar fi-ntr-o cuşcă absolut rotundă
ursul ar rămîne-n centru ore-ntregi,
simţul închisorii l-ar presa din toate
punctele deodată — şi-n sfîrşit ar pierde
tragica iluzie-a drumului de-a lungul
unei laturi, şi, de-acolo, iar de-a lungul
altei laturi, şi, de-acolo, iar...

IEPURELE CARE ŞI-A INVENTAT ACEL ŢIPĂT

ca să stîrnească mila vînătorului —
dar nici vînătorul, nici cîinele lui
n-au renunţat vreodată să-i înşface
trupul, ca pe o mănuşă de blană,
caldă încă de purtare —

iepurele care n-a inventat nimic decît un ţipăt
mai puternic decît alcătuirea lui,
ca să-şi facă intrarea în moarte,
iepurele care nu are altă imagine
despre solemnitate, decît sfîşietorul,
ridicolul ţipăt al lui...

ŞI VENEAU CÎNTÎND PE APE

cei trei care nu ştiau bine rugăciunea,
cei trei care, de-o viaţă-ntreagă, se rugaseră
anapoda,
şi, totuşi, nu-l mîniaseră pe Domnul, nici nu-l
mîhniseră,
şi pluteau atît de frumos

ca trei necunoscători ai regulilor
incît însăşi Legea se plecă în faţa lor
şi sărută uda lor talpă.

EA ERA FRUMOASĂ ŞI REA.
El era rău şi frumos.
Erau unşi cu miere de viperă
de sus pînă jos.

Ea se temea de virtuţi.
El de virtuţi se temea.
Scutul păcatelor îi apăra
şi pe el şi pe ea.

Ei au trăit neştiind.
Ei au murit neştiind.
Sfinţii foarte trişti au rămas
în icoana de argint.

E PLINĂ CURTEA CU FLORI DE ÎMPĂRAT,
cu flori ca nişte feciori de împărat,
ai lui Verde-Împărat
Şi-ai lui Trandafiriu-Împărat.
şi ai Împărătesei Alba,
cea îndrăgostită de noapte
ca de un păcat frumos,
ca de călăul feciorilor ei.

CU DOI PAŞI STÎRNESC O FORFOTĂ DE GÎZE.
Ele zac adînc, în măruntaiele ierburilor,
sorb sucurile verii, mişcînd segmente subţiri,
gîzele suave şi gîzele de prăpăd;

eu fac un pas și mustește pămîntul de gîze,
și mai fac un pas și gîzele mă îmbracă
din tălpi pînă la coapse și pînă la brîu,
mă zidesc în zborul lor stabil, stăruitor,
în insistenta lor lucrare, ca să facă din mine
o statuie de gîze, un stîlp de zumzet
în memoria verii...

GATA DE ADIO, DEȘI CREȘTE LUNA.

gata de adio, deși fierbe ceaiul,
gata de adio, deși cîntă vîntul
o triumfătoare arie-n văzduh,
gata de adio, deși poartă-n pîntec
mama sorei mele, o frumoasă fată...
Gata de adio.

DE ÎNDURARE

(1981)

PĂRINȚII MEI APLECAȚI PE O CARTE

Apa haotică atacă orașul pustiu
și grindina dansează — e un vesel dezastru —
plesnește corneea ferestrelor
în timp ce părinții mei, aplecați pe o carte,
așează cuvintele-n ordine.
Mama a rămas fără sprîncene,
tata are mîini mici și umflate.
Părinții mei prefac în silabe grindina
și șterg apa de pe o carte deschisă,
mereu, tot mai osteniți, dau apa deoparte,
hîrtia e grea și e udă ca o pînză de cort
și se zbate în vînt și lovește uneori
fruntea tatei — și atunci mama
cu neașteptată putere potolește hîrtia.

BASM

— Cum e cu putință ca uritul uriților,
pocitania pocitaniilor să vrea să i se spună
Făt-Frumos?
— Dar dacă, răspunse prințesa, e un travesti?
Dacă-n broscoiul rîios e vrăjit însuși prea
minunatul

fecior de-mpărat?
Eu nu pot să risc.

Şi prinţesa îl sărută pe bube
şi-l luă cu ea în aşternut.
Şi broscoiul rîios orăcăi
satisfăcut.

PUNCTUL DE VEDERE

Ograda e plină de fabule.
Pădurea e plină de lecţii de morală.
Au dispărut animalele.
Lumea a dispărut.
A rămas numai

trufaşul *Weltanschauung* [1].

PĂCURAR

Acum se întunecă.
Acum cade frigul.
Nu e nici o pagubă.
Strînge lîna oii
pe trupul tău şubred
şi aprinde focul.
Înveleşte oaia,
oaia fără lînă
cu trupul tău şubred

[1] Concepţie despre lume (germ.).

și-nteţeşte focul
cu mîinile tale
pînă se fac scrum.
Nu e nici o pagubă.
Şi va fi căldură
şi lumină-acum.

A NUMI

Numele e ceea ce omoară.
Repetarea lui provoacă un masacru.
Cu-atîtea nume, şi fără lume,
sufletul se dizolvă,
neantul îşi rînjeşte
alveolele goale.

Numele ne apasă tîmplele
cu electrozii pe cel ce urmează
să fie executat.

FOSFAŢI

Eu ştiu — e doar o criză.
Deşi e acelaşi pămînt de flori
din care au ieşit altădată
minunatele zerline
prea frumoasele gremone
şi chiar gustosul ardei
— nimic nu rodeşte.
Nimic.

Deci, a avut dreptate grădinarul acela
care, pe lîngă fosfaţi,
îngropa întotdeauna-n pămînt
un fragment de pieptene din os de înger.

SYNOPSIS PENTRU O COMPOZIŢIE POSTUMĂ

E *DO*, osul sunet,
şi ochiul meu — coroană de deasupra lui
ce-i prelungeşte viaţa.
Miroase-a moarte de arpegii.
Un Ordin al Scheletului
obligă la dezvelirea de carne,
îmi smulge armonicele,
mă reduce la un singur os,
ton gol, solitar,
Dominus DO.

GIMNASTICA DE DIMINEAŢĂ

Mă trezesc şi spun: sînt pierdută.
E primul meu gînd de zori.
Frumos îmi începi ziua
cu gîndul acesta omorîtor.

Doamne, fie-ţi milă de mine
— e gîndul al doilea, şi-apoi
mă dau jos din pat
şi trăiesc ca şi cum
nimic nu mi s-ar fi întîmplat.

DULCE ȚARĂ

Făptură de iarbă,
tremurătoare
făptură de floare.
De printre lespezi,
duhul țărinii
îmbietoare.

Spune-mi, pe cine
iubești tu mai mult?
Pe mama, pe tata?
Pe fiul tău palid
de dedesubt?

Eu sînt țărina,
iarba și floarea
intempestivă.
Pe toți vă iubesc
deopotrivă.

NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ

(1983)

CEASUL ÎNTREBĂRII

ŞI CÎND VINE SFÎRŞITUL VERII
parcă vine sfîrşitul lumii.
Totul e pustiire şi spaimă.
Ziua scade
pînă la pierderea demnităţii.
Pe trupurile noastre cad
lespezi ude, de postav:
paltoanele deprimate.
Şi-apoi zgribuliţi, poticnindu-ne,
prin hîrtoapele străzii Iarnă,
colţ cu Declinului...

Ce rost are să mai trăim
cu ideea de primăvară
— primejdioasă, ca toate utopiile?

FĂRĂ DE SPERANŢĂ

Fără de speranţă,
cine poate-atinge
floarea, la petală,
omul, la meninge?

Cum mai poți cuvîntul
să-l înscrii în grafic,
să-l plantezi în lume,
gingaș și serafic?

Fără de speranță
nu te mai îmbie
decît somptuoasa
ta paralizie

(membrele rigide,
fără de efort;
animal de pradă
— sentimentul — mort).

Fără de speranță
nu se poate spune
nici de rugăciune,
nici de-ngropăciune.

POATE CĂ, DACĂ S-AR CLINTI CEVA,

dacă s-ar clătina și s-ar clăti ceva,
aș recîștiga un număr de cuvinte
printre care „optativ" n-ar fi ultimul,
dar primul, primul ar fi, cu siguranță, altul,
neștiut, nebănuit, nesperat, de nepronunțat...

Cum să nu devii superstițios
cînd, dintr-o simplă aplecare a capului,
te trezești cu ochii căzîndu-ți din orbite,
cînd fiecare frază pe care o rostești
poate fi încheiată definitiv
de un duh care urăște vocabularul?

CINE MĂ SILEŞTE

Cine mă sileşte să rămîn în frig
lîngă-o mare sumbră şi dezordonată,
unde nu mă-aude nimeni dacă strig,
unde nu e faptă, unde nu-i răsplată?

Cine e stăpînul, veselul sau gravul,
care îmi obligă vîrful de grafit,
ca şi cum mi-aş scrie însămi epitaful
şi ar fi urgenţă mare de murit?

PIETRICICA SPAIMEI

mi-a intrat în talpă.
Şchioapăt tot mai tare
prin această lume.
Cui să-i fie milă
de-o cămilă şchioapă,
chiar dacă deşertul
n-are pic de apă?
Dinţii-mi cad de spaimă.
Năpîrlesc de spaimă.
Vîntul spaimei bate
nară şi cocoaşă.
Cui să-i fie milă
de-o cămilă laşă
chiar dacă deşertul
n-are demnitate?

— DE CE-AI MURIT, PASĂRE?

De ce-ai murit, dragoste,
cu capu-ntre pene
şi ciocul ascuns?

— De vînt, de primejdie,
de glasuri ostatice,
de dorul zadarnic
și fără răspuns.

— De ce-ai murit, patimă?
De ce-ai murit, datină,
visata mea doină
cu sensul străbun?
— De rana cuvintelor
luate-n derîdere,
de ritmul haotic
scandat de-un nebun.
De ce-ați murit,
dragul meu,
draga mea,
dragii mei?

ULTIMELE VEȘTI

TRIVIALELE ZGOMOTE ALE CELOR MĂRUNȚI,
ale celor pentru care puterea
înseamnă să plescăie la ospăț,
să rîgîie după ospăț, să se șteargă pe bot
— și al căror ospăț preferat
e compus din violoniști
cu viorile lor cu tot.

BEȚIVA SATULUI ARE UN SUFLET DE AUR.
Dacă n-ar urla noaptea atît de grozav,
ți-ar veni s-o culci la tine
și nu s-o lași trîntită la pămînt
în propria năuceală, lîngă cotețe,

adulmecată de cîinele alb și murdar.
Mereu cade și se lovește,
ca un berbec se repede-n pămînt
și se trezește cu fruntea plină de sînge,
povestind tuturor
că a stat odată trei luni fără să bea
dar că a bătut-o Dumnezeu
și o bat și copiii.

Apoi îți cere foarte frumos de băut,
cu multă blîndețe și persuasiune,
și trage de fusta ei, cu amîndouă mîinile,
de parcă i-ar fi prea scurtă
deși, de fapt, fusta ei imensă și udă
se tîrăște în urma ei
ca trena unei regine nebune,
ca un val de naufragiu,
ca un animal cenușiu
care trage să moară.

TATĂL MEU ACUMA UMPLE LUMEA

cu ființa lui; numai pe el îl văd.
A crescut uriaș în apropierea
ceasului suprem numit Prăpăd.

Calcă de pe-un mal pe cellalt mal
și chelia lui e însăși luna.
Niciodată nu a fost mai sfînt,
și-i mai pămîntean ca totdeauna.

Nu am dreptul să-i vorbesc. Iar dacă
îl ating, pe mîna mea rămîne
un polen ciudat, ca de la fluturi,
și-mi simt degetele îngrozite și bătrîne.

Tatăl meu îmi părăsește carnea.
Ochelarii doară i-am furat,
ca să-i port în somn cînd vine Visul,
ca să nu orbesc
și să nu cad din pat.

SFÎȘIATĂ DE DOR
— și mai scade și ziua —
(O idee-n declin
ce cutreieră lumea,
o obsesie-a mea,
un ecou infantil,
alcoolul albastru
inventat de copil...)
Mă deprim dinspre vîrstă,
dinspre floare mă surp.
Cine plînge-n grădină
peste lujerul curb?

(O idee-n declin
ce cutreieră lumea
— și mai scade și ziua...)

TREBUIE SĂ DORM.
Orice se întîmplă,
trebuie să-mi fac
porția de somn.
Moare cineva—
trebuie să dorm.
Nu împart cu nimeni
rația de somn.

Pentru că, stimate domn,
cu, cînd dorm, îl visez
pe iubitul răposat
și pe tatăl meu cel mort,
și frumos cu ei mă port,
mult mai mult în somn
decît în trezie m-am purtat.
Și pe urmă, -n somn,
moartele-mi celule se prefac
în aur curat, strecurat,
ca să-nviu în zori
și să pot umbla
printre dumneavoastră,
stimați cititori.

STAU PE MAL
jignind marea
cu trufia de a scrie lîngă ea
în loc s-o contemplu cu pielea,
s-o gust cu ochii,
eventual să mă înec.
Ea se apropie bolborosind,
se preface că-mi linge piciorul
și-apoi mă înhață,
mă pălmuiește,
îmi udă hîrtiile
— nu se poate citi nimic
decît, ici, colo, o literă cețoasă,
poate „n", poate „z", poate „unz",
poate-o silabă din foștii mei umeri rotunzi.

NU AM DREPTUL
să tulbur fericirea generală
cu aerul meu posac.

Dramele mele, nu am dreptul
să le împroşc pe fericirea generală
cu pensule violente.
Toată lumea rîde, cîntă şi iubeşte,
de aceea mă retrag, mă retrag,
şi-mi trag secolul peste cap.

SONURILE PĂMÎNTULUI

TÎNĂR PĂCURAR
cu ochiul amar,
pecus unde este,
decît în poveste?

— A trecut prin vad,
nu s-a adăpat
şi nici n-a păscut,
doar s-a aşternut
pe-o palmă de lut.
Nu era mioară
ci, de bătrîioară,
s-a culcat să moară
că să den de veste
că şi în poveste
se îmbătrîneşte.

PEGAS

ÎN VĂZDUH NECURAT
sub soare-neruntat,
aud un nechezat
de cal înaripat,

nechezat tinguios
de cal pirjolit
pînă la os,
de cal otrăvit
cu plămîn plesnit.

Cal înaripat
ce ai căutat
într-o înălțime
fără ploi sublime
care s-a corupt,
fără un deasupra,
fără dedesubt,
unde-n cerc de foc
nu se află loc
nici pentru zburat
nici pentru sperat?

Calu-naripat
scoate-un nechezat
și-apoi arde-ntreg
pînă nu-i rămîne
nici ochi, nici copită,
nici ureche ciulită,
nici coamă, nici nară,
nici cu ce se zboară,
ci numai conturul
arzînd împrejurul
jarului total
în formă de cal.

ÎNSPUMAT, ÎNARIPAT,
calule de dar,
îndelung te-am alungat

prin cîmpiile de har
de care n-aveam habar,
calule de dar...

Şi mereu trăgeam de ham
şi-ajungeam pe înserate
la tărîmul Vede-Toate,
de care habar n-aveam,
calule, şi-ţi dam ovăz,
că e straşnic pentru văz.

Îţi puneam în coamă ciucuri
tot crezînd că-ai să te bucuri,
calule-alezane...
Nu voiai zorzoane.

Şi-a venit un timp avar,
calule de dar,
de care n-aveam habar,
şi atunci te-am biciuit
şi c-un fel de chiuit
nechezatul tău înalt
l-am acoperit
de nu s-a mai auzit
nici la pas şi nici la salt.

Şi apoi m-am prăbuşit,
calule de dar,
şi-am căzut din şea
cu noroi pe faţa mea.

Şi-am aflat că e în fire
ca să nu se nască
vreo minune omenească
decît din iubire,
nu din biciuire.

CÎRÎIE GĂINA.

Orăcăie broasca.
Sunete urîte
năpădesc ograda.
Vara e flămîndă.
Toamna, costelivă.
Iarna, asasină.
Primăvara, lipsă.

Uite-așa, de jind
după frumusețe,
ne trezim murind
în bălți și cotețe.

GERUNZII

Coada ochiului prelungindu-se
Cuta buzelor adincindu-se
Carnea stelelor adumbrindu-se
Fruntea fraților dușmănindu-se
Zarea pulberii întețindu-se
Gheara smulgerii ascuțindu-se
Floarea-soarelui asfințindu-se

INSCRIPȚIE

Chiar de voi fi îngropată
într-o străină țărînă,
tot învia-voi odată
în limba română.

JOCURI DE VACANȚĂ

(1983)

O SĂPTĂMÎNĂ PE ATOL

Luni — cerul era pur ca sucul florii.
Marți — începură să se umfle norii.
Pe miercuri — izbucni din mare-o trombă.
Joi — totul era șters ca sub estompă.
De vineri — prinse peste zări să plouă
iar sîmbătă crăpă atolu-n două.
Duminică — sub cerul iarăși pur
au răsărit alți opt atoli în jur.

WESTERN

În micul orășel din vest
era mult soare. Însă-n rest,
de-atîta crimă și teroare
nici nu se mai vedea că-i soare,
căci mizerabilul O. Kay
cu banda lui de derbedei
tăia și spînzura-n oraș,
care oraș era cam laș.

Sosește junele All Right.
„De-acuma n-am să mă mai vait,

spuse șeriful. Doar îl știu:
îmi e ca propriul meu fiu.
O să-mi ajute să zdrobesc
acest spectacol banditesc!"

Șerifu-avea o fată care
era frumoasă din născare
și semăna cu Nefertiti.
(Cum nimerise la Dodge City?)
Cînd o văzu frumosul june,
se-ndrăgosti de regiune
și, cum era și-nalt și brun,
intră cu fală în *saloon*.

Cînd îl văzu O. Kay pe Right,
în sinea lui își zise: „Hait!"
dar n-apucă să spună-o vorbă
că-i și căzu pistolu-n ciorbă.
(Sper că ați înțeles ce risc îi
să afli-o rimă pentru whisky).

Stricîndu-li-se astfel cheful,
bandiții-și părăsiră șeful.
All Right se însură cu fata.
Orașul răsuflă. Și gata!

ROMAN POLIȚIST

În birou la Scotland Yard,
toate becurile ard.
Ce s-a întîmplat? Sînt crime!
Cîte crime? O mulțime!
Oare cine poartă vina?

Asasinul? Asasina?
O fi domnul scamator
Îmbrăcat multicolor?
O fi doamna cu păr frez
care ține-un pechinez?
O fi trompetistul chel
de la barul „Show pe el"?
O fi gingașul contabil
tuturor indispensabil?
Diva cu piciorul fain,
Miss Lolita Frankenstein?

Polițiștii — ce să zic! —
nu descoperă nimic.
Dar „particularul" Nat,
un cuceritor bărbat,
detectiv prin voia firii
și nebînd decît Daiquiri,
pe suspecți îi urmărește
și-astfel, cît ai zice pește,
îi demască pîn 'la oase.
Asasinii erau șase!

„Care șase?" strigă corul.
„A-ncurcat-o naratorul!"

Cu dispreț vă semnalez:
ați uitat de pechinez.
Căci nici el n-a stat pe tușă:
strangulase-o cățelușă!

De vreo două luni Tamisa
curge calmă, spusu-mi-s-a.
(Pîn' s-or regrupa cu bine
asasini și asasine)...

POETULUI STEPHANE ROLL

PRIETENULUI GHEORGHE DINU

Pentru că, iată, este Anul Nou,
vreau să primești din parte-mi un cadou.
Am pus într-însul cîteva vitrine
cu jucării ciudate dar benine:
un ou, un termofor de vinilin,
o muscă zăpăcită, un vecin,
un metru din cămașa Mării Negre,
ceva din ritmul ploilor alegre,
o lișiță, un loden, un borcan
cu marmeladă de acum un an,
o banderolă magică, un pudel
pitic și învelit în foi de ștrudel,
o stea de ciclamen, un ac de os
înfipt într-un gîtlej de albatros,
patru viori de miere, o felie
din crupa lunii, un cusur, o mie
de rime, un sifon, un alpenștoc,
un păstrăv ambigen din Orenoc,
cîteva teste, douăzeci de sticle
cu eticheta „era lui Pericle",
un fel de tîrn, o specie de mosc
pe care zoologii n-o cunosc,
un evantai de flăcări, o cascadă
care refuză drastic să mai cadă,
o venă cavă, un troheu rănit,
o cană plină vîrf de antracit
și, în sfîrșit, o fată de halviță
pe care s-o degușți, iubite Ghiță.

BANIBAL BURA

Îl ştiţi voi pe Banibal Bura?
E cel ce întrece măsura.
Adoră mălaiul şi para.
Acesta e Banibal Bara.
Cînd plînge secunda şi ora,
se zbuciumă Banibal Bora.
Cînd ţipă minutul şi era,
se tînguie Banibal Bera.
Răsună şi codrul şi lira
de jalea lui Banibal Bira.

CAVALERUL SING

E chel frumosul cavaler.
Şi asta nu de azi, de ieri,
căci cavalerul, tocmai el,
de-o lună-ntreagă e tot chel.

— Hei, Sing? îi strigă monegasca [1]
(iubita lui), smulgîndu-i casca.
Pe capul tău se poate scrie
şi un raport şi-o simfonie.

...Şi-atuncea, în chelia lui,
iubita îi bătu un cui.

[1] Locuitoare a statului Monaco (n.r.).

NOBILI DE CULOARE

Ducele de Alba a intrat în Flandra
(Flandra cea frumoasă, mîngîioasa, tandra).
Şi de-atuncea, iată,-n Ţările de Jos
morile suave se-nvîrtesc pe dos.

Contele de Vînăt a intrat în Crida
(Crida juvenila, gingaşa, timida)
şi de-atuncea seva s-a corupt pe sfert
într-un fel de sînge cu aspect incert.

Herţogul Vernilă a intrat în Huna
şi de-atuncea plînsul bîntuie laguna.

Mai ieşiţi afară, herţogi, conţi şi duci!

...Şi-au plecat pe rînd, trăgînd ai lor papuci...

NOCTURNE

(1985)

(volum inedit)

LEMUR

Am sărutat sîngele tălpilor tale
şi vreascurile braţelor tale
rînjetul tău de moarte
mi-a muşcat inima.

Degeaba stai acum, distant şi armonios,
în rigoarea de dincolo.
E o pozã a ta
ca sã-mi sporeascã umilinţa.

Mai bine ajută-mă să fie noapte
şi lasă-mă să emit
ţipete joase, ţipete înalte,
de animal îngrozit.

VĂDUVA

Frigul i-a deformat degetele.
Arşiţa i-a spuzit braţele.
Acum anotimpul i-a ajuns la creier
dîndu-i forma unui nor de furtună.

Nu poartă văl cernit,
umblă goală,
fără blană, fără pene,
ca o şopîrlă.
E urîtă.
Ciinele îi adulmecă singurătatea
şi fuge schelălăind.
Ea miroase
aţiţător
a
absenţă.

BÎLCIURI

I

Cînd mi s-a adunat sub unghii
această cernire?
Eu, cea curată, cea îndelung primenită
— de cînd mă îndrăgeşte murdăria?

Da, peste cea mai elaborată demnitate
(născută dar mai ales făcută)
vine roiul sordid
prăsit dintr-un intestin de muscă.
Vine spurcarea,
se instalează la semnul Vrăjmaşului,
şi e o serbare, un maial nemaipomenit,
fiecare zgomot e dirijat
ca o orchestră de mitraliere.
O perdea mov aprins,
perforată de paiete,
o închipuie pe Maica Domnului de la Moşi.

Cîtă sfinţenie, cîte insecte,
cîte regnuri antagonice...

Nu-i nimic.
Silogismul iese perfect.

II

Unde vindem cărţi şi porumbei?
La talcioc, pe lîngă lacul Tei.
Tot ce zboară — aripi şi idei —
dar nu se mănîncă.
Încă.

III

Era un animal domesticit de mine,
scos din dezordine şi uns
cu mirul palid al blîndeţii.

Şi m-a mîncat.

Ce bot meschin!
Ce mărunţaie nevrednice de mine!

Mă auzi, Iona?

IV

Aplaudaţi la scenă deschisă.
Curg din tavan bale festive.
Cadavrele, frumos împodobite
cîntă şi rostesc propoziţiuni inspirate.
Grupuri de zombi
dansează pe marginea hecatombei.

BÎNTUIND

Un preş de fluturi morţi la picioarele mele,
morţi şi moi
(la ei nu există *rigor mortis*).
Eu sînt foarte sănătoasă.
Mi-am scos ficatul,
mi-am extras plămînii,
mi-am extirpat inima
— şi nu mă mai doare nimic.

A te preface în fantomă
e o soluţie
pe care v-o recomand răcoros.

SILABISIND

Cine-mi scrie cuvintele?
Eu nu ştiu să scriu
decît o, i, oi.
Am intrat în alfabet
datorită acestor animale stupide şi blînde
şi ies din el, rîioasă, costelivă,
silabisind o, s, os...

DESTINUL

Toarce Parca.
Toarce motanul negru.
Se întrec în hărnicie.

Sfîr...sfîr...sfîr...
Sfîrşit.

PIAN ÎN GER

Îngheţul mîinilor mele pe clape,
nuferi captivi,
gingaşe tije încremenite pe lac.
E primul meu fragment asasinat.
Curînd îmi veţi contempla
degerarea genunchilor,
pojghiţa poleiului pe ochi
ca o definitivă peliculă de contact
şi îmi veţi auzi alveolele plesnind,
înainte de desăvîrşirea
scheletului meu rece
ca o solemnă orgă de argint.

CRIMELE MELE

Soare sugrumat...

Iertare, iertare.
Unde-am semănat
au ieşit frunze amare.
Unde am cusut
s-a sfîşiat şi s-a rupt.
Unde-am turnat vin curat,
au crăpat, s-au surpat
nevinovate pahare...

Iertare, iertare...

VIS CU SECETĂ

Se scumpește apa.
Trebuie să-nvăț
să înot în praf
și să beau noroi.

Păsările pleacă-n toamnă
și la primăvară
nu vin înapoi.

Se scumpește pînza-albastră.
Trebuie să-nvăț
să mă-mbrac în negru.

Și scheletul de pește
se scumpește.

ZICALE

Regine trîntite-n trifoi.
Gîndaci ruginii în zăpadă.
Noroi în stamine — și-apoi
cine are ochi, să vadă.

Un urlet al mierlei, un trap
pe nervi, al copitei, în ciudă.
Orchestrele nu mai încap.
Cine are urechi, să audă.

Se face un calcul pervers.
Se-ncearcă retina opacă,
avortul copilului-vers.
Cine-are gură, să tacă.

CONSOLAREA

Nimeni nu mă stringe la piept
să mă reintegreze coastelor lui.
Nimeni nu-mi spală rugina cătușei
de pe încheieturi.
Sărutul e abolit
prin poruncă de Sus.

La picioarele mele,
Consolarea,
o căţea
cu profil asirian.

SFÎNTUL DUH ALBINĂ

Acuma e atît de seară
încît pielea mea devine sacră
ca un fagure
cu toate romburile strălucind de durere.
Îmi zumzăie destinul în pori.
Aureola mea e compusă
din particule de neant sclipitor.

NICI ATÎT

Mi-am pierdut carnea și duhul,
tot ce mă drapa și mă respira
rumeguș rămîne — nici atît.

Ce-a fost curat ca lacrima
e spurcat ca mlaștina
— dar nu, nici atît.

Dusu-s-au oasele mele
pe apa Sfintei Duminici.
Gîndul meu, frumosul de el,
cu care am gîndit-o pre Poezia
și cu care pre Absolut l-am gîndit,
dusu-s-a, vai,
dusu-s-a creierul meu,
fără oxigen se întunecă.

De atîta pierdere
nu rămîne decît
nici atît.

RESPECTAȚI-MĂ

Să nu-mi cereți să proslăvesc lumina
și horbota focului.

Sînt numai stingere.
Numai amprentă de ceară.

Moartea — e dreptul meu.
Lucrez la ea
ca la o capodoperă.

O FOARTE SIMPLĂ POEZIE

Dîrele mării pe fruntea mea se usucă.
Peste nisipuri adie un abur de ducă.

Ultima oaie smulge cu silă ultima iarbă.
Vinul și sîngele verii au încetat să mai fiarbă.

Rana de ieri care, totuși, părea atît de adîncă,
s-a-nchis peste noapte. Vai, carnea mi-e tînără încă.

Dar nu mă vindec de rana de secol, de rana de lume,
de-aceste fragile distihuri.
Antume?
Postume?

DESFACEREA LUMII

(1985—1991)

(volum inedit)

TAPISERIE

Cu un picior în groapă
și cu celălalt pe tigrul împușcat
— așa mă văd,
răpusă și învingătoare,
în acest tablou de vînătoare.

EXODUS

Mi-am părăsit pereții plini de sînge, de sîngele meu
(a fost un teribil masacru)
acum zbor peste oraș
dar nu ca o mireasă alături de mirele ei violonist[1]
ci ca un coșmar înaripat
cu o întreagă biografie de pene murdare.

Trebuia să fi plecat mai demult
înainte de a fi exterminată de singurătate
și de haoticele topoare ale tăietorilor de oameni,
ale vînătorilor de capete, trebuia —
dar cine știe oare cît se poate îndura?

1. Evocarea unor pînze de Marc Chagall, unde poate fi întîlnit motivul logodnicilor, zborului și viorii: *Logodnicii, Mirii din Turnul Eiffel, Îndrăgostiții albaștri.* (n.r.).

Mereu aşteptăm, aşteptăm
şi trece ziua, trece viaţa,
În oasele noastre îşi croieşte canal caria neagră,
în ochii noştri se acreşte laptele luminii,
limba ni se umflă ca o ciupercă bolborositoare.

Dar eu am părăsit acei pereţi şi acea casă a masacrului.
Eu acum sînt o zburătoare, o pasăre de coşmar —
fiecare o aude filfiind,
nimănui nu-i vine să creadă că sînt chiar eu
iar eu, oricum,

refuz să-mi declin identitatea.

DIALOGUL MEU CU DICTATURA

I

Şi aşa îmi ascut eu creioanele şi scriu prostii
ca iepuraşul din anecdota cea veche
pentru că, bineînţeles, lupul nu se teme de mine,
ce-i drept, nici eu de lup
decît că nu-i pot clinti măcar un fir din mustaţă,
nici năravul nu i-l pot schimba,
ba mă tem că i-l mai şi agravez
datorită creioanelor mele atît de frumos ascuţite
şi atît de suavelor mele prostii.

II

O vocală curată
e dimineaţa mea,

latină pronunție
în murmurul timpului confuz.
Cu silabe raționale
încerc să limpezesc mitul ocult
și violența promiscuă.

Protestul meu lingvistic
n-are putere.
Dușmanul e analfabet.

INSCRIPȚIE PE O LESPEDE

Tuberoza, floarea morții,
îmi adie-n păr, în gene,
și mă umple de arome
pământene, omogene,
mă apropie de tine
mortul meu rigid, de stincă,
mă desparte de celule
și de tot ce mișcă încă.

DE NEROSTIT

Ce vis, Doamne, ce vis
mi-a fost dat, mi-a fost scris:
tu și cu mine,
mai pătimași ca nicicînd
iubindu-ne
ca prima pereche de pe pământ

și eram frumoși și sălbatici și goi

și eram morți amîndoi.

NATAL, MORTAL

Am înotat azi în apa fluxului,
într-o buclă, într-un leşin al oceanului,
cu mîl pe fund şi ierburi ascuţite
— şi mă sug şi mă ciopîrţesc
pînă cînd cerul mă salvează de la înec
cu sărutul lui *bouche à bouche*,
mă face să uit lipsa de aer
din ţara mea natală,
natală şi mortală.

Respir
cu saliva cerului pe buze.

PERECHEA

Ţipete-aş fi scos, extatice,
dacă-aş fi privit cu tine, prin tine,
aceste ape zdrenţuite, aceste himere de piatră;
mi-ar fi tîşnit copilăria prin piele
ca o scarlatină,
mi s-ar fi mînjit coapsele de sînge
ca în noaptea nunţii.

Ţipete-aş fi scos, eretice,
în faţa acestei dumnezeiri izgonite din rai
pe pămîntul nostru, al muritorilor.
— dacă-aş fi fost cu tine, sfinte iubitule,
închişi amîndoi în această bucată de mare
ca o nucă eternă.

LUI ION BARBU

El, Marele El,
m-a iubit — n-am știut, nu m-am priceput,
îi priveam chelia (era chel
Marele El)
și sprîncenele răzvrătite
și ochii în patru culori
încrustați în orbite
și nu știam, nu mă pricepeam.

De-aș fi știut, de m-aș fi priceput
ar fi trebuit
să-i ling elipsa tălpii,
să-i pîrjolesc mustața sub sărut,
să fiu asemenea Domnișoarei Nebune
— să mă mîntui prin contagiune.

ZODIE

Eu am fost cu tine
pe malul de seară,
între matutine
stele-odinioară —
dar cine mai știe
că am fost, și unde,

între amănunte
și între vecie?

TURISTUL ÎNTRERUPT

Au trecut anii de cînd
am traversat ca într-o stare de comă,
fără sens, fără gînd,
fără har, fără dor,
oceanul multicolor
și lumea policromă

plecînd spre niciunde —

(Țara Niciunde
îl are pe N-are
pe Neîntrebare
pe Nurăspunde)

Acum
sînt numai Memorie.
Hainele îmi atîrnă, ude și grele de memorie.
Am încălțări de nisip înghețat.
O perucă de gheață: calota memoriei.

Nimic nu tresare
în traversare.

IMPLICAT

Am jurat să nu mă mai amestec
unde nu-mi fierbe oala.
Dar — ce să fac? — sînt în oală.
Îmi curge pe obraz
salivă de țelină,
scuipat de ceapă...
Sînt însăși fiertura.

POST FESTUM

În lumină de pini
în miros de soare
ritmată de picurarea din streașină —
sînt, la prima vedere,
o ființă triumfătoare
iar, la a doua,
o bucată de carne tristă — hélas! —
rămasă în farfuria coclită a lumii
după ce marele ospăț a trecut
și marii devoratori
consumă alt vînat.

ÎI IUBESC

Poeții
misterioșii,
fetișii,
coifurile — înlăuntrul țestei,
scuturile — de țiplă,
poeții,
aceste specii, aceste sepii
care se apără
împroșcînd cerneală.

ULTIMA SUFLARE

Îmi cad literele din cuvinte
cum mi-ar cădea dinții din gură.

Bilbiială? Sisiială?
Sau e mutenia de pe urmă?

Îndură-te, Doamne,
de cerul gurii mele,
de omușorul meu,
acest clitoris din gîtlejul meu,
vibratil, sensibil, pulsatoriu,
explodînd
în orgasmul limbii române.

CĂRȚI PENTRU COPII

PRINȚUL MIORLAU

(1957)

I. PRINȚUL MIORLAU

Într-o împărăție cam ploioasă,
trăiau un împărat și-o-mpărătească
ce-aveau, cum se cuvine, și un prinț,
singur la părinți.
Prințul era de șase anișori
și miorlăia din noapte pînă-n zori.
În loc de «vreau!» spunea «miorlau!»
și tot «miorlau!» pentru «nu vreau!»

(— N-am înțeles! veți spune voi.
Ce-i ăsta, prinț? Sau e pisoi?
Te rugăm să nu-ți urmezi povestea
pînă nu ne lămurești acestea.

— Răbdare, dragii mei copii,
și singuri vă veți lămuri).

Deci, cum spuneam, cu prințul miorlăit
deloc nu era lesne de trăit.
Cînd i se aduceau bomboane, —
el miorlăia că vrea baloane;
și-n loc de baloane
voia tromboane

și-n loc de tromboane
voia bomboane
dar niște bomboane
cu gust de baloane
și-n care să sufle
ca-n niște tromboane!

Astfel de dulciuri — vai! — nu se găseau...
Și prințul miorlăia: Miorlau! Miorlau!
Miorlau! — că plouă-afară;
Miorlau! — că-afară-i soare;
Miorlau! — că-i zi de lucru;
Miorlau! — că-i sărbătoare...

Părinții nu știau ce să-i mai facă
— numai să tacă...
Îi aduceau în fiecare zi
o mie-o sută una jucării:
    căișori de lemn,
    puști de tras la semn,
    gume și creioane,
    rațe dolofane
    de celuloid,
    și căței, și mîțe,
    și păpuși semețe
    cu ochi ce se-nchid
    și iar se deschid...
Ah, dar prințul nostru nu tăcea de fel.
El voia ceva știut numai de el:
    ceva rotund, dar și pătrat,
    mai mult subțire, dar și lat,
    bun și la spart și la mîncat,
    de o culoare,
    (nu știu care)
    dar nu cea pe care-o are...
Miorlau! — de ce e luna lună?

Miorlau! — friptura nu e bună!
Miorlau! — vreau să mănînc compot!
Nu vreau compot că nu mai pot!
Miorlau! — că nu mă plac de loc!
De ce am nas şi nu am cioc?
(Ei, şi pe urmă, ţine-te:)
De ce-s cocoşi, cocoşii?
De ce sînt roşiile roşii
şi vinetele vinete?

...Albí şi împăratul, albí şi-mpărăteasa.
De-atîta miorlăială, se-mbolnăvise casa.
Canarii asurziră, căţeii leşinară,
iar caii se mutară cu totu-n altă ţară.
Bostanii şi verzele
părăsiră grădinile.
Fugiră găinile.
Zburară şi berzele.
Şi se făcu — pe cîte ştiu —
în jurul prinţului — pustiu.
...Doar mîţele sosiră toate
cu cozile încîrligate,
torcînd de zor,
la prinţişor.
Sfîrr... sfîrr...
Ce pisici
cu ochi mici!
Ce motani!
năzdrăvani!
Şi-ncepură să-l aţîţe,
miorlăind, motani şi mîţe:
«Miau-miorlau!
Hai cu noi!
Nu eşti prinţ.
Eşti pisoi.

Nu mai sta! Vino-ncoa!
De-acum, șoareci vei minca.

Colții tăi vor ști să roadă
și-o să-ți crească-o coadă-coadă,
gheare — gheare
la picioare,
blană moale,
pe spinare,
sfîrr... sfîrr...
ochi ciacîri,
și mustăți —
și-o să te fereşti de băț
și de cei cu colții răi,
de dulăi și de potăi... »

Atunci prințișorul, de frică
să nu se prefacă-n pisică,
uită de miorlăitul lui, firește,
și prinse să vorbească omenește.
Pisicile-au plecat tiptil, tiptil:
«Acesta nu-i pisoi, ci e copil! »
Și foarte bosumflate fură ele
că au putut astfel să se înșele...

Dragi copii, povestea-i gata.
Să vă duceți imediat
și la mama, și la tata,
să le spuneți răspicat:
«Iubiții mei părinți, nu vreau
să fiu și eu un prinț Miorlau!»

II. ÎN ȚARA LUI MURĂ-N GURĂ

I.

În Țara lui Mură-n gură,
Totul mi-este pe măsură.

Cînd mă scol de dimineaţă,
(Nu la şapte, ci la zece)
Vine-o tavă cu dulceaţă
Şi-un pahar cu apă rece.

Şi dulceaţa-mi zice: ia-mă!
Şi paharu-mi zice: bea-mă!

«Ia-mă, bea-mă»-uşor de zis!
Gura însă s-o deschizi
Nu-i de loc aşa uşor:
Ajutooor!
Ajutooor!

Linguriţa, grijulie,
Îmi deschide gura mie.

Ei, aşa mai merge, zic,
Dacă mă ajuţi un pic.

II

Da, e timpul să fac baie.
Apa intră în odaie
Cu volanele-i albastre:
— Ne-adresăm Domniei Voastre.
Cum doriţi să fiţi spălat?
— Uite-aşa, culcat în pat.
— Cum doriţi să fiţi lăut?
Uite-aşa, în aşternut.
Şi-acum, prosopul cel pufos
Se-nclină moale pînă jos:
— Eu să vă frec aş vrea pe spate.
— Nu, vai de mine, nu se poate!
Întreabă-te şi întreabă-mă:
Cum pot să ies din plapumă?
Afară-i frig! În pat e cald.
La urma urmei — nu mă scald!

III

În Țara lui Mură-n gură,
Caști o gură cît o șură
Și îndată-ți pică-n ea
Tot ce vrei și tot ce-ai vrea:
Sărmăluțe-n foi de viță,
Supă caldă, tocăniță,
Cozonac, compot, halviță,
Cîrnăciori și ciulama,
Murături etcetera...

Am mîncat
De m-am umflat.

Nu-i nimic. O macara
Iată că pe sus mă ia
Și m-așază după plac,
Colo-n umbră-ntr-un hamac.

Uța, uța, ce să zic?
Bine-i cînd nu faci nimic!

IV

Lecțiile stau pe masă.
Dar de lecții nici că-mi pasă.

Eu mă legăn în hamac,
Ele — singure se fac.
«Dragă aritmetică,
Nu știu ce te-mpiedică,
Să-mi rezolvi vreo cinci probleme.
Eu de fleacuri nu am vreme...

Draga mea gramatică,
Nu fii antipatică!

Nu fii, zău, nesuferită
Şi transcrie-ntr-o clipită
Exerciţiile mele.
Vezi că eu n-am timp de ele!

Hai, draga mea istorie,
N-am chef să am memorie!
Ţine minte tu, mai bine,
Cine s-a luptat cu cine,
În ce an şi-n care loc —
Eu să-nvăţ n-am timp deloc.»

Lecţiile-mi fac pe plac.
Stau şi moţăi în hamac.

V

În Ţara lui Mură-n gură,
Am prieteni pe măsură.

Vreţi să vi-i prezint cumva?
S-a făcut ! Poftiţi încoa'!

Ăsta-i Puiu Prinde-Muşte.
Ăsta-i Lică Vreau-Găluşte.
Ăsta-i Mircea Strîmbă-Nas.
Ăsta-i Duţu Mielu-Gras.
Asta-i Miţa Linge-Frişcă.
Ăsta-i Tudor Nu-Se-Mişcă.
Asta-i Sanda Somn-În-Gene
Şi-ăsta-s eu: Burduf-De-Lene!

VI

Toată, toată ziulica,
Aţi văzut, nu fac nimica.

Şi programul nu se-ncarcă.
Astfel, nu e de mirare
Că ceva mă-mbie parcă
Şi mă trage la culcare.

Ah, mi-e somn de pic! Şi-apoi,
Prea mult am vorbit cu voi.
Cînd vorbesc mai multişor,
Obosesc ingrozitor.
Somnul repede te fură
În Ţara lui Mură-n gură.
Nici n-ai timp să caţi la lună.
Noap...te...
bu...nă...

POVESTEA A DOI PUI DE TIGRU NUMIȚI NINIGRA ȘI ALIGRU

(1969)

II

IARMAROCUL FATAL

În ziua 43-a din luna a 16-a, era iarmaroc,
un iarmaroc ce avea loc
în junglă, tocmai la mijloc.
Între palmieri fuseseră-agățate
ghirlande frumos colorate
iar între cocotieri fuseseră-atîrnate
alte ghirlande și mai frumos colorate.
În mulțimea de tarabe și barăci,
clădite la umbră, sub crăci,
se vindeau nasturi, fermoare,
turte uscate la soare,
lampioane din nuci de cocos găurite,
aragazuri, chibrite,
covoare de stuf, pistoale-americane,
televizoare și piane.
Ninigra stătea de vreun ceas
privind cu-atenție un contrabas,
cînd, iată-l și pe Aligru lîngă ea,
care din coada lui frumos dădea.
— După cum văd, privești atent
acest foarte important instrument.
(Aligru era deștept foarte
și vorbea adesea ca din carte).
— Mă bucur mult că a putut *să-ajungră*

— spuse Ninigra — pîn-la noi în *jungră*.
(Ce-i drept, pe Aligru această tigrească
începuse să-l cam plictisească).
— Hai să-ți arăt mai bine, dacă vrei,
sprintenele zebre-căluşei.

Zis şi făcut. S-au uitat, aproape ameţind,
la zebrele vărgate cu argint,
la hora lor sclipitoare şi iute
în care-alergau pe-ntrecute
— şi tot iarmarocul devenise-o culoare
puternică şi sclipitoare,
o culoare din mai multe culori,
ca un roi de fluturi orbitori, —
încît, cînd Aligru vru să spună ceva,
observă uimit că Ninigra nu mai era.

Începu s-o caute, întîi mai răbdător,
apoi, cu neliniște şi cu tot mai mult zor
şi-apoi tot mai îngrijorat, mai deznădăjduit,
căci Ninigra nu era de găsit.
Întrebă în dreapta şi-n stînga. În zadar.
Nimeni de Ninigra nu avea habar.
Doar un hipopotam nepăsător şi gras
îi spuse c-a văzut-o pe Ninigra lîngă contrabas.
Contrabasul ia-l de unde nu-i.
Deci, soarta Ninigrei era legată de-a lui.
Devreme ce Ninigra să-l răpească nu putea,
înseamnă că, desigur, contrabasul o răpise pe ea.
Întrebarea era: cum şi-n ce fel o furase?
Şi lui Aligru nu-i mai părură culorile frumoase...
Adînc îndurerat, îl chinuia un singur gînd:
să-şi regăsească prietena cît mai curînd.

III

ÎN GHEARELE DISPERĂRII

Ce se-ntîmplase? O maimuță mare
se ascunsese, nu din întîmplare,
în contrabas — și-a stat la pîndă pînă
Ninigra i-a căzut în mînă,
adică-n laba ei păroasă —
și-a dus-o apoi cu ea acasă,
la puii ei care-i ceruseră să vie
de la iarmaroc, măcar cu-o jucărie.
Cînd colo — și mai și! — Era o jucărie vie.

Biata Ninigra. Cîte nu înghite
de la șase maimuțici dezlănțuite.
Pe maimuțica-ntîi o cheamă Pix,
pe maimuțica doi o cheamă Kix,
pe maimuțica trei o cheamă Piki,
pe maimuțica patru-o cheamă Kiki,
pe maimuțica cinci o cheamă Puka,
pe maimuțica șase-o cheamă Kuka.

Maimuțicile o dau de-a dura.
Maimuțicile întrec măsura.
Pe Ninigra o tratează ca pe-o minge.

Pix o gîdilă și Kix o-mpinge,
Piki o trage de coadă,
Kiki i-o ia și i-o-nnoadă,
Puka de cîte-o ureche o mușcă
iar Kuka o închide noaptea-n cușcă.
Cușca e sus în copac.
«Ce mă fac? plînge Ninigra. Ce mă fac?
Noaptea este foarte neagră

Şi e foarte frig *afagră*.
Dacă-aş fi rămas lîngă Aligru,
nu mi s-ar fi întîmplat *nimigru*.»

Noaptea, cerul nu e de mătasă
ci din pînză foarte groasă
încît nu poate răzbi prin ea
nici măcar un ac subţire de stea.
Şi jungla-i ca o fiară mare
cu zeci de glasuri, cu sute de gheare,
şi cu foşnete nenumărate
şi nu ştii cînd te pîndeşte din faţă, din spate,
iar Ninigra scînceşte şi plînge lacrimi grele
care-n ursuza noapte sînt singurele stele.

Apoi Ninigra adoarme şi se visează
alături de Aligru, în plină amiază,
în iarmarocul pe care nu l-a uitat.
Aligru cîntă la pian, inspirat,
iar ea dansează pe melodia dulce şi nouă,
cînd în patru labe, cînd în trei, cînd în două...

...Dar, iată, vine dimineaţa cînd Kuka
şi cu soara ei, Puka-năuca,
o scot cu ţipete din cuşcă
şi iar o dau de-a dura şi o muşcă,
cu Pix şi cu Kix şi cu Piki, cu Kiki,
sub ochii înduioşaţi ai mămichii...

ROȘCATĂ CA ARAMA ȘI CEI PATRU ȘORICARI

(1985)

PROLOG

Uite-i cum stau în jurul meu
și latră: „Tot amîi mereu
să scrii povestea cu „Roșcata".
Ea trebuia să fie gata
de... cînd? Nici nu mai ținem minte!
Oare-ai rămas fără cuvinte?
Despre doi pui de tigru-ai scris.
Despre Miorlau și Pis-pis-pis
și despre Nică fără frică...
dar despre noi, la o adică,
foarte puțin. (Din cînd în cînd,
cîte un vers, cîte un rînd.)
Ce-i asta? Ce cusur avem?
Nu-ngăduim acest sistem
meschin și discriminator —
căci Șoricarii, rasa lor..."
...Și dă-i cu lauda de sine.
Dar tu, copile, știi prea bine
ce mutră are-un șoricar
sau dacă, poate, n-ai habar,
să ți-i descriu: bot lung, o coadă
tot lungă, — așa, ca să se vadă,
două urechi, tot lungi, dar — hau! —

ce scurte, strîmbe labe au!
În plus, mai au şi nouă negi,
(Sînt cam bizari, nu poţi să negi...)

Drept să vă spun, nu ştiu dacă această rasă
e frumoasă sau e caraghioasă,
dar mie-mi place (chiar dacă-ar fi slută)
şi, cum se ştie, gusturile nu se discută.

Şi, cu acestea,
începem de-a binelea povestea.

BUCURII ŞI DURERI

Roşcată-ca-Arama
(asta e mama)
a născut, într-o zi, şapte pui
în toate nuanţele, de la negru la gălbui;
de fapt, patru căţei şi trei căţeluşe,
care de care mai jucăuşi şi mai jucăuşe.

Au fost botezaţi fiecare
cu nume corespunzătoare...
la ce? — la caracteristicile lor de mai tîrziu,
care, din prima zi, nu prea se ştiu,
dar eu, în calitate de autor,
le ştiu caracteristicile-n viitor
şi, deci, i-am botezat în felul următor:

Sugiuc (e de culoarea dulcelui[1] cu-acelaşi nume)·

[1] Cine nu cunoaşte-acest cuvînt cu lipici să facă bine să-i întrebe pe bunici (n.a.).

Croc (are colţii cei mai ascuţiţi din lume);
Trigon (capul lui e un triunghi isoscel);
Morcovel (e portocaliu şi e al patrulea căţel);
Nisipica (e, firește, ca nisipul la culoare);
Săbiuţa (are o coadă amenințătoare);
Nasulina (are cel mai lung bot
şi şi-l bagă în toate şi peste tot).

Acum, închipuie-ţi într-o odaie şapte căţei!
Fereşte-te, ca nu cumva să calci pe ei!
Ai oarecare linişte cît timp sug cuminţi,
dar, cînd încep să circule, te scot din minţi.
Ai grijă să fie curaţi — şi să fie şi casa curată,
cheamă-l pe nenea Doctorul cîteodată,
ca să fii sigur că sînt sănătoşi toţi şapte
şi că le cresc frumos dinţii de lapte
(care, la ei, după cum ştii,
nu se schimbă ca la copii;
sînt dinţi de lapte care nu se desprind,
colţi pentru carne curînd devenind!).

În fine, toate acestea de mai sus explică
de ce şapte căţei într-o casă mai mică
nu-ncap. Şi, deci, se pun probleme cam
spinoase
să fie daţi de suflet, dacă nu toţi, măcar şase.

Sărmană Roşcată-ca-Arama! Ce tristeţe!
În loc să stea cu puii, să-i răsfeţe, să-i înveţe,
să le dea, pe lîngă lapte, şi poveţe,
să le spună poveşti ca pentru şoricarii mici,
de pildă „Albă ca zăpada şi cele şapte pisici",
va trebui, de la-nţărcare, de ei să se despartă.
Vai, ce jalnică şi amarnică soartă!
...Noroc că nu e pentru totdeauna

și Roșcata abia așteaptă ziua și luna
reunirii de familie anuale, la o sărbătoare
care numai la șoricari e
și, anume, *31 februarie*.
(La *31 februarie*, șoricarii sărbătoresc
pe eroul neamului șoricăresc,
vînătorul de mistreți, temerarul Țîmpoc
care-a răpus trei mistreți fără să tragă un foc.)

Deci, cu toată durerea pe care
Roșcata-ca-Aramă
o simțea — întrucît era mamă —
a venit clipa să se despartă de pui,
fiecare luînd-o pe drumul lui —
afară de Nasulina. Așa s-a hotărît:
să-i rămînă măcar o fetiță, să-i țină de urît.

Și, astfel, s-au descoperit adrese, nici una la
fel,
la care locatarii își doreau un cățel.

EPILOG

Și-așa, cu vorbe mici și mari,
am scris și despre șoricari,
orgoliile lor uriașe
mai potolindu-le în fașe.

De fapt, ei sînt drăguți și blînzi,
deși, la orele de prînz,
ar fi în stare chiar să-și muște
stăpînii, pentru trei găluște.

Dar eu, de fapt, copii, am vrut
— și-am declarat de la-nceput —
să vă amuz cu-o povestire
despre codița lor subțire,
despre lăbuțe, despre negi,
despre urechile cam blegi
și despre alte trăsături,
de care, ai putea să juri
că-adeseori se întîlnesc
chiar și la neamul omenesc.

Dar, cum m-am pomenit deodat'
— și zău că nu m-am așteptat! —
că-n cartea asta e prezent
un nou poet de mult talent,
îl voi lăsa pe Morcovel
povestea s-o încheie el.

EPILOGUL LUI MORCOVEL

Dragi copii,
cu frățiorii mei Sugiuc, Trigon și Croc,
îmi place mai ales să mă joc.
Pe surorile mele, Săbiuța, Nasulina și Nisipica,
le protejez, să nu pățească nimica.

Dragi copii,
noi vă iubim și de aceea
nu vom pleca niciodată în Șoricareea.
Nouă ne place-aicea foarte tare,
deci, luați-ne mai des cu voi la plimbare.

Dragi copii,
vreau să vă spun

că-or fi poate alți câini cu renume mai bun,
dar noi sîntem, cum se vede și-n această carte,
o rasă de câini foarte, foarte aparte.

Dragi copii,
pentru moment, nu am alte idei.
(Sînt doar un poet debutant.) Cum să-nchei?

Mai bine, să vă spună: „La revedere, dragii mei!"

Roșcată-ca-Arama și cei șapte căței.

PROZĂ

ATÎT DE GROZAVĂ ȘI ADIO

(1971)

TREI FARFURII

Uitîndu-mă la prima din cele trei farfurii de pe perete și gîndindu-mă foarte mult — asta am și venit să fac aici — (de altfel munții sînt acum albaștri de uimire, e iarnă, dar nimic nu o dovedește decît, poate, absența mirosurilor; în schimb, soarele își exercită vigoarea într-un mod neașteptat și teribil, nu îngăduie nici o umbră cerului și pămîntului, le induce în eroare; au răsărit prostește cîteva flori), deci, uitîndu-mă la farfurie, prima din stînga, cu un desen ornamental verde-închis, închipuind patru picături unite în punctul subțire, sau patru frunze de trifoi, mi-am amintit de colega mea care se numea, atît de insolit, Frunza, și de ceilalți trei membri ai familiei, o familie cumplită, care a sucombat propriilor ei legi, adică eu spun asta pentru că vreau eu să cred așa, vreau eu să cred că am înțeles prăbușirea acelei case care nu era nici casa Usher, nici dinastia Atrizilor.

Frunza se numea, și sora ei se numea Floarea, și acest capriciu onomastic al părinților era un semn — unul din cîte? — al acelui aer artificial, aer „organizat", în care se mișcau cu toții pînă nu s-au mai mișcat.

Spre deosebire de celelalte colege cu fizionomia deformată de adolescență, Frunza avea, la șaisprezece ani, un cap matur, impresionant, puțin bărbătesc: cap de statuie. Cu atît mai ciudat apărea că, atunci cînd era chemată la

tablă, se ridica brusc din bancă, își cambra talia și călca întinzînd grațios vîrful piciorului, ca dansatoarele. Dar nu numai asta. Rîdea foarte tare și răgușit, cu o anumită succesiune a intervalelor sonore, un fel de „rîs-compoziție proprie". Apoi, foarte curînd, mi-a spus că e dansatoare, pictoriță și poetă, dar că are și alte pasiuni și anume matematica, arhitectura, „dar, mai ales, filosofia". Ea mi-a spus toate astea și cîte altele (despre Yoga sau despre tradiția ouălor încondeiate la noi în țară) și totul era rostit pe un ton imperativ, cu un vocabular pestriț, deloc pedant, întrerupt de îmbrățișări sau de ghionturi prietenești.

Îi invidiam exuberanța și cunoștințele și talentele, și mai cu seamă faptul că *exista*, că se găsise și se cunoștea, că nu orbecăia ca noi celelalte prin galeriile unui eu cețos, mlăștinos, fără certitudinea că, la capătul lor, ar putea sclipi ceva care să merite numele pretențios „personalitate".

E drept că în avalanșa de comunicări intrau și detalii mai curioase: Frunza mă anunța că mama ei e soprană de coloratură, tatăl ei, sculptor, actor și memorialist, sora ei, acrobată, prozatoare și brodează, că are o rochie de hîrtie, două pisici care vorbesc și o scrisoare a lui Stefan Zweig către o mătușă a ei care a murit în chip misterios, și pe urmă încă multe altele, de care azi nu-mi mai amintesc.

Mă fascina prin cumulul de elemente extraordinare, dar nu mă puteam feri de un oarecare sentiment de jenă și scepticism — cine știe, gîndesc eu acum cu toată comoditatea, poate discerneam o notă neverosimilă, ceva care nu putea fi adevărat (sau *nu trebuia* să fie adevărat) pentru că era prea neasemănător cu o existență „normală" — și, deși recunosc că Frunza nu se scutea de ridicol prin exhibiționismul și comportările ei vag cabotine, am iubit-o totuși, pentru că dezinvoltura ei copleșitoare, care indica și o anume dăruire de sine, o făcea vulnerabilă chiar și numai prin faptul că o punea la îndemîna sarcasmelor.

Şi deci, cele ce povestea ea păreau şi erau neverosimile, nu puteau să fie adevărate, dar cînd i-am făcut în sfîrşit o vizită la ea acasă, am constatat că *totul era adevărat.*

Prima care îmi ieşi în cale fu mama Frunzei, o femeie de vîrstă incertă, cu părul strălucitor şi ochii violent desenaţi cu creionul, în aşa fel încît o făceau să pară încruntată chiar cînd rîdea. După ce-mi spuse imediat pe nume, lansă un strigăt neaşteptat: „Franţi! Florica! Ne-a venit un musafir!" şi o voce virilă rosti de după o uşă: „O clipă, vă rog!", iar o alta, de altundeva: „Acuşi, mamă!".

Am fost poftită într-o cameră nu prea mare, fără scaune, cu pereţii acoperiţi de scoarţe. „Şezi aici!", îmi spuse mama Frunzei, împingîndu-mă spre o sofa lată şi joasă, plină de perne cu ciucuri. „Frunza mi-a declarat că eşti cea mai deşteaptă fată din clasă." Mă privi o secundă. „Ai un cap formidabil! Tipul *Bourbon!*" Ţipă din nou: „Franţi! Fata asta are un cap formidabil!"

Vorbea repede, repede, cu un fel de gîlgîire a glasului, gesticula, şi de sub mîneca foarte scurtă îi scăpa mereu breteaua neagră a combinezonului. Scuzîndu-se că deranjează conversaţia, Frunza aduse din bucătărie două pisici cu ochi galbeni şi mi le prezentă; una îmi sări în poală şi începu să toarcă, cealaltă mieună de cîteva ori, ceea ce însemna, după cum îmi explică Frunza pe loc: „Bine-ai venit în casa noastră, dar sînt foarte geloasă pe tine că mi-ai luat iubitul". Apoi rîseră, şi Frunza, şi mama ei, şi mi s-a părut că şi pisicile.

Peste o clipă făcui cunoştinţă cu sora Frunzei. Fetele nu semănau. Aveau amîndouă părul lung, roşu-auriu, dar Florica era „principiul feminin", cu trăsături mici şi fine, ochii de un albastru-palid, gura subţire.

„Ce ziceţi, ce cap are!" spuse din nou mama fetelor, sucindu-mi cu destulă brutalitate bărbia spre ea. „Genial! Cu un astfel de cap nu poţi fi decît genial! Ai *datoria* să fii genială!"

Florica simţi nevoia să dea greutate sentinţelor mamei ei: „Să ştii că dacă mama te vede aşa, *aşa* eşti. Ea nu se

înșeală niciodată. E o mare fizionomistă. Ghicește meseriile tuturor oamenilor."

„Ana!" răsună deodată vocea virilă de dincolo, de astă dată poruncitoare și enervată. „N-am apă!"

„Las' că-i duc eu!" sări Frunza, sculîndu-se de pe divan, nu fără o suplețe studiată.

În locul pisicii, țineam acum în poală un album cu fotografii, la care primeam explicații din două părți. Majoritatea lor le arătau pe cele două fete în costume de balerină și în posturi acrobatice. Mi se comunică, deci, că la 5 și 7 ani, Floarea și Frunza executaseră mai multe „numere" de circ. În pozele cafenii, erau fardate și aveau pe față acea amprentă de cochetărie crispată, suferindă, a copiilor sau a femeilor mai bătrîne, cînd încearcă să-și depășească sau să-și ascundă vîrsta în public.

Apoi apăru al patrulea și cel mai de seamă membru al familiei: tatăl.

Îmi strînse mîna bărbătește, pironi asupra mea doi ochi mari, cu tăietura pleoapei ciudată, doi ochi halucinați, devoratori, și rosti:

— Genial! Are un cap genial!

În acea după-amiază, aflai că doica fetelor fusese o ființă absolut genială prin originalitatea înțelepciunii ei, că un prieten al casei, perfect cunoscător al zodiilor, făcuse cîteva preziceri geniale în legătură cu izbucnirea războiului, că în copilăria lui sculptorul călărise un cal genial, care-i salvase viața în două rînduri...

— Francisc, trebuie s-o sculptezi!

— Da, am să-ți fac un cap, rosti neglijent sculptorul. N-am nevoie să mi-l plătești. Nu-l fac pentru tine, îl fac pentru mine.

Apoi, fără tranziție:

— Îl ții minte, Ana, pe baronul Lindau? Mi-a spus că-mi dă cincisprezece mii de lei dacă-i fac bustul (cu decorații, bineînțeles) și eu m-am tocmit două ceasuri, deși îi spuneam în gînd: „Idiotule! Ți-aș da eu și cincizeci de mii

de lei dacă aș avea bani, numai pentru plăcerea de a sculpta un cap atît de nerușinat ca al tău!" Avea o mutră de porc, dar nu de porc cinstit, normal, ci de *porc sifilitic!*

Și sculptorul își schimonosi fața, încercînd să capete o expresie cît mai dezgustătoare. Toată lumea rîse tare și Frunza interveni:

— Tata e un mare actor. Să nu te sperii de stilul lui. Așa vorbește el.

— Nu se sperie ea, urmă tatăl. Cu un asemenea cap, nu poate fi ipocrită și burgheză.

Vorbea la un diapazon ridicat, foarte răspicat, mișcîndu-și trupul scurt și atletic, tăind spațiul cu gesturi definitive și rîzînd din cînd în cînd, cu un aer puțin rătăcit, care mă făcea să-i ocolesc privirea.

— E îngrozitor cît de urîți pot fi unii oameni! De altfel, eu am spus întotdeauna că omul e exemplarul cel mai degenerat și mai dizgrațios al speciilor. Planta are armonie, e simetrică, decorativă, mirosul vegetal e fortifiant. Deja animalele încep să miroasă urît. Au viscere, funcții nutritivo-digestivo-excretivo-etcetera — dar mai păstrează o puritate a mișcării, inconștiența instinctului, au blănuri frumoase... Și, poftim, vine omul, gol pușcă, neted, și nu numai că asudă, rîgîie și defecă, dar mai are și IDEI! Prefer *păduchi* decît idei! Ideile l-au urîțit. L-au făcut să aibă păr puțin și tot felul de mimici respingătoare. Și, bineînțeles, cei mai degenerați dintre degenerați sînt nemții! Rasssa purrră!

Sculptorul își încheie demonstrația răcnind sardonic, ceea ce, în timp de război și sub dominație germană, era, oricum, o *atitudine*, un act riscant, cu atît mai surprinzător cu cît, peste cîteva clipe, îmi arătă două busturi de generali nemți, de un perfect și pompos academism.

— Eu am făcut asta!

În timp ce fetele împărțeau tratația: patru pahare cu lapte acru presărat cu zahăr („noi mîncăm întotdeauna, la 5, lapte acru, e foarte hrănitor") — tatăl îmi arătă tot

felul de obiecte — oale, fragmente de trunchiuri de copac, pietre — culese în multele lui peregrinări prin țară, apoi desene, zeci de desene de o forță a exactității și a temperamentului cum nu mai văzusem decît la cei mai mari (sau așa mi se părea, dar *nu*, nu mi se părea), perorînd în vocabularul lui torențial, nu lipsit de expresii crude, un vocabular totodată familiar și abstract.

— Asta-i tot de mine, spuse, ridicînd de pe o etajeră un obiect straniu. Ghici ce e! Nu știi! O cursă de șoareci! Știu să fac și aparate mai complicate. Știu să fac de toate. Am fost și lăcătuș, și actor, și gunoier. Uite cum arată mîinile artistului!

Și-mi puse sub ochi o pereche de mîini murdare și diforme.

— Se spune că am sînge albastru! Hi-hi! Scuip pe originea mea și pe toți babalîcii mei de strămoși paralitici și impotenți!

În sectorul feminin al familiei se înregistră oarecare nervozitate. Tatăl ținea afișul de aproape o oră și spectacolul amenința să devină unilateral.

Frunza îmi spuse:

— Să facem puțină muzică. Să ne cînte mama. Tu ai s-o acompaniezi... vrei?

Și mă îmbrățișă cu pasiune.

M-am așezat la pian într-un freamăt de entuziasm și cîteva mîini îmi puseră în față partitura. Sculptorul se retrase pe sofa și sorbi dintr-un pahar în care nu era lapte.

Înainte de a începe să cînt, am avut o impresie bizară. Mi s-a părut că facem cu toții parte dintr-un tablou înrămat. Fusese o clipă de încremenire, care implica însă o mare agitație, era un „tablou de gen", dar eu, de fapt, nu văzusem prea multe pe vremea aceea. Acum, uitîndu-mă în liniște la cele trei farfurii de pe perete, știu că atunci îmi reprezentasem, inconștient, un „tablou de gen", în stilul unuia pe care l-am contemplat cu ani mai tîrziu, de nenumărate ori, reprodus în reviste ilustrate, pe coperta maga-

zinelor, tras în cîpii, atîrnat pe pereți. Era un tablou într-adevăr de neuitat. Un băiat în uniformă școlară stătea rușinat (cu capul în jos) ținînd la spate un carnet (cu note proaste, se deducea). În fața lui, mama îl privea mustrător, neputîndu-și stăpîni o nuanță de dragoste îndurerată. Puțin mai în fund, surioara (școlăriță meritorie) se uita la frățiorul ei cu necruțarea ființelor foarte tinere. Doar cățelul (iresponsabil, străin de problemele oamenilor) sărea în întîmpinarea micului păcătos, cu un antren care nu făcea decît să accentueze drama. Pe un perete, era pus în evidență un loc gol pe care atîrnase cîndva o fotografie. Desigur tatăl. Plecat, evident, la o altă femeie (de vreme ce fotografia lui nu mai merita să-i întrețină amintirea). Deci, culpa băiatului se agrava, el greșind într-o împrejurare deosebit de complicată pentru întreaga familie. Reproșul tăios al surorii lui se justifica; de asemeni și durerea mamei. Mai erau în tablou și alte amănunte și toate trebuiau consemnate și interpretate pentru că toate duceau la alcătuirea unui mic (sau mare?) roman, cu cronologie epică, investigație psihologică, demonstrație etică, și așa mai departe.

În asta păreau să constea calitățile acelui tablou care, totuși, era de o desăvîrșită stupiditate, de un convenționalism ucigaș slujit cu mijloace care, deși erau profesional corecte, apăreau cînd mizere, cînd hilare.

Dar intuiția „tabloului de gen" pe care am avut-o atunci, în acea vizită de adolescență, se referea la ceva asemănător și totodată foarte diferit. Avusesem, probabil, senzația aceea de agitație încremenită, de „poză" fixă care trebuia cercetată în verticalitatea ei, în intimitatea cauzelor și a acumulărilor care duseseră la acea poziție și care nu era decît un rezultat, nu era decît finalul ecuației, da, așa trebuia cercetat acel tablou în care intrasem, cu zîmbetele noastre stupide și cu acea „compoziție" a mișcărilor și a atitudinilor noastre; noi însă nu le datoram unui impostor artistic, ci unui combinator *în ordinea vieții*, de mii de ori mai calificat și mai primejdios!

Apoi a izbucnit muzica. Deși foarte atentă să nu greșesc, am putut urmări vocea înaltă și gîlgîitoare — *era* o voce de soprană de coloratură! — care parcurgea cu, totuși, prea multă intensitate, *lied*-ul cizelat și străveziu pe care-l alesesem.

După ultimul acord, fetele își îmbrățișară mama, mă îmbrățișară pe mine și, deodată, bărbatul de pe sofa începu să urle:

— Porcărie! Porcărie nerușinată! O mare artistă — și eu o hrănesc cu cartofi și fasole, cu fasole și cartofi! Și fetele mele au dansat goale la circ, ca niște prostituate, pentru cîțiva bani puturoși! Sîntem o familie de Cristoși! De *Cristoșii mă-sii!*

Ochii soției sticliră:

— Liniștește-te, Franți! Ai băut.

Criza se calmă tot atît de brusc cum izbucnise, și fetele mă duseră în odaia lor, să-mi arate niște fețe de masă brodate după un model născocit de ele. Apoi Florica îmi citi un basm în proză, Frunza îmi arătă niște ouă încondeiate de ea — și, toate trei, am pus la cale un spectacol pe care ar fi urmat să-l inserăm în serbarea de fine de an școlar.

... Da, eram genială, bineînțeles că eram genială. Eram genială, în primul rînd pentru că, la 16 ani, aveam norocul să întîlnesc oameni atît de originali, cu manifestări și teorii scăpate de codul curent. Pe urmă, eram cu siguranță genială pentru că eu simțeam că, *deși totul era adevărat, era, în același timp, imposibil.*

Ce era imposibil? Mă interesa foarte mult acea „rochie de hîrtie" despre care îmi pomenise Frunza. Am rugat-o (copilărește) să mi-o arate. Mi-a arătat-o. Era o rochie dintr-un material deosebit de suplu, de subțire, punctat cu cusături atît de dese și de fine, încît semăna uimitor cu o hîrtie de mătase îndelung mototolită.

Atunci, *ce* era imposibil?!

Plecasem acasă destul de năucită, mă întorceam ca dintr-o altă țară. Observasem, desigur, pînza sfîșiată a pernelor din salon, grămăjoara de gunoi de sub masă, mînecile fără nasturi ale cămășii sculptorului. Mă urmărea breteaua neagră a combinezonului doamnei, paharul cu lapte acru. Dar altceva mă *curentase*. Nu știam ce.

Poate faptul că ei știau de *toate*. Ei făceau rochii de hîrtie, literatură, muzică, desene, curse de șoareci, cîntau, dansau, improvizau, amestecîndu-și aptitudinile și atitudinile, amestecîndu-se între ei pînă la...

(Ezit între trei cuvinte posibile, trei la număr, ca și farfuriile din fața mea. E o liniște grozavă în jur, de aceea am și venit aici, în acest laborator etanș, între munții care blochează orice năvălire străină; aici e un loc ideal pentru *developare*.)

Deci, în familia Frunzei, totul se amesteca pînă la *confuzie*. (Să-i zicem așa.) Talentele treceau unul într-altul cu o viteză care nu permitea nici unuia să se instaleze, să crească și să iradieze în acel ritm înțelept al naturii. Prea marea disponibilitate împiedica alegerea. Poate. E foarte simplu să privești dintr-un spațiu și dintr-un timp retras destinele altora și să pretinzi să le afli cifrul.

Totul se amesteca acolo, în acea casă pestriță și parcă plină de un gaz iritant, totul se amesteca pînă la *promiscuitate*. Pentru că numărasem destule detalii sordide, și nu numai în decor sau în vestimentație, ci și în felul de a vorbi, de a rîde și de a se mișca al locatarilor, un exces al expresiei care putea fi și neglijență și un soi de „lăbărțare" a ținutei psihice. Iată, Frunza pictase singură pereții și tavanul camerei ei într-un albastru fosforescent, iar pe tavan adăugase, cu bronz, cîteva stele. „Ca să-mi dau senzația că dorm sub cerul liber", îmi explicase cu mîndrie (neostentativă) acea invenție (penibilă).

Acestea, și altele, erau detalii improprii care, prin naivitate și gust îndoielnic, puteau jena mișcarea liberă și nobilă a artei. Sau nu.

De fapt, acolo totul se amesteca pînă la *nerecunoaștere*. Dar asta am constatat-o mult mai tîrziu.

Cît timp mi-a lucrat capul, sculptorul mi-a oferit un spectacol uluitor. Se dădea înapoi cu cîțiva pași, mă cerceta cu o privire obsedantă, apoi se repezea cu un fel de mînie asupra mormanului de lut și începea să-l stranguleze. Primele reliefuri mi s-au părut extraordinare. Mă revelau mie însămi într-un fel nebănuit de mine pînă atunci, care mă umplea de orgoliu și înfricoșare.

Sorbind din cînd în cînd din paharul de rachiu aflat la îndemînă, sculptorul chicotea fără să-și micșoreze ochii, care păstrau o fixitate ciudată. Apoi, începînd cu a treia ședință, trăsăturile mulajului se îngroșară sub adaosurile de materie, pierzîndu-și vivacitatea, îmbătrînind parcă, încît, contemplîndu-mă, îmi constatam platitudinile și imperfecțiile nesemnificative.

Cînd a terminat în sfîrșit — lucra rar, cu toane, mă făcuse de cîteva ori să vin degeaba, alteori înlocuia ședința cu nesfîrșite discursuri sau imprecații — sculptorul se opri în fața capului meu turnat în ghips și spuse: „Acum ești nemuritoare. Poți să nu mai faci nici o ispravă în viață, să rămîi mediocră sau să te tîmpești, nu mai are nici o importanță, ai intrat în eternitate.“

Dar eu vedeam un cap de ghips, el însuși parcă mediocru și inanimat, și-mi spuneam că, totuși, sarcina grea îmi revine mie în eventuala dispută cu eternitatea.

Schița, da, schița fusese genială, dar nu poți doar *schița* lumea, poate că și ei, toți patru, erau doar schițele unor mari artiști posibili, dar caietele istoriei nu reține astfel de schițe.

Pe urmă nu s-a întîmplat nimic altceva decît că au murit cu toții. Bineînțeles, treptat și într-un mod diferit.

Să scrie altcineva despre acea înmormîntare de pomină, la care, sub o ploaie grea și mecanică, sculptorul a citit timp de un ceas din versurile răposatei soții și a lansat apoi a adresa doctorilor acuzația de asasinat și s-a aruncat

apoi în groapa proaspăt săpată, curînd să fie acoperit de pămînt împreună cu femeia lui. Eu știu că acea durere și acel delir erau adevărate, dar cine regiza adevărul acelui om, dîndu-i mereu formă de spectacol? Poate că cineva îl elibera în felul acesta de o misterioasă toxicitate; mereu ieșea din el însuși ca dintr-o mare aglomerație, gîfîind, cu gesturi de rupere. Toți patru erau, probabil, atît de aglomerați, și asta îi obliga să pălăvrăgească întruna și să se agite, vorbeau cu mai multe guri și se mișcau cu energia unei mulțimi și *arătau*, tot timpul arătau ceva, adică scoteau la vedere, pînă cînd, fără să-și dea seama, se goleau de ei înșiși, și vindeau toată expoziția și nu le mai rămînea substanță și putere pentru a se cunoaște în singurătate.

După moartea soției, sculptorul a umblat o vreme însoțit de o femeie comună și neplăcută, și fetele l-au urît. Nu mai sculpta, bea, și cînd l-am mai văzut o dată, mi-a vorbit numai despre inadmisibila moarte a soției lui și, în timp ce vorbea, i-am observat pe gît urma de ruj a unor buze. I-am atras atenția. A spus: „Ai dreptate, nu-i frumos!". Și s-a șters cu o batistă.

Curînd, a murit și el. Și-a permis comoditatea să moară în loc să încerce, măcar la sfîrșit, să ajungă, prin mulțime, pînă la el însuși, să locuiască în el însuși, oricît chin și osteneală ar fi cerut asta, oricît i-ar fi fost de jignită și de torturată spontaneitatea. E o lene să mori.

(Nu-mi place cruzimea acestei afirmații. Nu am dreptul să mă fac că *știu*. Iată, afară soarele s-a resemnat. În sfîrșit plouă, picături limpezi, uriașe ca niște fructe, atîrnă de crengi. Observ acum că pe cea mai înaltă parte a munților licărește o suprafață metalică. E de-abia o unghie a iernii, dar nu va trece mult și ea își va așterne mîinile și brațele peste noi toți.)

Fetele cred că n-au murit. Probabil cîntă și joacă în continuare — dar nu se vede și nu se aude nimic. Ba pe Frunza am mai întîlnit-o o dată, la ea acasă, și mi-a arătat niște zorele albastre „care înfloresc, mi-a spus, exact

în ziua în care a murit mama". Alături de ele, alte zorele albastre, pictate pe zid, un perfect „trompe l'oeil": „ca să le am și în timpul iernii", mi-a spus Frunza. În perioada aceea compunea muzică și citea filosofie. Sora ei fusese un timp actriță sau profesoară de desen, nu mai țin minte. (Poate, totuși, au murit. Cum scriam cîndva: „fiecare-n parte, cîte-un fel de moarte".)

Dacă nu au murit, nu am dreptul să gîndesc nimic definitiv, sau chiar dacă am dreptul, nu mi-l acord eu așa cum n-aș îngădui nimănui s-o facă despre mine, atîta vreme cît inima mea bate.

Dar orgoliul lor — al tuturor celor patru — a fost întotdeauna (spre deosebire de al meu) jovial, o, mult prea jovial, prea dezinvolt pentru acea neverosimilă (imposibilă?) dotare a lor, și ceea ce i-a unit *nu* a fost acolada unei concepții sau a unei viziuni, acel aer „organizat" nefiind decît un simplu accident, de trib, de specie.

Aș putea să spun și: o, acei minunați oameni ai Renașterii! Minunați au fost și sînt, și atît de generoși, de incredibili și de ignorați de secolul nostru „specializat", și atît de neadaptați la mediu! (Dar oare nu există și *medii* neadaptate la *indivizi*?) Splendidă, Sfîntă Familie, superbi diletanți superiori, obligați la abdicare — cum să vă învinovățesc?

Nu, nu am dreptul să gîndesc nimic definitiv.

Vă reunesc acum, vă readuc împreună, vă reintegrez desenului acestei farfurii, trifoiului acestuia cu patru foi, verde-închis.

Pe a doua farfurie scrie: „Wenn Hass und Neider dich umringen, dann denk dir: Götz von Berlichingen!" [1]

Pe a treia farfurie sînt pictate două căpșuni.

---

[1] „Cînd ura și invidioșii te-nconjoară, gîndește: Götz von Berlichingen!" (germ.) Referire la o faimoasă replică a personajului titular din piesa lui Goethe. În Actul III, mînios, Götz exclamă: „Spune-i să mă..... [pupe-n dos]." Invocarea lui Götz von Berlichingen constituie, în germană, o modalitate de a înjura „elegant". (n.r.)

DISCURS ÎNTR-UN CIORAP

Doamnelor, Domnilor, Porcilor, nu știu dacă veți înțelege — adică dacă veți avea bunăvoința să înțelegeți — că cel care vi se confesează nu vrea nicidecum să vă jignească sau să vă șocheze sau să vă obțină adeziunea cu unul din acele mijloace penibile, unsuroase, aș zice chiar libidinoase, cu care oamenii slabi obțin de obicei circumstanțe atenuante, puseuri de atenție și de interes.

Mai întîi că eu nu sînt un om slab. Mă aflu doar, momentan, într-o situație neprivilegiată. „Momentan" e un fel de a spune. „Situația" durează de cîteva zeci de ani. Iar prezența voastră în sală îmi este absolut necesară, întrucît voi, da, da, sînteți direct vinovați de toate cîte mi s-au întîmplat și de aceea, probabil, nici nu mă veți asculta pînă la capăt, îmi veți face afrontul să plecați sau, cine știe, veți încerca poate și să mă molestați într-un fel sau altul. Sînt convins că unii dintre voi (cei mai clemenți) vor începe să-mi replice, să dovedească vinovățiile mele, să invoce condiții etc. De aceea e bine să recapitulăm împreună cîteva etape.

După cum știți, n-am avut norocul să mă numesc Octavian, ci Bran. Și Fîcîlă pe deasupra. O să mă întrebați ce importanță are. ENORMĂ! Iată, am aflat de curînd că „van Beethoven" înseamnă „dinspre partea culturilor de sfeclă" (sau aproximativ așa ceva). Vă întreb: credeți că la noi ar fi putut ajunge cineva compozitor de geniu dacă s-ar fi numit Lae Sfeclă? Credeți, doamnelor, că e tot aia să fii strigată la catalog Teodoru Cristina sau Țurcă Sevasta? Un întreg destin poate fi pecetluit în felul acesta, cu numele nu-i de glumit, cînd te cheamă Sevasta, începi treptat să semeni a *sevastă*, așa cum și eu am ajuns să semăn a *ficîlă*.

Dar, în sfîrșit, în copilărie nu ești prea conștient. Cu atît mai puțin eu, care aveam atîtea talente și înclinații,

Sportul, de exemplu. Ah, ce trup bun mi-a dat Dumnezeu! Primul la alergări, la săritura în înălțime, la înot, la gimnastică. Ce picioare grozave aveam, frumoase, netede, agile, puternice, ce mușchi abdominali — totul, pînă la cap. Aici era nenorocirea. Ce căuta acest cap de capră pe umerii mei perfecți? (Evident, ar trebui să spun „de țap", dar asta ar sugera disponibilități faunești cu care nu mă laud). Pe fruntea mea, două umflături osoase, și lunga bărbie, o adevărată țăcălie de os și nasul moale, și părul bălan, drept, pufos — o grozăvie! Și poate nu atît trăsăturile, cît schima, grimasa, stîngăcia, dizarmonia generală, acel surîs hidos, acea seriozitate posacă, acel rîs chicotit și obscen, acea încruntare prevestind răutate...

Stimate domn, zîmbești, și zîmbetul dumitale spune: „Păi vezi!" Vrei adică să spui că e firesc ca, în aceste condiții de care nimeni nu e de vină, eu să fi avut de îndurat o serie de neajunsuri etc. Dar nu e așa. Un om, oricît de dizgrațiat de la natură, ar putea circula liniștit sau, oricum, cu minimum de dezagremente, dacă voi nu l-ați arăta cu degetul, nu i-ați pufni în nas, n-ați începe acele șușoteli triviale cu pretexte pioase, dacă voi nu ne-ați înconjura cu o ostilitate travestită în milă, dacă nu ne-ați aglomera mizeria cu prejudecățile voastre mediocre — pentru că există și prejudecăți sublime, da, da, nu e nici un paradox. Și cele Zece Porunci, cu pretenția lor de a dura, neclintite, sînt niște prejudecăți. Dar chiar dacă spiritul vostru săltăreț e gata să discute — mai exact: să pună în discuție — de la caz la caz (o! cum vă mai plac cazurile!) acele precepte, vă asigur că ele își păstrează originea divină, adică suprema lor intenționalitate etică.

Mă rog, nu despre asta e vorba. Dincolo de prejudecățile voastre degradante și de pedepsele voastre meschine, am știut să mă pedepsesc singur. Neputîndu-mi acorda capul cu trupul, mi-am acordat trupul cu capul, m-am pedepsit cu o, firească de altfel, dorință de echilibru. Mi-am stricat bunătate de trup. Mi-am zgîndărit cîteva coșuri

inofensive pînă s-au prefăcut în negi. N-am ieșit din casă cu săptămînile, vegetînd pe un scaun, pînă m-am cocoșat și am mîncat atîta grăsime pînă am făcut burtă. Am citit atîtea cărți cu litere mici pînă mi-am slăbit ochii. Ha, ha, văd că vă amuză ce spun. Ceea ce omiteți, însă, e că eu aveam un *plan*. Oricum, nu vă plăceam. Ei bine, aveam de gînd să vă displac de-a binelea, să vă uitați la mine nu cu jenă, ci cu oroare, să vă gîndiți, cînd vă întîlniți cu mine, că o să vă meargă rău o săptămînă. Imperfecțiunile mele trebuiau transformate în forță.

Firește, trupul meu n-a acceptat cu una, cu două, adaptarea la o ordine superioară. A continuat un timp să sară, să alerge, să danseze, dar aveam eu grijă să-mi scot la iveală mai ales capul, ca pe o mască înfricoșătoare, și să-mi ascund trupul în haine mohorîte și prost croite. Îmi lăsasem nud, implacabil, numai capul. Eram un extraordinar *nud de cap*, vă asigur, pînă am putut să-mi dezvălui, în sfîrșit, și trupul desfigurat.

Bineînțeles, aptitudinile mele sportive au dispărut. Dar nu uitați că aveam și alte înzestrări.

Am studiat calculul probabilităților, apoi au urmat alte discipline, din ce în ce mai perverse, dintre care notez doar „reproducția lărgită a spiritului" (am ajuns pînă la al zecelea mariaj incestuos al spiritului cu unul din copiii lui cei mai îndărătnici). Ar fi trebuit să am un mare succes — dar cum ați fi putut *voi* îngădui una ca asta! Spuneam într-un studiu: „După ce am demonstrat *hemeomorfismul*, identitatea de structură precum și solidaritatea logică a celor două tipuri de exemple, să analizăm argumentul-standard cu care este prezentată de obicei aporia *Ahile* și care este utilizată totodată cu pretenția distrugerii sau cel puțin a înlăturării spectaculare a raționamentului zenonian", după care polemizam în mod strălucit cu aberațiile lui Joseph Klaus din *Psychologie des Experiments*. Ce folos! Lucrarea a apărut într-o editură obscură și a urmat o tăcere nesemnificativă. Nici nu v-ați ostenit să o pomeniți,

eventual injurios. Singura strădanie pe care v-ați dat-o cu adevărat în ce mă privește a fost să-mi dovediți că *nu* sînt o ființă excepțională. Iar în această strădanie ați fost din cale afară de inventivi și de agresivi.

Îmi amintesc acele ultime și patetice concerte, pe care le dădea Enescu în plină senectute vizionară, inspirată, atingînd notele cu o tremurătoare aproximație. Intram la concert, ca toți elevii, fără bani, la grămadă, cu o secundă înainte de a se închide ușile sau cu una după începerea concertului. Intram? Foarte rar, pentru că dumneata stăteai la ușă, da, cu dumneata vorbesc, domnule din rîndul al nouălea, fac și eu cum îmi făceai dumneata atunci, oprindu-mă numai pe mine din mulțimea de elevi care se îmbulzeau în holul Ateneului, și cînd eu încercam să trec mai departe, prefăcîndu-mă că nu sînt cel vizat, îmi strigai: „Cu dumneata vorbesc!" și mă apucai de braț și mă dădeai afară.

Să nu credeți că am citat această „jalnică tragodie" de adolescență ca să vă obțin mila. Știu că e imposibil. Ați fi avut destule motive și ocazii să mi-o arătați, dacă ați fi fost capabili, și vă asigur că *asta* nu m-ar fi umilit, mila este un lucru sfînt. Bran Fîcilă v-ar fi sărutat mîinile și vi s-ar fi devotat ca un ciine, dacă i-ați fi oferit mila voastră.

S-ar zice că, desemnîndu-mă pe mine ca unic delincvent, dumneata. domnule controlor de bilete, mă extrăgeai, mă evidențiai cumva din liota anonimă. Așa și este. Dar o făceai numai pentru a-mi demonstra că „*mie* nu-mi merge", că nu sînt din rasa învingătorilor, că ceea ce la alții e o dezinvoltură la mine e o obrăznicie, mă selectai din mulțimea nediferențiată numai pentru a mă pune „la locul meu", adică într-o categorie neputincioasă, care trebuie să-și cunoască „lungul nasului". Mă arătai cu degetul fiindcă mă socoteai *exemplar* pentru propria mea specie, de al cărei destin te simțeai dator să mă avertizezi. Să-ți fie de bine, domnule controlor! Eu, oricum, sînt ce sînt,

și dumneata ești ce ești. Intervenția dumitale n-a schimbat nimic esențial, decît că te-a plasat firesc în rîndurile acestea, printre porci.

N-are rost să întîrziu asupra adolescenței mele, a perpetuei umilințe, și e inutil, pentru că voi nu vă lăsați înșelați de afirmațiile mele și nici măcar nu e nevoie să fiți bănuitori ca să detectați sub frazele mele orgolioase și ostentative marea mea ciudă, care e totodată marea voastră satisfacție.

După eșecul încercărilor mele filosofice, a urmat aventura artei. Reușisem să devin în ochii voștri destul de respingător, pentru ca noua mea tentativă de afirmare să vă atîțe în mod deosebit. De astă dată, ați reacționat vehement. Scandalul pe care l-ați făcut în jurul expoziției mele de sculptură a dus aproape la punerea mea sub interdicție. O, cunosc eu bine ce forme rafinate poate lua ostracizarea, ce joc de-a pisica și șoarecele îl constituie alternanțele de indiferență, interes ipocrit, atac și consolare (pentru a o pune pe victimă în starea de a primi un nou atac) și apoi acel aer polar cu care ești întîmpinat și acea solidaritate calculată care te face să te îndoiești de tine și să scormonești după cine știe ce tainice și imprevizibile vinovății ale tale. Și doar trăisem spaima aceea grozavă de a te afla singur în fața descoperirii tale, absolut singur, cum numai în artă te poți afla — pînă la o eventuală și neconcludentă confruntare — singur și nebun, amenințat de neant sau de păcatul trufiei; trăisem acea cutremurare, plătisem pentru cutezanță — nu era nevoie să mai îndur și mizeriile unei contemporaneități la urma urmei nereprezentative, pentru că eu știu, nu am de ce să vă cruț, eu știu că vă sînt superior, aș spune chiar *din toate punctele de vedere*, fiindcă numai lucrurile cu adevărat importante pot fi considerate „puncte de vedere". Dar ce-are a face? Van Beethoven n-a dus-o prea bine, dar Lae Sfeclă trebuia și putea fi zdrobit. Ascensiunea lui Bran Fîcîlă putea și trebuia să fie oprită.

Vă spuneam la început că nu vreau să vă jignesc. Într-adevăr, nu vreau să vă jignesc fiindcă *nu pot* să vă jignesc. M-ați pus în imposibilitatea de a vă jigni. Eu vă spun că sînteți niște porci, și voi zîmbiți pentru că, emis de mine, cuvîntul nu are nici o virulență și nici o eficacitate. Știți că nu am nici forța, nici dorința de a vă lua nevestele sau posturile, iar acum nici realizarea mea spirituală nu vă mai neliniștește. M-ați îngropat bine, bine, în istoria voastră provizorie — nu mai sînt o problemă. Insultele mele? Nici nu le priviți ca atare, ba le considerați chiar binevenite. Probabil că vă spuneți în sinea voastră: „Lasă-l să se răcorească. Trebuie, din cînd în cînd, să-și dea drumul. După asta o să se sperie singur de ce a făcut și o să se potolească pentru multă vreme. Ba o să ne fie chiar recunoscător că nu l-am plesnit."

Și cît v-am iubit! Trebuie să vă mărturisesc că v-am iubit multă vreme, cu încăpățînare, chiar după ce situația mea neprivilegiată se instalase deja. Cîte n-am făcut de ochii voștri! Mi-ați spus că lașitatea este reprobabilă, și atunci am devenit eroic. Mi-ați spus că egoismul e o boală rușinoasă, și atunci m-am silit să fiu generos. Pentru a nu fi ridicul sau dezagreabil în ochii voștri, am fost demn și sobru. De atîta exercițiu al perfectibilității, am devenit aproape perfect, așa cum, tot salvînd copii de la înec, am învățat să înot. Urîțenia mea fizică însăși se înnobilase. Dar voi nu m-ați crezut. Actele mele de eroism le-ați socotit o îndreptățită expiere pentru niște crime necunoscute și nenumite, dar probabile. Generozitatea mea ați considerat-o ipocrizie, demnitatea — poză, sobrietatea — lipsă de apetit vital. Pentru a suporta atitudinea mea, ați presupus și ați născocit o întreagă lume de rațiuni obscure și sumbre, un infern al echivocurilor și al promiscuității, și astfel, tot ce făceam mai bun și mai înalt se transforma într-o mărturisire și o căință, o recunoaștere a fărădelegii mele fundamentale.

V-am iubit și făceam totul de ochii voștri, și de dragul nostru. Apoi am început să fac totul *de frica voastră.*

Frumoasa, buna mea Didona, îți mulțumesc că ai venit să mă asculți. Tu ești victima singurului asasinat pe care l-am comis, pe care am fost împins să-l comit, cu concursul celor din jur și poate chiar cu al tău. Cum am răsplătit eu îngăduința cu care m-ai lăsat să triumf lîngă ființa ta? Părul meu bălan și pufos căzuse aproape cu desăvîrșire, știrb și cocoșat eram și locuiam în camera aceea sordidă în care nu încăpea decît o saltea cu așternut dubios și cărțile vechi și rupte pe care mă obstinam să le etalez, ale unor preocupări răposate. Ce căutai tu acolo, frumusețe matură și sclipitoare, tu, stăpînă de oameni prin profesia ta investită cu halat alb și stăpînă pe tine însăți și rîvnită și sărbătorită, ce căutai tu lîngă nevolnicia mea, aparentă sau nu? Au fost teribile acele luni și, cine știe, dacă am fi fost mai singuri și mai puțin cunoscuți, le-ar fi urmat altele și altele și poate că totul ar fi arătat altfel, dar astea sînt speculații și, de fapt, nu cred că s-ar fi putut schimba ceva. Cînd au început exclamațiile și comentariile, am știut că un nou complot al controlorilor se pregătește, că din nou voi fi luat de guler și dat afară de la concert. Și atunci am comis crima. Ții minte, frumoasa mea, cînd ți-am recomandat o fată cu douăzeci de ani mai tînără decît tine (urîtă lovitură și cît de înjositoare pentru tine și pentru mine!) și, în fața ei, ți-am cerut cheile locuinței tale, ca s-o pot iubi acolo, la mine fiind prea multă *murdărie?* Cred că atunci dragostea ta — pentru că mă iubeai! — a murit brusc, în totală perplexitate. N-ai schițat nici o împotrivire, nici un gest de neînțelegere, ochii tăi erau goi — iar suferința ta de mai tîrziu s-a datorat numai locului rămas viran, numai pustiului pe care îl iscase vîntul acela năprasnic care bătuse o clipă peste inima ta.

Ne-am despărțit deci *din cauza mea*, Didona, *eu* te părăsisem pentru o alta — și această versiune am aruncat-o lumii ca pe o sfidare și ca pe o surpriză care scontam că

va duce la o modificare de opinie, de optică, și nu s-a schimbat nimic, iar eu am pierdut singura iubire din viața mea. Te-am ucis cu orgoliul meu traumatizat, cu veleitarismul meu odios, pentru o demonstrație care nu dovedea nimic decît că depindeam, doamnelor și domnilor, mai mult de voi decît de mine însumi.

Dar acum cînd vorbesc, iată, acum mă fulgeră gîndul cumplit, dar absolut logic, că am formulat fals toată întîmplarea. De unde știu eu, Didona, că nu erai înțeleasă cu ei, că n-am fost victima unui pariu, de unde știu eu că n-ai fost emisarul troian și că inițiativele mele, sublime sau josnice, nu erau comentate cu aceeași veselă indiferență cancanieră în cercul vostru de răufăcători? Iată, acum, mi se pare evident că nu m-ai iubit, că te-ai pretat doar la încă una din experiențele pe oameni cu care ești atît de obișnuită, iar dacă ai suferit, ai suferit numai pentru că fuseseși atinsă, pîngărită de mine, nevoită să-mi suporți dizgrația și să duci cu tine amintirea cuplului nostru. Da, e limpede, acesta trebuie să fi fost adevărul. Sau un alt adevăr, unul și mai dubios, unul și mai împopoțonat: cine știe ce teorii de savante legitimări ai elaborat pe seama noastră, a *testului* la care m-ai și te-ai supus, ce edificiu de sugestii obscene, cu concluzii sfrijite ca niște detalii, și detalii pompoase ca niște concluzii ...

... Dar nu-mi pasă! Înseamnă că nu am comis o crimă, ci un act justițiar. Pot fi mîndru de mine. Am rămas pur. Sînt pur și mîndru. Adio vă spun, adio. Tuturor. Vă spun adio. Adio vă spun.

Ei, ce faceți? Nimeni nu părăsește sala? Nimeni nu mă huiduie? Ce neatenți și ce nepăsători sînteți! De fapt, aveți dreptate. Nu riscați nimic. Am fost aproape convins de zădărnicia confesiei mele, dar am sperat totuși că pe parcurs măcar unul dintre voi se va repezi să mă îmbrățișeze sau să mă scuipe. Speranța e mama tuturor viciilor. Desigur, aș putea fi de o sută ori mai imprecativ, dar asta ar însemna că încă mai contez pe reacțiile voastre. Renunț.

Bran Fîcîlă vă salută din mers. E forma mea de opoziție. Într-adevăr, existența mea nu vă amenință nici cariera, nici viața personală, dar tocmai asta va deveni sursa angoasei voastre viitoare. Dacă nu sînt după chipul și asemănarea voastră, atunci după al cui chip și după a cui asemănare sînt? Anii se adună și eu încă nu mor. Iar dacă se mai adună vreme, veți recunoaște că a fost posibil să exist, că ceva cu totul opus vouă poate avea o existență organică, irefutabilă. Angoasele voastre vor crește. Veți deveni vicleni, prevenitori, mă veți elogia (cu măsură), veți imagina grațioase forme de corupție. Dar eu vă salut din mers, eu vă salut mergînd, eu știu totul despre voi, și merg mai departe printre voi și prevăd ziua sau noaptea cînd angoasa voastră se va preface în teroare, dar eu, tot mergînd, voi fi prea departe atunci ca să-i percep rumoarea sau ca să-mi înregistrez victoria și capul meu de capră, alungitul, lunarul meu cap va fi mult mai frumos atunci, mult mai tăcut și mai străveziu decît al îngerilor înregistrați pînă astăzi.

DIALOGURI ÎN VIS

Interlocutori: IOANA
ZIARISTUL
PSIHIATRUL
ANCHETATORUL

Z. Stimată domnișoară sau doamnă (nu vreau să vă plictisesc cu aceste conjecturi, care sînt cu totul în afara operei dumneavoastră), deși aveți o personalitate foarte bine conturată și notorie, permiteți-mi să vă pun, totuși, o întrebare convențională, mult îndrăgită de publicul nostru: Cine sînteți?

I. Ioana.

Z. Întrucît mi-ați acordat cu atîta amabilitate această convorbire, dați-mi voie să vă pun o a doua întrebare,

logică în secolul nostru: Regretați că n-ați fost arsă pe rug?

I. Nu, n-aș fi vrut să mor. Cine vrea să moară? Dar întrucît ne-am învățat să considerăm moartea tragică drept obligatorie pentru un destin măreț, deplîng întrucîtva ratarea mea. Desigur, moartea tragică e o prejudecată, dar lumea s-a obișnuit cu ea, o revendică, e, poate, răzbunarea ei față de cei care depășesc condiția comună.

Z. Deci într-un fel, dumneavoastră, supraviețuind, i-ați jucat o festă lumii acesteia meschine, invidioase ...

I. O, nu-mi permit astfel de asprimi. În definitiv, ratare ar fi fost și dacă aș fi devenit Împărăteasa Franței. Sau nu? Oricum, ar fi avut loc o corupție de destin, o corupție, care ar fi putut merge atît de departe încît suavele, sublimele puncte de pornire, să fie uitate sau degradate retroactiv. Ratarea mea e, fără îndoială, mai puțin spectaculoasă și nu vreau să acuz pe nimeni ...

A. Nici nu e cazul! Cine ești?

I. Ioana.

A. Cînd și unde te-ai născut?

I. Mult înainte de începutul acestui secol și mult după sfîrșitul lui, aș zice, într-un an și într-un loc pe care, deși nu mi le-am ales ...

A. Ce tot îmi cînți acolo? Te-am întrebat cînd și unde te-ai născut.

I. Am răspuns. Restul scrie în actele mele.

A. Nu mă interesează ce scrie în acte. Eu pe tine te întreb.

I. Nu pot răspunde mai exact. Nu știu mai mult decît că m-am dezvoltat într-o climă schimbătoare, cu ierni nesfîrșite și ploi nesfîrșite și nesfîrșite arșiți, sau cu ierni lîncede, ploi tăioase, veri umede, aducătoare de boli, toamne ...

A. Ia nu-mi umbla cu metafore și nu te eschiva de la răspuns.

I. Am crescut cu munți posomoriți și ape lacome, între împotriviri multilaterale, mai ales paralizantele șesuri — cum să te miști fără repere, nici un copac, nici o casă, nici un relief, decît doar înșelătoarea tufă uscată, care, la orizont pare uriașă, pentru ca ajungînd în apropierea ei, să ți se culce la picioare ca un cadavru de șobolan, ca un stîrv sfîrtecat de ciocurile zburătoarelor, și să reînceapă șesul, lespedea lui cenușie, care-ți interzice orice direcție, pentru că se deschide în toate direcțiile, ah! Iar asfaltul...

P. Nu vă enervați. Nu trebuie să vă temeți de mine. Tot ce vreau e să ne cunoaștem mai îndeaproape. Nu fac asta din simplă curiozitate sau — Doamne ferește! — din indiscreție. E o îndatorire profesională care include și secretul profesional. Întrebările mele nu trebuie să vă șocheze. Ați practicat cîndva vreo perversiune?

I. Nu înțeleg.

P. Dacă nu mă-nșel, obișnuiați să umblați îmbrăcată în haine bărbătești.

I. Da, mi s-a întîmplat. Dar n-am făcut-o ostentativ... știți, eu cred că, la urma urmei, omul e în primul rînd om și că separația în sexe nu trebuie să... vreau să spun că...

P. Foarte interesant! Continuați!

I. ...nu poți trăi deplin decît fiind totodată bărbat, femeie, copil, bătrîn, cu toate atributele esențiale, nu poți realiza nici o operă mare dacă nu simți și femeiește și bărbătește, dacă nu ai candori infantile și înțelepciuni de bătrîn, și poate chiar experiența nenăscuților și a morților, a plantelor, a pietrelor...

P. Complexe androgine, pretexte panteiste... La ce vîrstă ați devenit puberă?

I. Foarte devreme. Tot atunci mi-am descoperit vocația, am auzit primele voci...

A. Cine erau? Dă-mi numele lor. Unde vă întîlneați?

I. Pretutindeni. Și acasă, și pe stradă, și în somn.

A. Asta-i o prostie. Vrei să spui că vă întîlneați și noaptea?

I. Evident, obsesia te părăsește rareori.

A. Ce puneați la cale?

I. Cred că-mi alcătuiam, treptat, destinul, sau sper că așa era, prefer să cred asta, pentru că ar fi prea trist ca soarta să ne alcătuiască ea pe noi, programîndu-ne de la detaliul anodin pînă la treapta de transcendere...

A. Isprăvește odată cu exprimările astea pompoase! Nu uita că pot să-ți fac un destin, acum pe loc, la care nici nu te aștepți.

I. Am învățat să mă aștept la orice.

A. Ba *nu* la orice! Pot să-ți fac un destin întrerupt, un destin sucit, răsucit, pot să-ți răsucesc mîinile, pot să-ți sucesc capul...

I. Ai dreptate. Mi-e frică!

Z. Față de poziția pe care o ocupați în ochii atîtor oameni, frica dumneavoastră pare o cochetărie. Cum puteți să vă temeți, să pretindeți că vă temeți, cînd ați dat dovadă de atîta curaj, cînd aveți atitudini atît de decise?! Farmecul, puterea de convingere a personalității dumneavoastră au făcut pe mulți să vă urmeze și să se simtă fericiți cînd ajungeau să vă semene. Deși, pe de altă parte, ați fost negată, ba, mi-aș permite chiar să spun, disprețuită sau persecutată.

I. Așa e și firesc. Cînd înlături o inerție, ți se împotrivesc toți cei cărora această inerție le asigură un confort sau un privilegiu. Și, pe urmă, să nu uităm masa compactă a nepăsătorilor, teribila Mare Moartă care apasă pe globul pămîntesc...

Z. Pentru curiozitatea publicului nostru, aș vrea să vă întreb — iertați-mi îndrăzneala — dacă ați trăit vreo dragoste fundamentală. Reacțiile oamenilor deosebiți interesează, experiențele lor... înțelegeți...

I. Înțeleg. Am iubit un om foarte bolnav. Deși mai în vîrstă decît mine, îmi stîrnise tentația de a-l proteja și de a-l face să creadă în investitura lui; voiam să-i dovedesc, eu, adolescenta îndrăgostită și inspirată, că el e regele

meu; cu mîinile mele voiam să-i aşez pe cap coroana şi să-l fac puternic.

P. Cînd a avut loc încoronarea?

I. N-a fost nici o încoronare. Regele meu s-a opus. Eu am suferit, de la treapta cea mai degradantă pînă la extaz.

P. V-aţi visat vreodată Împărăteasa Franţei?

I. E o greşeală. N-am fost niciodată în Franţa. Dar de vreme ce dinastii străine au putut fi anexate istoriei unor ţări, poate că aş fi putut şi eu anexa un teritoriu străin dinastiei mele, adică vocaţiei mele ...

P. Fixaţii grandomane, hm ...

I. Dumneavoastră numiţi cu nume de boli orice surplus de sănătate. Cînd cineva aude mai bine decît mediocra majoritate, îl acuzaţi de halucinaţii auditive; cînd vede mai bine, de deformări vizuale; cînd simte mai profund, îl consideraţi nevropat; cînd gîndeşte mai exact, îl decretaţi eretic sau trădător.

P. Stimată doamnă, mă aflu aici ca să vă ajut. Calmaţi-vă. Lunga mea activitate profesională mă obligă să ştiu că unii bolnavi îşi justifică maladia cu o logică impecabilă.

I. Deci mă consideraţi ...

P. Nicidecum. Încerc doar să obţin un punct de vedere în ce vă priveşte şi cu privire la dumneavoastră. Auziţi, deci, voci?

I. Da! Aud cum cineva plînge de foame undeva, aud ţipătul scurt al impuşcatului sub soarele de calcar, aud cum scrîşneşte miezul pietrelor, cum sună clopotul de carne al trupurilor noastre, îmi aud sîngele, aud un cor de cuţite şi răsuflările repezi ale secundelor ...

P. Cum să spun ... viaţa dumneavoastră intimă ...

I. Nu, dacă aş muri acum, n-aş muri fecioară. Cine ştie, poate mai tîrziu ...

P. Iertați-mă, dar nu trebuie să neglijez nici unul din elementele care pot determina personalitatea cuiva: cărei zodii îi aparțineți?

I. Săgetătorului. Port un ARC. Cu el țintesc abstracția. Bustul uman îmi asigură accesul la sentimente. Crupa și picioarele de animal îmi dau forța instinctelor *(Honni soit qui mal y pense!*[1]*).*

A. Și zici că n-ai fost niciodată în Franța?

I. Niciodată.

A. Atunci de unde știi franțuzește?

I. Am învățat.

A. Unde? La un pension de domnișoare?

I. Nu. Din cărți.

A. Aha! Cărți! Numește-mi-le!

I. Nu mi le amintesc exact.

A. Pe cine vrei să acoperi? Numește-mi cărțile!

I. Nu știu cum să încep. Cu ce categorie.

A. Spune-mi una cu M.

I. M... Maldoror *(Les chants de*[2]*).*

P. A, doamnă, prin urmare, cunoașteți această carte deosebit de revelatoare, pe care psihiatria modernă o studiază ca pe un adevărat document și în care am găsit confirmate — o spun în paranteză și cu toată modestia — cîteva ipoteze ale mele referitoare la structura complexului de dominație.

I. Nu am un asemenea complex. Dacă mi-aș fi dorit vreodată să impun ceva cuiva, ar fi fost, poate, prin exemplul unei armonii personale, prin dovada că puritatea și dezinteresarea sînt posibile, printr-o atracție naturală și inofensivă — ca aceea dintre lună și mare — între mine și împrejurimea mea. De altfel, armata prietenilor mei nu asaltează decît cetăți spirituale. În alte împrejurări, sînt înfrînți — și eu, odată cu ei.

---

[1] Rușine celui ce gîndește de rău despre asta! (fr.)

[2] *Cîntecele lui Maldoror*, poeme de Lautréamont (n.r.).

P. Incoherență. Contradicții. Ba împărătească, ba în tagma învinșilor, ba Ioana d'Arc, ba în polemică (inconștientă?) cu ea.

I. Nu vi se pare, totuși, că existența mea e limpede și unitară?

A. Ba da! Dar nu din ce spui tu! Existența ta stă aici, în informațiile ce le deținem despre tine. *Aici* ești tu, cu ambițiile și comploturile tale drăcești. Ce făceai tu cînd mii de oameni își jertfeau viața, fericirea, confortul și chiar zilele?!

I. Am adus și eu jertfe, ca oricare altul!

A. „Ca oricare altul"! Ce expresie! Drept cine te iei? Crezi că, pentru că ai ajuns în preajma regilor, poți să ne jignești cu disprețul tău aristocratic? Dacă ai ști de cît timp ne calcă pe nervi ifosele tale! Dar am eu grijă să-ți treacă!

I. De ce mă lovești?! N-am făcut nici un rău. De ce?

A. Las' că știi tu! Și nu-mi pune tu întrebări. Eu întreb aici.

I. Am respectat legile.

A. Ca să te poți strecura printre ele și să te afirmi.

I. Nu merit o astfel de bănuială! Toată viața mea stă mărturie. Poate că am făcut greșeli, chiar lucruri compromițătoare, din naivitate și supunere, dar jur că am fost și sînt *dezinteresată* ...

A. Foarte prost! Deci, nu ții cont de interesele noastre superioare.

I. Am susținut aceleași precepte ...

A. Dar cu *alte* cuvinte. Cum ți-ai permis? Ce puteri străine vorbeau prin gura ta?

I. Străine?!

Z. Tocmai remarcam că, de cele mai multe ori, cuvintele dumneavoastră sună într-un fel aparte, au un fel de putere — muzicală — de convingere. O anumită fascinație exercitată asupra interlocutorului nu se poate să nu fi jucat un rol în adeziunea, în popularitatea pe care ați obținut-o.

I. Dar cine are nevoie de cuvintele mele aeriene și *ineficace* pentru că nu țin exact seama de conjunctură, și, probabil, primejdioase din aceleași motive?! Cine are nevoie de strigătul meu: „Păsările! Păsările!" într-un moment cînd, poate, vînătoarea e în toi și cînd nu se știe dacă strigătul meu le semnalizează pe ele vînătorilor, sau, dimpotrivă, le previne să părăsească ținutul amenințător; sau cînd vînătoarea de păsări tocmai s-a interzis din rațiuni necunoscute mie, sau s-a suspendat pentru o jumătate de oră, și strigătul meu: „Păsările! Păsările!", strigăt pe care credeam că-l pot emite oricînd — el neînsemnînd pentru mine decît o respirație existențială — strigătul meu cade cum nu se poate mai prost, în acea jumătate de oră de acalmie, pentru că el face aluzie la mecanismul unui mister în care n-am voie să pătrund și încurcă minuțioasele socoteli ale unor combinatori suverani; ce nevoie e de abstracțiile mele, de idealurile mele intitulate „păsări"?! Chiar dacă mi-au fost propuse și invocate, nimeni nu s-a așteptat să le și pronunț, să le fac să zboare — cum, de fapt, îngerii mei n-au putut face nimic pentru mine cînd s-a ridicat rugul...

P. Obsesii levitaționale. Delir. Mania persecuției. Spuneți-mi, doamnă, vă simțiți uneori urmărită?

I. Nu. Dar aș dori să fiu! Dacă cineva m-ar urmări, m-ar cunoaște; ar ști încotro merg, cum mă mișc, și-ar da seama că nu amenințe pe nimeni și că poate avea încredere în mine. Sînt nevinovată...

P. Aveți mîinii teribile?

I. Da. Cînd mi se pare că dețin un adevăr frumos sau tăios, în numele căruia aș avea dreptul să pedepsesc.

P. Deci: înclinații spre violență.

I. O violență ușoară și trecătoare, urmată de păreri de rău și chiar de tandrețe față de cel pe care l-am brutalizat. Nu mi-e rușine să mă umilesc. Am învățat aceasta treptat. La oamenii foarte tineri, orgoliile sînt schematice, abia pe urmă se complică, se oglindesc în ele însele, se

refractă, se adîncesc pînă la umilință sau pînă la o formă de iubire egală cu supunerea.

P. Trebuie să recunosc că-mi sînteți de un mare ajutor în alcătuirea fișei dumneavoastră. E o plăcere să ai de-a face cu o persoană lucidă pentru care introspecția e un exercițiu continuu...

I. Ce fișă? De fapt, ce vreți de la mine?!

Z. O ultimă întrebare și nu vă mai reținː realizările dumneavoastră sînt cunoscute și apreciate de un public larg. Vă consolează aceasta, întrucîtva, de nerecunoașterea și nerecunoștința grupurilor diplomatice care vă condamnă?

I. Nu mi-am comandat nici drama, nici compensațiile ei. Eu mi-am urmat vocația, atît — și fără trufie. Doar se știe că aceasta e un fenomen natural și, bineînțeles, supranatural!

A. Aha! Am știut că, mai devreme sau mai tîrziu, ai să te demaști! Te-nvăț eu minte! Ești un fenomen supranatural, ai?

I. De ce mă pălmuiești? Am spus adevărul.

A. Te vom judeca și vom da o sentință dreaptă. Evident, e o simplă formalitate. Soarta ta e decisă.

I. Da, soarta mea e decisă. Acum, că în visul meu v-ați adunat toți trei, vă spun că știu. *Nu voi fi arsă pe rug!* Mă veți lăsa să mă plimb prin lume, fără arme și fără măreție. Mă veți hrăni și mă veți îmbrăca pînă voi ajunge de nerecunoscut. Îmi veți oferi exact atîta confort și atîta stimă cît să excludă orice idee de martiraj și mă veți tortura cu exact atîta suspiciune cît să nu-mi priască somnul și vederea luminii. Stîngăcia mea vă ajută. Nu știu să mă apăr; știu doar să iubesc. Puteți să mă loviți și să mă batjocoriți și să mă provocați — mîinile îmi sînt legate cu lanțuri de platină: credințele mele! Nici o ispită nu le poate face să cadă. Mereu mi se vor pune întrebări prostești, insinuante sau doar nedumerite. Uneori, zalele mele vor sclipi și îi vor face pe trecători să se întoarcă după mine. Dar strada e plină de automate metalice — și vor crede că s-au înșe-

lat. Ceea ce e ciudat la mine va fi numit boală sau extravaganță. Dar eu știu care mi-e ciudățenia: aceea că nu mă adaptez la mediu! Nu-mi cresc solzi, nu-mi crește și nu-mi cade coada la comandă! Turnată-ntr-un vas monstruos, nu iau forma lui. Da, mă laud și-mi laud credința și buna-credință! Și prin aceasta comit păcatul trufiei. Dar îl comit *după* pedeapsă. *Așa îmi pedepsesc eu pedeapsa!* Și, uneori, voi gîndi... eu sînt vinovată. N-am fost aptă nici pentru tragedie, nici pentru o victorie grandioasă. Și toate conversațiile și explicațiile și vaietele și revendicările mele îmi vor apărea ridicule și mincinoase. Mă voi recunoaște din nou analfabetă, în lumea asta plină de litere încurcate și perverse. Ce-am căutat în notorietate? De ce-am ieșit la lumină, despărțindu-mă de ai mei și de anonimele priveliști în care mă aflam în siguranță? Vocile? Vocația? Să mă fi făcut că n-aud! Să-mi fi astupat urechile și ochii și porii! Nu s-a putut. Îngerul istoriei m-a tras afară din blajina mea neînsemnătate. Și am crezut că pot schimba ceva. Și am fost încurajată să urc în șa și m-au arătat cu degetul și au spus: tu! tu! tu! pînă m-am văzut cu ochii lor și m-am recunoscut pe mine însămi, sau am crezut că mă recunosc, și m-am cutremurat de dragoste și m-am iluminat ca un fruct ținut în soare.

Nu m-am priceput. Ploile, arșițele n-au fost prielnice. N-am știut cînd să strig: „Păsările!" și n-am știut cînd să tac.

Și pentru toate aceste confuzii și ratări, și pentru toate aceste înșelări și auto-înșelări și întrebări peste întrebări — cine plătește?

Z. Ioana!

A. Ioana!

P. Ioana!

CONFIDENȚE FICTIVE

(1976)

BLÎNDEȚE ȘI MUZICĂ

Draga mea,

tu mă vei înțelege, deși ești o ființă absurdă. Mă vei înțelege și pentru că te iubesc, madona mea funambulescă, și pentru că porți în casă o căciulă de blană cafenie, sintetică, pe creștetul tău îndurerat — mereu te doare capul — și sub căciula aceea, superbul tău păr e, probabil, strivit și năclăit de unguente anticefaleice.

Iartă-mă, sînt puțin amețit, am băut, nu foarte mult, dar destul ca să-ți scriu cu poftă, ceea ce mi se întîmplă atît de rar, spre dezolarea ta.

Ți-am povestit, cred, nu o dată, ce caznă a fost pentru mine studiul pianului, mai ales Hanon, acel pedagog obsedat, care impune o gimnastică fără spirit (ca și cînd Yoga, de pildă, ar însemna să stai în cap sau să respiri pe nas). Pe Cortot l-am iubit, nu numai pentru că îl prețuiam ca muzician, dar pentru că metoda lui de a dezlega degetele era morală și eficientă — de ce *morală*?, nu știu, dar parcă îi era rușine că se ocupă cu mizeriile unui ritual sau cu ritualul unei mizerii... Nu mă întreba de ce-ți repovestesc toate astea, mai ales că am părăsit demult pianul și bine i-am făcut.

E foarte frumos că tu crezi într-un Creator Suprem, eu fiind, în cel mai bun caz, umbra lui, dar să știi că asta voi face de acum încolo, voi compune pînă la moarte, chiar

dacă muzica pe care o scriu ar urma să ne despartă definitiv.

À propos, știi ce mi-a făcut protejatul tău, Ovidiu (atunci cînd mi-a adus merele alea splendide de la tine)? Ascultam, în prezența lui, *Barcarola* de Chopin, o bucată de poezie acută, colorată cu uitare — și, în timp ce ascultam, Ovidiu al tău a spus: „E lucrarea diavolului!“ ... Acel disc vechi, hîrîit, sunetele insistente, suferinde, care, parcă, luptau cu agonia tehnică a materialului, cu uzura lui ... cum poți tu acorda luminile și transparențele tale și chiar merele tale unui troglodit ca Ovidiu?!

În sfîrșit, tu care nu suporți decît Mozart (nici măcar Bach! *Matthäus Passion* ți se pare prea patetic!), o să-i găsești scuze. Dar află de la mine că numai un suflet desfigurat și o minte de călău pot cîrti împotriva frumuseții făcute de oameni, a celei mai umane dintre lucrările umane (nu, nu mă refer la tine, tu ești blîndă și ai degete lungi cu unghii tăiate adînc și cu margini negre de la cărbunii pe care îi tot cari în sobița ta neputincioasă; tu te simți bine în orășelul tău cu opt străzi, o cofetărie și un ștrand, și eu m-aș fi simțit bine acolo, lîngă tine și lîngă muzică, dar tu nu m-ai fi lăsat și ai fi vrut cu orice preț să mă „salvezi“, să mă scapi de „damnare“, și mi-ai fi secat sămînța!)

Ți-am spus că sînt puțin amețit? Da, ți-am spus.

Acum trei ani, cînd m-am reapucat de muzică (nu pentru a o „interpreta“, ci pentru „a interpreta lumea“ cu ajutorul ei), la vîrsta mea (și alții au început să compună după patruzeci de ani!) — recunoaște că, dacă am abandonat o profesie sigură în care izbutisem și care-mi aducea respectul oamenilor, a fost vorba într-adevăr de o *necesitate* — ei, bine, dragostea ta s-a transformat în contrarietate și asta pentru că te-ai temut să nu mă *dezacordez*, să nu devin sfidător, să nu „concurez“ divinitatea. Teribilă ești tu, iubito, cu simplitatea și cu lecturile tale cu tot — n-ai înțeles nimic din *Doktor Faustus!* Cum îți închipui

că Thomas Mann ar fi aruncat anatema asupra *artei* însăşi?!

Nici nu m-ai mai suportat în preajmă — ţii minte? Eram îngropat în hîrtie de note, în partituri, exerciţii, tehnici, armonizări, orchestraţii, iar ţie ţi se păreau „vicii", făcături, „mecanisme" — dar oare tocmai tu să nu ştii că libertatea se poate obţine numai prin discipline succesive, că harul trebuie favorizat prin infinită trudă?

Te-ai plîns apoi că m-am acomodat prea uşor cu absenţa ta. Nu *tu*, ci *eu* absentam, fusesem surghiunit, *eu* cel de pînă atunci, fusesem înlocuit de *cineva* care nu te iubea dar care nici pe sine nu se iubea, care iubea numai ceea ce avea să facă, poate numai drumul pînă la — iartă-mi pompoasele cuvinte.

Ieri, în timp ce lucram a cincea variaţie a unei teme (un cîntec de nuntă din Făgăraş) — dar ce-ţi pasă ţie de aceste „risipe", Madonna?

Uneori, semeni cu o cerşetoare. Inevitabila căciulă, haina cu tivul desfăcut, mănuşile rupte —, să nu te miri că, într-o zi, cineva o să-ţi strecoare în buzunar doi lei.

Şi eu sînt foarte sărac. De cînd nu mai am serviciu, trăiesc mai mult din lecţii şi din ce îmi dă fratele meu. Spre cinstea lui, trebuie să recunosc că nu m-a întrebat niciodată „cum merge" sau „cînd ţi se cîntă vreo lucrare".

O „lucrare". Da, într-adevăr, sînt aproape gata cu o „lucrare". Se numeşte *Fascinaţii tonale*. A, nu pentru că atonalismul n-ar fi fascinant sau ar fi, Doamne fereşte, pervers, liniştiţi-te, draga mea, nu cred în decadentisme inspirate de dracul, dodecafonia, serialismul, aleatorismul, ce vă tot speriaţi aşa? E ca şi cum te-ai supăra pe o roată sau ai iubi un ac de cusut.

Iar Ovidiu ăsta al tău, vezi ca din prea mare dragoste faţă de Dumnezeu, să nu înceapă să dea foc cărţilor şi muzeelor.

Fascinaţii tonale, deci. Da, pentru că, din cînd în cînd, noua societate de sunete pe care am născocit-o are nostalgia

unor societăți ancestrale, dar nu numai pentru asta ci și pentru odihna contrastelor (odihna putînd fi și atonală, firește) — crezi că Dumnezeu va fi mulțumit de mine?

Nu sînt ironic. Ți-aș spune eu cîte ceva despre zădărnicie, despre patimă, despre blestem, despre perplexitate, despre demență, despre extaz — dar tu le vei considera pe toate laice, și pe mine, un laic între laici, doar că lipsit de onestitatea anonimatului și a unei munci smerite, pămîntene, un laic trufaș, jumătate arhanghel călare, jumătate diavol șchiop ...

Draga mea, să-ți spun de ce am băut. Aș vrea să-ți relatez totul clar, frumos, treptat, ca un romancier — și tu ai să mă înțelegi.

Aseară am băut — da, am băut și aseară și azi, vezi cum mă degradează Arta? — am băut la niște amici, cu Ada — ai ghicit, Madonna, Ada e prietena mea cea nouă. O fată foarte frumoasă și foarte mîhnită. Are părul blond, tenul închis, ochii întunecați — e numai miere și agate negre — și bărbatul ei a părăsit-o cu un copil, un copil aparte, frumos și trist ca și ea. În ciuda aerului ei feeric, e o ființă foarte pozitivă, specialistă în rezistența materialelor și cadru didactic pe deasupra.

Mai erau de față un domn mai în vîrstă, fost ziarist, mi se pare, cu trăsături care, altădată, trebuie să fi exprimat o interesantă crispare, acum obosit, încă un inginer, coleg al Adei, un june, cred, fără ocupație, o doamnă înaltă, văduvă de ofițer, actualmente „menajeră", cum spunea, „într-o familie de intelectuali" și — cine mai era? — da, exact, mai era un fel de sportiv, cascador se numește sportul acesta recent, un băiat cam tenebros, cu trup șerpuitor; grup destul de heteroclit, după cum vezi, cu o anumită rațiune de a exista, totuși, erau toți, cu excepția mea, un fel de vecini de bloc și cineva, chiar gazda, mi se pare, inginerul, adusese două damigene cu vin de la Focșani, un vin excelent.

Şi, la un moment dat, gazda m-a întrebat cu ce mă ocup şi eu am spus „compun muzică" şi a zis „faceţi şi versurile?" şi eu am spus „cum adică versurile?" şi el a zis „pentru cîntece" şi eu am zis că nu compun cîntece şi atunci s-a mirat şi i-am explicat că eu compun muzică, aşa-zis, grea, şi atunci, nu ştiu de ce, a început să rîdă. Au rîs şi ceilalţi şi am rîs şi eu, tot atît de prostește, şi, deodată, doamna cea înaltă şi văduvă a spus: „Artiştii sînt ori nebuni, ori escroci".

Eu n-am simţit nevoia să replic, dar ziaristul în vîrstă a început să povestească niște anecdote dezagreabile cu scriitori, cu unul, de o zgîrcenie nemaipomenită, respingătoare, şi cu altul, total lipsit de talent, dar cabotin şi afacerist şi cu un altul...

— Şi cîte certuri între ei, ar fi în stare să se omoare şi doar au destui bani, a adăugat doamna.

— Şi eu sînt artist, a spus cascadorul. Dar eu îmi risc viaţa.

Nu mai ţin minte, draga mea, dar cred că i-am răspuns cascadorului că şi eu îmi risc viaţa, că investesc toată energia mea fizică şi morală şi spirituală într-o cauză atît de greu de circumscris, de definit, ale cărei şanse de împlinire sînt atît de puţin probabile sau, oricum, imprevizibile — „las' că pentru gogoşile astea iei bani", a spus cineva, nimeni nu avea chef să mă asculte, nu, nu aveau chef să audă nimic, ei voiau să vorbească şi, anume, chiar despre asta, despre artişti, da, acesta era subiectul care-i atrăgea cel mai mult şi tot cascadorul a spus că lui i se face ruşine cînd intră într-o expoziţie, de cîte tîmpenii vede şi junele fără profesie care, pînă atunci, tăcuse, a spus că „îşi bat joc de noi".

Desigur, băuseră şi ei, băusem şi eu, dar deocamdată, subliniez, *deocamdată*, eram într-un fel de stare de jale euforică, mai clar, nu înţelegeam de ce mă urăşte junele fără profesie şi nici inginerul, şi nu înţelegeam de ce Ada (care nu e proastă, te asigur) mă priveşte jenată, şi, pe urmă, nu despre mine era vorba, ci, aşa, în general, de ce atîta

înverșunare împotriva unei categorii umane, a unei specii (a unei specii mai aparte, combinație de mineral, vegetal, organic, metafizic etc...), îmi venea să-mi plîng de milă și mie și lor, îmi venea să urlu îndelung și să hohotesc sacadat sau să tac definitiv, mai ales asta, să tac definitiv...

Ceea ce, temporar, am și făcut. Da, am tăcut temporar definitiv. Apoi s-a dus și euforia jalnică și s-a instalat frigul nocturn. Numai în mine. Ceilalți au început să cînte cîntece de lume, cu mici măscări aluzive, am luat-o pe Ada de mînă, ne-am ridicat, am spus „mulțumesc" și „bună seara". Am condus-o pe Ada cu două etaje mai sus (părul ei blond devenise și mai răbdător, lins, trupul, și mai lipsit de reliefuri, ochii, ascunși), m-a întrebat dacă nu rămîn la ea, eu am răspuns că nu, că acea casă e locuită de inși odioși, de mediocritate agresivă, de fiare turbate — și am ieșit în stradă.

Cred că era trei noaptea, poate mai devreme. Am mers mult, pe străzi pustii, de fapt, eram fericit, în drumul meu spre „fascinații", spre destinul meu singuratic.

Să ne înțelegem, madona mea, eu știu că destinul meu poate fi, în absolut vorbind, însăși Paguba, dar trebuie să merg pînă la capăt pe drumul pagubei (eventual) și, dacă ajung pînă la *capăt*, însăși Paguba își va schimba esența și voi fi exact *ceea ce am putut fi*, mă voi realiza, adică.

Dar au venit trei derbedei și m-au bătut. De fapt, asta am vrut să-ți povestesc de la început. Cum am fost bătut pe stradă. Nu *furat*, ci doar bătut, fără ca eu să fi făcut cel mai mic gest de provocare, mergeam doar cu gîndul la ale mele și nici nu cred că pe fața mea se citea vreo transă, vreo expresie mai specială, de altfel era atît de întuneric...

M-au bătut, draga mea, trei bărbați tineri, a fost o bătaie foarte curioasă, într-un fel, se jucau cu mine, dar într-altul, mă dușmăneau cu o motivare a lor, probabil, indescifrabilă pentru mine...

...Știi, cred că, în anumite basoreliefuri ale învingătorilor, învinșii sînt arătați dîrji, demni sau feroci, nu

neapărat pentru că asta ar fi realitatea istorică, nu neapărat din stimă sau generozitate față de un fost adversar, ci, uneori, din pură trufie, pentru a dilata prețul acelei victorii, pentru a nu părea să fi fost o faptă lesnicioasă sau lașă.

Eu nu pot să spun că cei trei bătăuși ai mei erau deosebit de voinici sau lucizi sau îndemînatici. Nu. Cred că erau niște indivizi oarecare, năuci, cu o energie de tinerețe, confuză, amorală, iar dacă din acea bătaie eu am ieșit învingător — în sensul că nu m-au stîlcit prea rău și că, la un moment dat, fără nici o explicație aparentă, la fel de ciudat cum începuse, bătaia a luat sfîrșit, unul din ei a urinat, un altul mi-a spus chiar „hai s'trăiești" și au plecat — e doar o întîmplare, nu e meritul meu, e o întîmplare de noapte, haotică, fără sens.

Pe mine, cum vezi, m-a afectat destul de mult, dovadă scrisoarea aceasta pe care cui puteam să i-o scriu dacă nu ție?

Iată, vei spune tu, că și cerul și pămîntul mă repudiază, și sfinții și netrebnicii.

Probabil, zic eu cu orgoliu, că mă aflu la limita de jos a sacrului și la limita de sus a profanului.

Pe chestia asta, am mai băut și astăzi, dar nu înainte de a încheia variațiile și nu înainte de a mai scrie șapte măsuri la *Fascinații*.

Mîna mea stîngă e învinețită. E o marcă — una din ele — a bătăii de astă-noapte.

Altă marcă — pe care o port în permanență — ar fi — s-o numim: Artificiul. Este vorba de ceea ce adaug naturii (citește poemul *Destinele paralele*[1] de un autor contemporan, îl uit în clipa asta), dar, nu te bucura prea devreme, eu însumi fiind natura, lucrarea pe care o fac nu este un inamic brutal sau perfid al naturii (or fi și de ăștia, dar nu artiștii, nu ei, săracii, mult huliții) și, deci, eu comit un act de îmbogățire, ceea ce, nu-i așa, nu-i o crimă, la urma

[1] *Destinele paralele* de Nina Cassian (n.r.).

urmei, ba dimpotrivă, conține o anumită măreție și e chiar datoria noastră, sînt convins că, dacă există Dumnezeu, chiar asta ne-ar cere să facem, să *creăm* adică — scuză-mă, am obosit, mă exprim prost.

Deci, tu ce mai faci? Ai grijă de tine, nu te mai zbuciuma atîta pentru fiecare jigodie canină sau umană care-ți intră în casă. Bineînțeles că toate sînt făpturile Domnului, numai că unele îl slujesc și altele îl calomniază.

Nu mai știu în ce sens îți scriam la început că tu mă vei înțelege — cum să mă înțelegi tocmai tu, străvezia, schematica mea?

Uite, am să închei și am să ridic un pahar în cinstea ta, Madonna, doamna mea incapabilă de intransigență, da, da, cel puțin cît și mine, mai puțin decît mine, întrucît eu, totuși, nu fac tîrg cu nici una din părți — și o să mergem așa, tu la un capăt al lumii și eu la celălalt, tîrîndu-ne imperfecțiunea uruitoare, da, tîrînd această imperfecțiune a noastră și pe aceea care ne înconjură, și ne vom îndrepta cu toții și cu totul spre ceea ce tindem, de fapt, spre Marele Acord Consonant.

ADDENDA

DRAGOSTE

(Fragment)

Ce frumos s-a întîmplat
cîntecul adevărat.

Ai adunat sunetele
și mi-ai spus: „Pune-ți-le.

Ia-le și îmbracă-te
în haină de dangăte.

Fă-te sărbătoare
răsunătoare.

Fă-te cîntec de zi
și povestește-mi și zi.

În noi doi dacă-noți,
găsești oamenii toți."

Ce frumos s-a-ntîmplat
cîntecul adevărat.

Sunetul lui m-a găsit
și te-am iubit, te-am iubit,

cu odăile inimii, pline
de toată omenirea din mine.

1948 (apărută în *Sufletul nostru*, 1949)

CE-NSEAMNĂ SĂ FII TÎNĂR

Să fii tînăr — înseamnă să creşti
ne-ncetat spre mai mult şi mai bine,
ne-ncetat să pornească din tine,
către lume, deschise fereşti.

Să fii tînăr — înseamnă să tinzi
către zarea cea fără de pată
şi să nu schilodeşti vreodată
adevărul, în strîmbe oglinzi.

Să fii tînăr — înseamnă să simţi
unde-s marile, dreptele căi,
şi să intri în lupte fierbinţi
împreună cu semenii tăi.

Să fii tînăr — înseamnă să-ţi placă
luna mai, firul ierbii cel nou,
şi, în stînca de munte, posacă,
să stîrneşti omenescul ecou.

Să fii tînăr — înseamnă să suferi
pentru tot ce mai singeră încă
şi să salţi viitorul pe umeri,
cu putere şi patimă-adîncă.

Să fii tînăr — înseamnă să scaperi
ca văpaia nestinsă în vînt,
steagul păcii să-l pui și să-l aperi,
pe redута acestui pămînt.

(apărută în *Tinerețe*, 1953)

SĂRUTUL

Era iarnă-n păduri,
urși albi — nămeții
moțăiau în scorburi adînci.
Din negre și crîncene crengi,
pădurea-și suia pereții.

Umblam obosiți de pași
prin zăpada cea grea.
lîngă noi străjuia
un copac, ca un cerb uriaș.

Gura ta pe a mea s-a închis
— și-o flacără mi-a lucit sub pleoape,
ca și cînd, cu foșnet aprins,
o vulpe-ar fi trecut pe aproape.

1948 (apărută în *Versuri alese*, 1955)

CRITICA DE JOS

(Fabulă)

Personajele:

LEUL, VULPEA, BERBECUL, IEPURELE,
ȘORICELUL, PATRU VEVERIȚE

(Un colț de pădurice. O masă pe care se află un telefon, a cărui priză uriașă e înfiptă într-un copac. În frunzișul copacului strălucește un bec. Leul se plimbă furios prin scenă, cu labele la spate. Se aude:)

VOCEA FABULISTULUI

Un leu cu coama deasă şi roşcată,
care împărăţea odată
peste o droaie de supuşi,
a fost certat de-ai săi Şi-Mai-Sus-Puşi
că e tiranic, orgolios
şi nu încurajează critica de jos.
Şi-atuncea, ca s-arate
că nu-i adevărat, nici cu putinţă,
convoacă leul o şedinţă.

(Leul atîrnă de o cracă o pancartă pe care scrie:)

LA ORA OPT ŞI JUMĂTATE
ÎN COLŢUL STÎNG AL PĂDURICII
SĂ VIE ŞI MAI MARII ŞI MAI MICII

La ora fixată, -ncepură să vie

(intră iepurele)

un iepure cu blană cenuşie;
după el

(intră şoarecele)

un şoricel,

(intră berbecul)

un berbec cu coarnele gata să-mpungă,

(intră vulpea)

vulpea, cu vestita-i coadă lungă

(intră veveriţele)

și patru veverițe
cu roșii blănițe.

(Animalele se așează în jurul mesei; veveriţele, cumințl, una lîngă alta.)

Leul le lăsă să se-așeze pe rînd,
apoi — se-nscrise singur la cuvînt.

LEUL (cu o bătaie formidabilă-n masă):

Prieteni și frați!
V-am chemat aici, în astă-seară,
pentru-ntîia și, poate, ultima oară,
ca să mă cri-ti-cați!
Ați înțeles? (mîrîie-nfundat)
N-așteptați să vă invit sau să vă dau ghes.
Vreau să mă criticați (în crescendo)
neapărat,
nentîrziat,
neîncetat,
neînfricat,
concret și neînduplecat!

(Urmează o tăcere înfricoșată: cele patru veverițe apucă în grabă patru conuri și încep să le ronțăie cu nervozitate.)

LEUL (scoate un răcnet grozav: veverițele scapă conurile pe jos):

Ei!!!?
Ce stați așa?
Aici nu sînteți la cafenea
sau la cinema!
E o ședință de lucru, așa că
ni-meni n-a-re vo-ie să ta-că!

(Șfichiuie cu coada-n dreapta și în stînga.)

Aștept....
aștept să mă criticați...
doar pentru asta ați fost chemați!

(Se apropie de iepure și-i înfige laba-n piept.)

Vorbește tu!

IEPURELE (tremurînd):

Eu... Nu... încă... nu...

LEUL (către șoricel, brusc):

Atuncea tu!

ȘORICELUL (luat prin surprindere):

Eu... Da... dar poate nu acù... (rîde jenat)
Sînt cam timid... și încă nu mă-nscriu...

LEUL (scos din fire):

Prieteni și frați!
Dacă nu mă criticați,
vă-nhaț!
V-o spun cu binișorul, deocamdată.
Mai încolo, poate să iasă iată!
...Cînd mă gîndesc, la o adică,
nu cumva vi-e frică?
Vă gîndiți, poate, c-am să vă strîng
în gheare, și-am să vă mănînc!?

Sau (se apropie de iepure și-i răsucește o ureche)

c-am să-ți rup urechile, așa-i?

(Îl trage pe șoricel de mustăți.)

Şi ţie mustăţile, hai?

(Îl pipăie pe berbec la burtă şi se linge pe bot).

Sau c-am să te fac friptură?
D-aia tăceţi din gură? (cumplit)
Criticaţi-mă numaidecît
că vă iau de gît!

(Cele patru veverițe își pipăie gîtul cu lăbuţele.)

BERBECUL (îşi ia inima-n dinţi):

Să vedeţi... eu... cred de cuviinţă
— şi-o spun cu sinceritate deplină —
...c-aicea unde ţinem şedinţă,
e prea puţină lumină.

De-aceea... cu mintea mea de berbec
eu judec... c-ar mai trebui un bec.

(Se aşează repede jos).

LEUL (notează-ntr-un caiet. Apoi):

Altcineva?
Mai are cineva de spus ceva?

(Către iepure, mîrîind).

Poate dumneata?

IEPURELE (se scoală dîrdîind):

Eu... în privinţa becului,
nu-s chiar de părerea berbecului.
Cred că lumina e-ndestulătoare
şi nu e nevoie nici de un bec mai mare...
...nici de unul în plus.
Eu... cam atîta am avut de spus.

(Se aşează).

ŞORICELUL (fără să se lase invitat, debitează într-o suflare):

Şi eu... cred că şedinţa e prea lungă...
zece minute-ar fi putut s-ajungă.

Aşa că propun să se termine
cît mai repede... şi cu bine...

(Vulpea se scoală leneş şi se apropie de leu. Se apleacă peste masă, privindu-l galeş, ochi în ochi, în timp ce, cu vîrful cozii, îi perie coama.)

VULPEA:

Stimate leu,
m-aş înscrie la cuvînt şi eu,
...dacă, bine-nţeles, mi-a venit rîndul...

LEUL (care-nţelege situaţia, foarte curtenitor):

Cumătră vulpe, vorbeşte-oricît,
nu-ţi limitez cuvîntul!

VULPEA (ia o poză plină de importanţă, apoi, ca şi cînd s-a hotărît să vorbească, „fie ce-o fi"):

Fraţilor!
Eu cred că, dacă la noi
treaba nu merge-ntotdeauna înainte
ci mai merge şi-napoi,
de asta-i de vină — ce să mai căutăm cuvinte —
chiar... leul, cît e el de leu!

LEUL (pătruns şi plin de amărăciune):

Chiar eu... da, da... chiar eu...

(Veveriţele se uită mirate una la alta, apucă din nou conurile şi le ronţăie febril.)

VULPEA (continuă cu avînt):

Căci, pentru un conducător,
găsesc c-a fost... prea îngăduitor!

(Stupoare la animale.)

În ultimele luni, cam ce-a mîncat?
Vreo zece căprioare, nu mai mult.

E cam puţin pentru un leu adult...
...Nici nu s-a săturat.
Vreo şase zebre — abia le-a dat de gust...

LEUL (profund autocritic):

Foarte just... foarte just...

VULPEA:

Socot — şi pot s-o strig atît de tare
de să răsune înălţimea bolţii! —
că leul, fără încetare,
ar trebui să-şi mai ascută colţii!
Ne-ajunge atîta căldicel răsfăţ.
Răsfăţul duce la dezmăţ!
Da, leule, ţi-o spun,
chiar de mă doare-acest cuvînt,
că eşti prea bun
şi prea puţin, mult prea puţin flămînd...

(Se aşează cu un aer foarte demn. Veveriţele, impresionate, îşi tamponează ochii cu codiţele, apoi, cînd leul scoate un nou răget, se ascund în dosul berbecului.)

LEUL:

În concluzie,
îmi iau angajamentul
să reprim orice părere sau aluzie
care mi-ar irita temperamentul.
Voi răpune
pe-acela dintre voi care mi s-ar opune,
şi colţii o să mi-i ascut
şi-o să mănînc mai mult ca în trecut.
Nici o opinie nu mai e admisă
şi, cu aceasta, declar şedinţa-nchisă.

(Berbecul, iepurele şi şoarecele, mai mult morţi decît vii, o tulesc afară din scenă. Veveriţele, în grabă, se-mpiedică şi cad unele peste altele, apoi o zbughesc care încotro. Vulpea, rămasă în urmă, se apropie de leu, îi strînge laba cu multă deferenţă, îl mai perie o dată cu coada şi iese.)

LEUL (pune mina pe telefon și formează un număr):

Alo,
chiar dumneavoastră, personal?
Da, sigur... vă țin la dispoziție procesul-verbal.
Degeaba m-ați crezut zbir și dictator;
le tot spun să mă critice, dar nu vor.
În fine, azi m-au criticat foarte ascuțit,
iar eu
mi-am însușit...
mî-am însușit...
mi-am însușit...

1953 (apărută în *Versuri alese*, 1955)

SFÎRȘITUL VACANȚEI

Marea-i azi ca o licoare verde,
Pînă-n casă o aud cum fierbe.

Vîntul, alchimistul nevăzut,
A stîrnit-o-n vasul ei de lut

Și acum, sălbatecă și arsă,
Peste malul vînăt se revarsă.

Nimeni nu mai doarme, nu mai tace,
Marea-ntărîtată vine-ncoace

Și bătrîna barcă, nu e chip
Să-și dezgroape gura din nisip.

Ultimii cocori se duc, puzderii,
Serpentine din serbarea verii...

...De-ai fi fost aici, iubirea mea,
Poate toamna încă nu venea.

1948 (apărută în *Versuri alese*, 1955)

CUPRINS

Cuvînt înainte V
Tabel cronologic XIII
Nota autoarei XXIII
Nota redacției XXIII

VERSURI

INEDITE ȘI PUBLICATE ÎN PERIODICE (1945—1946)

Protest 3
Anotimp cu vedenii 4
Lăcusta pietrificată 4
Capriciu 5
Funicular 6
Farmece 6
Parafă 7
Idilă interzisă 8

LA SCARA 1/1 (1947)

Cum a ars vestitul castel Nevermore 9
Controverse 9
În anul secetos 10
Halucinație intenționată 11
Descendență 12
Program 12
Machetă 13
Muntele cu dragoste 14
Ritm de continuat 14
Freudism 15
Iubitul cel prost 16

Culoarul din mînecă 16
Tumefiere 17
Victoria de la cota 800 18
Toamna din sticlă 19
Cochetărie 19
Golful nesigur 20
Vremea culorilor 20
Profesoara de joc 21
Epitaf 22

VÎRSTELE ANULUI (1957)

Îndrăgostiţii cei laşi 23
Tristeţi de primăvară 24
Peisaj 25
Belşug 25
Patima 25
Dialog 26
Legendă 26
Fişă 27
Post festum 27
Ianuar 28
Dorul 28
N-aveam leac 29
Desen 30
Spaima 30
Unor critici 31
Reminiscenţe 31
Rezolv uneori ecuaţii 32

DIALOGUL VÎNTULUI CU MAREA (1957)

Cei ce devoră 34
Femei privindu-şi tovarăşii 35
Nufărul 35
Durerea 36
Prînzul pe iarbă 37
Dialogul vîntului cu marea 38
Iubirii 38

SĂRBĂTORILE ZILNICE (1961)

Amatevi sempre 39
Sprîncenele 39
Hipocampul 40

Vitraliu 40
Intimitate 41
Sărutările 41
Sufletul pădurii 42
Demostene 43
Inventar 43
Pe o plajă japoneză 44
Rugul 44
Sonet 44
Bach 45
Repetitio 49

SPECTACOL ÎN AER LIBER (O monografie a dragostei) (1961)

Zburau 50
Două profiluri 50
Plimbări 51
Conspirație 52
Veghea 53
Visul 53

SĂ NE FACEM DARURI (1963)

Să ne facem daruri 55
Limpede 56
Destin vegetal 56
Orchestră 57
Pentru că nu mă iubești 58
Nu pot muri 58
O pasăre 59
Schiță 59
Grîu de ianuarie 60
Proiect de înțelepciune 60
Zîmbind 61
Un om 62
Cunoaștere 62
Extaz 63
Postfață 63

DISCIPLINA HARFEI (1965)

Sens 65
Lauda vocației 65
Alergînd pe o stradă în pantă 66

Ninsorile prime 67
Portocala 68
Pubertate 69
Autoportret 69
Orbite 70
Poezia 70
Tînguirea lui Adrian Leverkühn 70
Copacul 73
Fata din vis 74

SONETELE IUBIRII ÎMPLINITE

I 75
II 75
III 76
IV 76
V 77
Zadarnică 77
Hoțul 78
Platonism 79
Voiam să rămîn în septembrie 80
Îți mulțumesc 80
Ca Gulliver 81
Orgoliu 81
Pasărea Kivi 82
Jocul cu lumina 83
Fiica lunii 84
Confidențe de iarnă 85
Cînd se lasă seara 86

SÎNGELE (1966)

Sacrilegiu 88
Ce i-am spus veveriței 88
După auz 89
Regnuri 89
Ispita 90
Cearta cu haosul 90
Ardens 91
Egalitate 91
Sîngele 92
Performanțe 92
Locul se cedează bătrînilor și bolnavilor 93
Muzică de Varèse 93
Finalul stagiunii 94
Acord romantic 94
Roșu perpetuu 95

DESTINELE PARALELE (1967)
Viraje 96
Post meridian 97
Plan înclinat 101

AMBITUS (1969)
FĂPTURI
Elefantul verde 103
Aducătorul de speranţă 103
Schilozii 104
Fabulă 105
Lebăda cu nas 106
Omida 107
Balada valetului de carò 107
Reprezentaţie extraordinară 108
August Prostul 109
Farsă 110
O întîmplare 111
Romanţă 112
O parte dintr-o pasăre 112
Răgazul 115
Mă taie în două 117
Exorcism 117
Senină întoarcere 119
Tot îndulcind 119
Tirada din penultimul act 120
Viaţa de dincolo 122
VRĂJi
Uşile 123
Pe o temă veche 123
Ceremonii pe ger 124
Mă sperie 125
În lemn 125
Donna miraculata 126
Cînd ne amintim 126
Galop în oglindă 127
Vrajă-n vrajă 128

MAREA CONJUGARE (1971)
Pi-lu-i 130
De trei ori goală 131
Poem dublu 132
Vis de corabie 132
Agorafobie 133

Adolescentul masacrelor 134
Marea conjugare 134
Altceva 135
Apoi 135
Jertfele vesele 136
Bariera 137
Hamlet 138
Curat prin sînge 138
Legende 139
Oboseala de cuvinte 139

RECVIEM (1971)

Veghe 141
Mireasa 142
Cuiele definitive 142
Menisc 143
Avertisment 144
Ermetică 145
Maica 145

LOTO-POEME (1972)

Ora de joc 146
Cerber prognatus 147
Madam Pisica 147
Turban Motanul 148
Vechile, bunele obiceiuri 148
Romanţă cu ţînţar 149
Confesiunea domnişoarei Hortensia 150
Comentar la „Confesiunea domnişoarei Hortensia“ 150
Hirşc 151
Familia Bubă 152
Atenţiune, copii! 152
Scrisoare 153
Dispută în eternitate 154
Invazia 154

ÎN LIMBA SPARGĂ

1. Sonet 155
2. Baladă 155
3. Imprecaţie 156
4. Bocet 156
5. Oraţie 157
Loto-poeme 158

SUAVE (1977)

(Să torn un strop de miere sîngerie) 159
(Sînt un trup frumos care zadarnic respiră) 159
(Iar cînd ploaia se preface în ninsoare) 160
(Fluture alb și plăpînd) 160
(Asemenea urlet de furtună n-am mai auzit) 160
(Și-a venit o pedeapsă) 161
(Păsările sînt albe și triunghiulare) 161
(Ursul patrulează-n cușcă ore-ntregi) 161
(Iepurele care și-a inventat acel țipăt) 162
(Și veneau cîntînd pe ape) 162
(Ea era frumoasă și rea) 163
(E plină curtea cu flori de împărat) 163
(Cu doi pași stîrnesc o forfotă de gîze) 163
(Gata de adio, deși crește luna) 164

DE ÎNDURARE (1981)

Părinții mei aplecați pe o carte 165
Basm 165
Punctul de vedere 166
Păcurar 166
A numi 167
Fosfați 167
Synopsis pentru o compoziție postumă 168
Gimnastica de dimineață 168
Dulce țară 169

NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ (1983)

CEASUL ÎNTREBĂRII

(Și cînd vine sfîrșitul verii) 170
Fără de speranță 170
(Poate că, dacă s-ar clinti ceva) 171
Cine mă silește 172
(Pietricica spaimei) 172
(De ce ai murit, pasăre?) 172

ULTIMELE VEȘTI

(Trivialele zgomote ale celor mărunți) 173
(Beția satului are un suflet de aur) 173
(Tatăl meu acuma umple lumea) 174
(Sfîșiată de dor) 175
(Trebuie să dorm) 175

(Stau pe mal) 176
(Nu am dreptul să tulbur fericirea generală) 176

SONURILE PĂMÎNTULUI

(Tînăr păcurar) 177

Pegas

(În văzduh necurat) 177
(Înspumat, înaripat) 178

(Cîrîie găina) 180
Gerunzii 180
Inscripție 180

JOCURI DE VACANȚĂ (1983)

O săptămînă pe atol 181
Western 181
Roman polițist 182
Poetului Stephane Roll 184

PERSONAJE IMAGINARE

Banibal Bura 185
Cavalerul Sing 185
Nobili de culoare 186

NOCTURNE (1985) (volum inedit)

Lemur 187
Văduva 187
Bîlciuri
I 188
II 189
III 189
IV 189
Bîntuind 190
Silabisind 190
Destinul 190
Pian în ger 191
Crimele mele 191
Vis cu secetă 192
Zicale 192
Consolarea 193
Sfîntul Duh Albină 193
Nici atît 194
Respectați-mă 194
O foarte simplă poezie 195

DESFACEREA LUMII (1985—1991) (volum inedit)
Tapiserie 196
Exodus 196

DIALOGUL MEU CU DICTATURA
I .....
II 197
Inscripție pe o lespede 197
De nerostit 198
Natal, mortal 198
Perechea 199
Lui Ion Barbu 199
Zodie 200
Turistul întrerupt 200
Implicat 201
Post festum 201
Îi iubesc 202
Ultima suflare 202
..... 202

CĂRȚI PENTRU COPII

PRINȚUL MIORLAU (1957)
I. Prințul Miorlau .....
II. În Țara lui Mură-n gură 207
..... 210

POVESTEA A DOI PUI DE TIGRU NUMIȚI NINIGRA ȘI ALIGRU (1969)
II. Iarmarocul fatal .....
III. În ghearele disperării 215
..... 217

ROȘCATĂ CA ARAMA ȘI CEI ȘAPTE ȘORICARI (1985)
Prolog .....
Bucurii și dureri 219
Epilog 220
Epilogul lui Morcovel 222
..... 223

PROZĂ

ATÎT DE GROZAVĂ ȘI ADIO (1971)
Trei farfurii .....
Discurs într-un ciorap 227
Dialoguri în vis 239
..... 247

CONFIDENȚE FICTIVE (1976)
Blîndețe și muzică 257

ADDENDA

Dragoste (Fragment) 267
Ce-nseamnă să fii tînăr 268
Sărutul 269
Critica de jos (Fabulă) 269
Sfîrşitul vacanţei 276

Tipărit la S.C. „ROMCART" — cd. 523

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026